

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**EBÛ BEKİR b. ABDURRAHMÂN el-HÜSEYNÎ'YE AİT
ŞECERENİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mehmet GÜMÜŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS

Çankırı – 2022

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

EBÜ BEKİR b. ABDURRAHMÂN el-HÜSEYNÎ'YE AİT
ŞECERENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet GÜMÜŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS

ankırı – 2022

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	iii
ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
KISALTMALAR	ix
TABLO LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. ÇALIŞMANIN KONUSU	1
1.2. ÇALIŞMANIN AMACI	1
1.3. ÇALIŞMANIN KAPSAMI.....	2
1.4. ÇALIŞMADA KULLANILAN YÖNTEM.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
2. TASAVVUF TERMİNOLOJİSİ VE TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	3
2.1. ANA HATLARIYLA TASAVVUF TERMİNOLOJİSİ	3
2.2. TASAVVUF CEREYANININ KAYNAKLARI ÜZERİNE KISA BİR NOT ..	15
2.3. TASAVVUFUN KISACA TARİHİ GELİŞİMİ HAKKINDA	18
2.3.1. Zühd Dönemi	18
2.3.2. Zühd Dönemi Mektepleri.....	19
2.3.3. Tasavvuf Dönemi	21
2.4. KISACA TARİKATLARIN KÖKENİ MESELESİ.....	21
2.5. TASAVVUF TARİHİNDE YER ALAN TARİKATLARIN TABLOSU	22
İKİNCİ BÖLÜM	25
3. ŞECERELERLE İLGİLİ TERMİNOLOJİ VE ŞECERECİLİK GELENEĞİ.....	25
3.1. KONUYA İLİŞKİN TERMİNOLOJİNİN ANA HATLARI	25
3.2. ŞECERELERİN TASNİFİ MESELESİ.....	26
3.3. FARKLI KÜLTÜRLERDE ŞECERECİLİK.....	28
3.4. ŞECERELERİN İŞLEVSEL YÖNÜ	30
3.5. SEYYİDLİK VE SEYYİD ŞECERELERİ.....	30
3.5.1. Seyyid ve Şerif Kavramlarının Tarihsel Süreci	30
3.5.2. Nakibüleşraflık ve Osmanlı Devleti'nde Nakibüleşraflık.....	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	37
4. EBÛ BEKİR EL-ALEVÎ VE KİTÂBU'L-UKÛDU'L-LU'LU'İYYE'Sİ.....	37
4.1. EBÛ BEKİR el-ALEVÎ KİMDİR?	37
4.1.1. Aleviyye Tarikatına Dair Türkiye’de Yapılan Çalışmalar	37
4.1.2. Ba Alevi Tarikatı.....	38
4.2. MÜELLİFİN “UKÛDU'L-LU'LU'İYYE” ADLI ESERİ.....	42
4.2.1. Eserin Şekil Özellikleri	42
4.2.2. Eserin Muhteva Özellikleri	44
4.2.3. Yazarın Şecere Oluşturma Metodolojisi	48
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	50
5. KİTÂBU UKÛDU'L-LU'LU'İYYE ADLI ESERİN TÜRKÇEYE ÇEVİRİSİ50	
BEŞİNCİ BÖLÜM	98
6. SONUÇ.....	98
KAYNAKÇA	100
EK KAYNAKÇA	104
EK	105
KİTÂBU'L-UKÛDU'L-LU'LU'İYYE ADLI ESERİN ORJİNAL METNİ... 105	
ÖZGEÇMİŞ.....	156

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Ebû Bekir b. Abdurrahmân el-Hüseyînî'ye Ait Şecerenin Değerlendirilmesi* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

06/10/ 2022

Mehmet GÜMÜŞ

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Mehmet GÜMÜŞ tarafından hazırlanan *Ebû Bekir b. Abdurrahmân El-Hüseyînî'ye Ait Şecerenin Değerlendirilmesi* başlıklı bu çalışma, 06/10/2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *oybirliği* ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Prof. Dr. Abdulselam ARVAS	İmza:
Üye	: Doç. Dr. Metin EREN	İmza:
Üye	: Doç. Dr. Mehmet Ali AYTEKİN	İmza:

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../ 2022 Tarih ve Sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Anadolu'nun neredeyse her beldesinde bir yadır ve türbe görmek mümkündür. Bu da Anadolu coğrafyasının tasavvuf kültürüyle yoğrulduğunun bir göstergesidir. Tasavvuf Anadolu'da halkın yaşayış biçimi haline gelmiştir. Biz her ne kadar tasavvufun sadece yaşadığımız coğrafyada olduğunu düşünsek de aslında dünyanın tamamında etkilerini görmek mümkündür. Elimizdeki çalışma bunu ispatlar mahiyette bir eserdir. Özellikle Yemen ve Endonezya başta olmak üzere Afrika'da tasavvufun İslam'ın yayılmasında ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Bu manada çalıştığımız eser iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm tasavvufun ve Ba Alevi tarikatının hususiyetlerinin anlatıldığı bölümdür. İkinci bölümde ise Hz. Peygamber (sav.) başlayarak devam eden silsileyi anlatmaktadır. Bu eserin daha iyi anlaşılması için giriş bölümünde çalışmanın konusu, çalışmanın amacı, çalışmanın kapsamı ve bu çalışmada kullanılan yöntemin ne olduğu açıklamaya çalışıldı.

İkinci bölümde ise tezin teorik zemininin daha anlaşılır hâle gelmesi için ana hatlarıyla tasavvuf terminolojisi ve tasavvufun tarihi gelişimi hakkında bilgi verildi. Tezin üçüncü bölümü daha çok eserin ikinci kısmı olan şecere bölümü ile ilgilidir. Burada “Şecerecilik nedir?”, “Nasıl tasnif edilmelidir?” ile ilgili bilgiler vermeye çalışılmıştır. Daha sonra eserin müellifinin Hz. Peygamber'in soyundan gelmesi hasebiyle seyyidlik ve nakibüleşraflık gibi konular açıklamaya çalışılmıştır. Böylece araştırma malzemesinin teoriye yönelik kısmı ortaya konulmuştur.

Dördüncü bölümde ise “Ba Alevi” tarikatı ile ilgili yapılan çalışmalar ile bu tarikat hakkında bilgi verilmiştir. Yine bu bölümde eser şekil açısından incelenmiş, daha sonra onun muhtevası açısından bilgi vermeye çalışılmıştır. Bu bölümde son olarak da müellifin şeceresini nasıl oluşturduğu anlatmaya çalışılmıştır. Bu tez araştırmasının beşinci bölümünü üzerinde çalışılan eserin kitabet ve şecere kısmı teşkil etmekte olup, bunlar Türkçeye çevrilmiş, şecere bölümü ise bir tablo hâlinde düzenlenmiştir. Son olarak tez araştırma neticesinde elde edilen bulgular sonuç kısmında dile getirilmiştir.

Bu tez araştırmasının temelini oluşturan eserin temini ile başlayan süreçten itibaren yardım, bilgi ve desteğini akademik açıdan esirgemeyen ve her zaman moral veren hocam Prof. Dr. Abdulsalam Arvas'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca başta Doç. Dr. M. Ali Aytekin ile Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hanek olmak üzere metnin okunmasında yardımlarını gördüğüm diğer tüm şahıslara müteşekkirim. Gene, olumlu eleştirileriyle tez araştırmasının olgunlaşmasına vesile olan tez savunmasındaki jüri üyeleri Doç. Dr. Metin Eren, Doç. Dr. M. Ali Aytekin ve Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hanek'e teşekkür etmeyi zevkli bir görev bilirim. Yine, bu süreçte sürekli yanımda olan annem, babam, eşim ve çocuklarıma da şükran borçluyum. Bu manada son söz olarak tezin ilim âlemine faydalı olmasını temenni ederim.

06/10/ 2022

Mehmet GÜMÜŞ

ÖZET

Tezin Başlığı : Ebû Bekir b. Abdurrahmân El-Hüseynî'ye Ait Şecerenin Değerlendirilmesi

Tezin Yazarı : Mehmet GÜMÜŞ

Danışman : Prof. Dr. Abdulselam ARVAS

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Kabul Tarihi : 06.10.2022

Bu tezde, Osmanlı döneminin son âlimlerinden biri olan ve birçok eserin müellifi olan Seyyid Ebû Bekir el-Alevî el-Huseynî'nin hayatı ve ona ait Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'yye isimli eseri ele alınmaktadır. Tezde kendi döneminde ilmî ihtiyacı karşılamak için farklı alanlarda çok sayıda eser yazan bu şahsın sadece mezkûr eserini inceleyip tanıtmak amaçlanmaktadır.

Ebû Bekir el-Huseynî'nin telif ettiği eserler arasında ayrı bir yeri bulunan Ukûdu'l-lu'lu'yye'de Hz. Peygamber'den (sav.) başlamak üzere sahabe, tabiîn, tabei tâbiîn ve Aleviyye tarikatına mensup olan bin küsur kişi zikredilmektedir. Bunların arasında tarihe mâl olmuş bazı önemli simalar da yer almaktadır. Mesela yedi Kurrâ imam-ı, Kütüb-i Sitte müellifleri, dört mezhep imam-ı ve meşhur sufiler burada kaydedilenlerden bazılarıdır.

Bu eserin silsilesinde zikredilen kişilerin kalabalığından dolayı uygulanagelen şecere metotlarından farklı bir yöntem kullanılmıştır. Buradaki metot -bilindiği kadarıyla- ilk defa müellif tarafından uygulanmıştır. Bu yeni yöntemle hoca ile talebe ilişkisini göstermek için çizgiler kullanılmamış, bunun yerine numara sistemi geliştirmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk Edebiyatı, Ebû Bekir el-Huseynî, Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'yye, Aleviyye Tarikatı, Hadramiye Tarikatı.

ABSTRACT

In this thesis, the life of Seyid Ebû Bekir el-Alevî el-Huseynî, who is the one of the last scholars of the Ottoman period and the author of many other works and one of his work named "Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'iyye" are discussed. In the thesis, it is aimed to examined and introduce only the aforementioned work of this author who wrote many works in different fields in order to meet the scientific need in his own period. Starting with the Prophet, more than a thousand people who belonged to the Companions, Tabin, Tabei Tâbiîn and Aleviyye sect are mentioned in this work Ukûdu'l-lu'lu'iyye, which has a special place among the works written by Ebû Bekir el-Hüseyinî. Among them, there are some people who have an important place in history. For example, seven Kurrâ imams, the authors of Kütüb-i Sitte, four madhhab imams and famous Sufis are some of the ones recorded here.

Due to the large number of people mentioned in the sequence of this work, a method different from the common genealogy methods is used. The method here is applied by the author for the first time as far as is known. With this new method, lines are not used to show the relationship between the teacher and the student, and an attempt is made to develop a number system instead.

Keywords: Folk Literature, Ebû Bekir el-Huseynî, Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'iyye, Aleviyye Sect, Hadramiye Sect.

KISALTMALAR

a.s.	: Aleyhi's-selâm
b.	: Bin/İbn
bk.	: Bakınız
bs.	: Baskı, Basım çev.
d.	: Doğum Tarihi
E.T.	: Erişim Tarihi
h.	: Hicrî
haz.	: Hazırlayan
hk.	: hakkında
H.z.	: Hazreti
nşr.	: Neşreden
ö.	: Ölüm Tarihi
(r.a.)	: radiyallâhü anh
sav.	: sallallâhü aleyhi ve sellem
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1-1: İslam Dünyasında Yaygın Tarikatlar	21
Tablo 1-2: İslam Dünyasında Az Bilinen Tarikatlar	22
Tablo 1-3: Müellifin Şeceresinin Türkçe Tercümesi	55

ŞEKİL LİSTESİ

Sekil No:

Sayfa

Şekil 1-1: Şecere Tasnifi	25
---------------------------------	----

1. GİRİŞ

1.1. ÇALIŞMANIN KONUSU

Bu çalışmanın ana hedefi, Yemen’de tasavvuf kültürünün yayılmasına öncülük eden ve Aleviyye tarikatının önemli simalarından biri olan Seyid Ebû Bekir b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şeyh Şihabuddîn el-Alevî el-Huseynî’nin kaleme aldığı *Kitâbu’l-Ukûdu’l-lu’lu’iyye* isimli eserinin tanıtılması ve günümüz Türkçesine kazandırılmasıdır. Haddizatında bu eser, Yemen’de irşat faaliyeti yapan Aleviyye tarikatının pirlerinin silsilesidir. Önemine binaen Sultan Abdülhamit Han döneminde Meârif Umûmiye Nezâreti/Eğitim Bakanlığının özel izniyle 1303/1885 yılında “Mekteb-i Senâyi”de yayımlanmıştır. Bu bağlamda tezimizde söz konusu müellif, eser ve ihtiva ettiği şecere geniş bir şekilde incelemeye çalışılacaktır. Tarafımızdan yapılan araştırmalara göre bu eserdeki şecere tertibi diğerlerinden farklıdır. Buna binaen mezkûr şecerenin muhteva ve şekil açısından da ayrıca incelenmesi önem arz etmektedir. Söz konusu eser, konu itibariyle tasavvuf ve tasavvuf edebiyatı alanına girmektedir. Dolayısıyla eserin doküman analizi türünde bir araştırması da yapılacaktır. Bunun yanı sıra ilgili eserin tümü Arapçadan Türkçeye tercüme edilecektir.

1.2. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın ana amacı, Osmanlı döneminin son âlimlerinden biri olan Seyid Ebû Bekir el-Alevî el-Huseynî’nin hayatını ve *Kitâbu Ukûdu’l-lu’lu’iyye* isimli eserini inceleyerek geniş açıdan tanıtmaktır. Bu tezin bir başka amacı da şimdiye kadar Türkçeye çevrilmeyen ilgili eseri günümüz Türkçesine kazandırmaktır. Ayrıca şekil açısından farklı görünen bu şecereyi tahlil etmek de diğer amaçlarımızdan biridir. Eseri tahlil işlemi şecere terminolojisinin tarihi, çerçevesi ve sınırları çizildikten sonra ele alınacaktır.

1.3. ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Bu çalışmanın kapsamını *Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'yye* isimli eser ve müellifi oluşturmaktadır. Bu yüzden öncelikle eser temin edilmeye çalışılmış ve neticede bu teze kaynaklık eden mezkûr eser, Emrullah Tekin tarafından danışman hocamız Abdulselam Arvas'a takdim edilmiştir. Daha sonra eser danışmanımız tarafından bize çalışılmak üzere iletilmiştir. Bildiğimiz kadarıyla bu eserin tek matbu nüshası mevcut olup ilgili eser 1303/1885 yılında “Mekteb-i Senâyi”de basılmıştır. Eser, bir tarikat şeceresi olması hasebiyle tasavvuf tarihiyle ilintili olup, tasavvuf tarihi de tezin sınırları kapsamında olacaktır.

1.4. ÇALIŞMADA KULLANILAN YÖNTEM

Bu tezde, Arapça bir eser ile Arap alfabeli Osmanlı Türkçesi çevirisini içeren bir metin üzerinde çalışılacaktır. Bundan dolayı tezimizde metin merkezli bir yöntem uygulanacaktır. Bu çalışmada ilk olarak eserdeki Arapça ve Osmanlıca yazılan metinler günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Eser üzerinde yapılan incelemeler neticesinde onun hem bir aile şeceresi hem de bir tarikat şeceresi olduğu tespit edilmiştir.

Eserle ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra şecerenin şekil ve muhteva açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Bu konu ile ilişkili olduğunu düşündüğümüz çalışmalar incelenmiş; tez, makale, dergi, kitap gibi kaynaklar okunarak bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada, konunun anlaşılması ve daha iyi kavranması için tasavvuf terimleri de açıklanmaya, tarihte var olan ve günümüzde hâlâ devam eden tasavvufi ekoller hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Şecereleler, genel olarak bir ağacın kökü ve ona bağlı dallardan oluşacak şekilde teşkil edilir. Buna rağmen mevcut eser şekil açısından öteki şecere örneklerinden farklı olduğu için tezde şecere ve şecerecilik kavramının araştırılma zorunluluğu zuhur etmiştir. Şekil açısından farklı olan bazı şecere örnekleri incelenmiş ve mevcut eserle mukayesesi yapmaya çalışılmıştır. Eserin müellifinin künyesinin “el-Hüseynî” olması ve eserin bir “Aleviyye” silsilesine ait olması “seyyid” , “şerif”, “müteseyyid” ve “nakîbul eşraflık” kavramlarının da araştırmada açıklanmasını gerekli kılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

2. TASAVVUF TERMİNOLOJİSİ VE TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

2.1. ANA HATLARIYLA TASAVVUF TERMİNOLOJİSİ

Bu tezde, incelenen eser hem bir aile şeceresini hem de bu ailenin adını alan bir tarikata ait silsileyi oluşturmaktadır. Bu manada çalışmanın daha anlaşılır olması ve bir bütünlük içerisinde tahlil edilmesi için tasavvuf ve tarikat kavramlarının anlam çerçevesini belirlemek ve bunların birbiriyle ilişkisini açıklamak zaruret arz etmektedir. Bu kavramlar vuzuha kavuşturulduktan sonra onların kapsamına giren terimlerin de açıklanması önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu manada çalışma yapılacak alanla ilgili kelime, kavram ve terminolojinin bilinmesi araştırmanın daha anlaşılır olmasını sağlayacaktır.

Tarikat ve tasavvuf terimlerinin anlamı ve bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkların açıklanması önem arz etmektedir. Buna göre tarikat kelimesi sözlükte “gidilecek yol, izlenecek usul, hal ve gidiş” anlamındadır. Tarîkat (çoğulu tarâik) terim olarak “Allah’a ulaşmak isteyenlere mahsus âdet, hal ve davranış” demektir (Öngören, 2011: 95). Başka bir kaynakta tarikatlar için dini daha içten ve samimi yaşamak isteyenlerin dinin ana kaidelerine bağlı kalarak kendilerini dini vecibeleri yapabilmek için geliştirdikleri yollar olarak tanımlanıyor. Bununda nerdeyse bütün dinlerde bulunduğu ve tarikat şeklinde yapılandığı belirtiliyor (Bayyığıt, 2014: 290’dan Yakut Oğur, 2019: 36-37).

Yine tarikat kelimesinin, Arapçada yol, Tanrıya erişmekte takip edilmesi gereken yol manasında olduğu, tasavvufi yolla Tanrıya erişmek üzere kurulmuş tasavvuf ekollerine dendiği, tasavvuf inanç ve görüşlerinin bir şeyh tarafından sistematize edilmiş hali olduğu ve tarikatların bu görüşleri yaymak ve eğitimi yapmak üzere kurulmuş olan teşkilatı ifade ettiği dile getirilmiştir (Tatlılıoğlu 2009:109).

Aynı kaynakta “*Tarikat; aynı dinin içinde tasavvufa dayanan ve bazı ilkelerle birbirinden ayrılan Tanrıya ulaşma yollarından her biridir. Mutasavvıflar yol, hal anlamına gelen tarikat kelimesine ‘Allah’a kavuşturan ve Allah’a varmak için izlenen yol’ manası verir*” bilgisi verilmektedir (Tatlılıoğlu, 2009: 109).

“Tasavvuf Terimleri Sözlüğü” adlı eserde tasavvuf kelimesinin köken olarak Arapçadan geldiği belirtilmekte ve yün giymek anlamına geldiği, kul ile Allah arasında ihsan olayının gerçekleşmesi veya kulun ihsan vasfını kazanmasının yollarını gösteren bir ilim olarak tarif edilmektedir (Cebecioğlu, 1997: 689).

Sufî kelimesinin nasıl ortaya çıktığı ile ilgili bilgiler tasavvufî eserlerde bulunmaktadır. Unvan olarak nerelerde ve nasıl kullanıldığının yanında, kökeninin de hangi dilden geldiği ve hangi kelimedenden türediğine ilişkin görüşler bulunmaktadır. Konuya ilişkin yazılan ilk eserlerde “tasavvuf” terimine sadece iki müellifin değindiği görülmektedir. Bu iki müelliften Ebû Nuaym el-İsfahânî (ö.430/1038) tasavvuf kelimesinin müstakil bir kelime olmadığını, iki kelimenin birleşmesinden meydana geldiğini belirtir. Bu iki kelime ise safâ ve vefâ kelimeleridir. Bunun yanında nefislerini az yemekle terbiye eden zahitlerin yemiş oldukları sufâne bitkisinden de gelmiş olabileceğini, Kâbe’nin hizmetini yapmakla meşhur olan Sûfe kabilesinin isminden, yaşantılarında mütevazı bir hayatı seçen ve bunu uzattıkları ense saçı ile gösteren sûfetü’l-kafâ terkibindeki sûfeden, yine gösterişin ve gösterişli giyinmenin bir afet olacağını bunun terbiyesinin giyimde alçak gönüllülüğün sembolü olan yün elbisenin adı olan sûftan kelimesinden türemiş olabileceğini belirtir (Hilye, I, 17-28’den Öngören, 2011: 119).

Abdülkerîm el-Kuşeyrî ise tasavvufun Arapça bir kökten geldiğini gösteren bir delile rastlanmadığını, câmid bir lakap olmasının daha uygun görülebileceğini söyler (er-Risâle, II, 550’den Öngören 2011: 119). Öngören’e göre Kuşeyri, her devirde İslami bir zümrenin bulunduğunu, bunların da özelliklerine göre farklı isimlerle anıldığını, Hz. Peygamber (sav.) devrinde yaşamış ve onun sohbetine erişmiş kimselere sahabe, sahabeyi görmüş olanlara tabiin, tabiinin ile görüşmüş olanlara tebeu’t-tâbiîn gibi unvanlar verildiğini belirterek, bu silsilenin devamı olarak dini hassasiyeti çok yüksek olanlara “abid” ve “zahid” isimlerinin verildiğini söylemektedir.

Bu zümrelerden sonra kalplerini her an Allah ile beraber olmaya zorlayan, yaşantılarında şeri hükümlere azami gayret eden Ehl-i sünnet büyüklerinin gittiği yola “tasavvuf” denilmiştir (Öngören, 2011: 119).

Sözlük manası verilen “tasavvuf” kelimesinin kullanımına göre daha birçok anlama geldiği görülmektedir. Örneğin tasavvufun, Hz. Peygamber’in kendi şahsında temsil ettiği manevi otoritenin kurumsallaşmış ve günümüze kadar gelmiş şekli olduğu ifade edilmiştir (Yılmaz, 2017: 2). Başka bir araştırmacı “*Tasavvuf demek Kur’an-ı ve sünneti aşk, muhabbet ve ihlas ile yaşamak, uygulamak, istikamet üzere bir hayat sürmek demektir*” şeklinde yorumlamaktadır (Namlı, 2017: 9). Bu kavram, Hasan K. Yılmaz (2017: 2) tarafından ayrıca insanın iç dünyasını düzenleyen kötü duygularının yerine iyi duygular koymaya çalışan ahlaki bir sistem olarak tarif edilmiş ve insanı ahlaki bir olgunluğa ulaştıran üstünde taşıdığı sıfatları düzeltmesini ve en güzeline ulaşmasını sağlayan İslami ilimlerin zirve noktası olarak ifade edilmiştir.

Dilaver Selvi ise bu hususta şunları dile getirmektedir: “*Tasavvuf, kâmil bir mürşit rehberliğinde ve onun nezaretinde terbiye almaktır. Bu terbiyenin sonunda olgun bir insan olmaktır. Bu olgun insana Allah adamı (ricâlullah) denir*” (Selvi, 2010: 32). Aynı yazar, “*Kaynaklarıyla Tasavvuf*” adlı eserinde tasavvufun konusunu insanın iç dünyasını oluşturan kalp, ruh, nefis ve diğer nurani latifelerin temizlenmesi, terbiye edilmesini ve ilerlemesini amaçlayan manevi, nurani, kalbi bir ilim olarak tarif eder (Selvi, 2010: 29). Abdurrahman Güzel’e göre ise tasavvuf, Kur’an-ı Kerim’in özü ve Hz. Muhammed’in (sav.) yaşayış şeklidir.

Bu iki kaynakta tasavvuf “*Dünya malının insan için hiçbir faydasının bulunmadığını, Allah’ı zikretmenin faziletlerini, Allah sevgisinin tıpkı bir Hallac-ı Mansur gibi benimsenmesini, kişinin ahlakını zühd ve takva ile zenginleştirmesini, Hz. Muhammed’i (sav.) her an kendisine örnek edinmesi, bilgi sahibi olabilmek için de bir mürşide bağlanmasını ifade eder*” (Güzel, 2012: 163).

Her ne kadar “tasavvuf” ve “tarikat” sözcükleri birbiri yerine kullanılsa da yukarıda yapılan açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda aslında bu kavramların tam olarak birbirini karşılamadığı görülecektir.

Tasavvuf soyut bir kavram olarak dini “ih̡san” çerçevesinde yaşamayı hedeflemektedir, tarikat ise icazet silsilesine sahip mürşit gözetiminde tekke, dergâh, zaviye gibi adlarla anılan mekânlarda, metodik bir manevî eğitim veren kurumlara verilen addır. Tasavvuf, İslam’ı en güzel şekilde yaşama biçimi teorisini ortaya koyarken, tarikat/lar bunu uygulamaya döken kurumsallaşmış örgütlerdir. Nitekim M. Mübarek Elhüseyini (2016: 81) “Tarikat, tasavvufun içinde yer alan bir uygulama biçimi ve Allah’a ulaşmak için gidilen veya tutulan yol, usul ve metot demektir” şeklinde bir açıklama yapmaktadır.

Tasavvuf kavramı açıklanırken dikkat edilmesi gereken diğ̡er bir husus ise onun ne olmadığının açıklanmasıdır. Tasavvufun özellikle felsefe kökünden geldiğ̡i, felsefeden beslendiğ̡i görüşü tartışılabilir bir düzlemdeyir. Bu kapsamda Reynold Nicholson tasavvufu “İslam’ın dini felsefesi “olarak belirtse de tasavvufun manevi hâl olduğ̡u ve aşkın bir yönüne sahip olduğ̡u için felsefi bir düşüncenin çok üstündeyir. Abdurrahman Güzel, bu konuyu gayet net olarak açıklamıştır.

Tasavvuf, İslam dininin hayata geçirilmesinin özü ve ruhudur. O; aklın ürünü olan felsefenin mistik görünümü değıl, vahye oturan İslam dininin; insan ruhundaki mistik eğilim ve ihtiyaçlara cevap veren donelerinin teşkilatlı bir toplamıdır. Mistisizm, insan ruhunun yaratıcı kudretle doğrudan ilgi kurmasına yönelik evrensel özlem ve duyuşun sürekli ve değışmez birleşimidir. Bir başka ifadeyle mistisizm, tarihi ve psikolojik tanımları göz önünde tutulursa, yaratıcıyı vasıtasızca sezmek veya Yaratıcı Kudret’e ilişkin doğrudan tecrübelerle sahip olmaktır (Güzel, 2012:159).

Felsefe denilince akla ilk olarak Hinduizm ve Budizme ilişkin kavramlar geldiğ̡i için bu konuya da kısaca değinmek uygun olacaktır. Tasavvuf devamlı bir aksiyon içinde olma halidir. Tasavvufta aslında “kemale ermek” diye bir kavram yoktur. “Kemale erdim diyen aslında zevale ermiştir” denilmiştir. Buradan da yine bir tasavvuf kavramı olan Fenafillah kavramı ile Nirvana kavramı karıştırılmaktadır.

Nirvana ulaşılması gereken bir son iken fenafillah makamı onun başıdır. Sufî, fenafillah makamına ulaşınca asıl hareket kapısını aralamış olur.

Abdurrahman Güzel bu konuda *Şerde pasivite yetmez, hayırda aktivite lazımdır. Nirvana'ya ermek, şerde pasiviteyi sağlamak bakımından bir merhale*dir ancak onun üstünde bir merhale vardır ki, o da hayırda aktivite adını alır. *İslam Peygamberi, kötülükten uzak kalmayı yeterli bulmamış, iyilikte faaliyeti gerekli görmüştür.* diyerek bu iki kavramın arasındaki farkı gayet açık bir şekilde ortaya koymuştur (Güzel, 2012: 161).

Konunun daha iyi anlaşılması için mutasavvıfların tasavvuf kavramını nasıl açıkladıklarına genel olarak bakmak faydalı olacaktır. Bu bağlamda konuya ilişkin olarak Abdurrahman Güzel'in "Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı" adlı eserinden şu bilgiler aktarılabilir:

Ferduddîn-i Attar: Sufilerin sözleri Kur'an-ı Kerim ve sünnetin şerhidir.

Cüneyd-i Bağdadi: Tasavvuf, Hakk'ın seni sende öldürmesi ve kendisi ile diri kalmasıdır.

Ma'ruf el Kerhi: Tasavvuf, hakikatleri almak ve insanların elinde bulunan varlıklara göz dikmeme, gönül bağlamamaktır.

Serî es- Sekati: Güzel ahlaktır.

İmam-ı Rabbani: Tasavvuf, şeriatın yardımcısı olup, şeriatın üçüncü merhalesi olan ihlası elde etmeye yarar.

İmam-ı Gazali: Tasavvuf, kalbi yalnız Allah'a bağlayıp masivadan ilgiyi kesmektir.

Ahmet Yesevi: Tasavvuf, Allah için gece ve gündüz ibadette, zikirde bulunmak, gösterişten uzak durmak, doğru yolda olmak, nefsinin esiri olmadan alçak gönüllü olarak, her vakit Allah'ı anmak, her yerde Allah'ı görmek, İslam'ın şariat hükümleri doğrultusunda inancını, fikri düşünceyle bütünleştirmek, Yaradan'ı tanıma, yaratılana da hoşgörü ile bakmak, vatanının, milletinin birlik ve beraberliği içinde çalışmak, dininin ve dilinin bozulmasını engellemektir.

Mevlâna Celaleddin-i Rumi: Tasavvuf, aşk ve vecdle ilahi vuslata erişmektir.

Hacı Bektaş Veli: Tasavvuf incinsen de incitmedir.

Yunus Emre: Tasavvuf Allah'ı zikir, tespih ve tehlil, Allah aşkını daim kılmak, bütün yaratıkları ve yetmiş iki milleti bir görmek, sevmek ve sevilmek, bu dünyada dünya malına gönül vermemek, herkesle kardeş olmak, kimseyi incitmemek ve incinmemek, Kur'an hükümlerini yerine getirmek ve Hz. Muhammed'i (sav.) kendisine ve bütün topluma örnek olmaktır (Güzel, 2012: 170).

Mutasavvıfların konuya ilişkin düşüncelerinden sonra tezin içeriğinin daha iyi anlaşılması için tez araştırmasını ilgilendiren diğer tasavvufî kavramlar hakkında farklı kaynaklardan istifade etmek suretiyle kısaca bilgi vermek önem arz etmektedir. Bu manada ilk olarak “talip” kavramına değinmek yararlı olacaktır.

Talip: Arapçada sözlük anlamı olarak talep eden, isteyen manasına gelen talip kelimesi, tasavvuf alanında tasavvuf okuluna kaydını yaptırma durumundakilere denir. Tasavvuf cereyanında hedefe ulaşana kadar talip haricinde, “mürid”, salik ve vasil olmak üzere dört dereceden söz edilmektedir. İlk derece olan talip, eskiden tasavvuf okuluna hemen alınmayıp bir süre gözlenirdi. Bazen işin altından kalkıp kalkamayacağını denemek üzere hazırlık dersi yaptırılır ve bu aşamada başarılı olanlara esas ders verilirdi (Cebecioğlu, 1997: 685). Talip kavramıyla ilgili diğer kelimeler hakkında da kısaca şunları ifade etmek mümkündür:

Mürid: Sözlükte “iradesi, isteği olan kişi” manasında kullanılan (Uludağ, 2006: 47) Arapça asıllı bu kelime bir şeyi istemek anlamına gelmekte, tasavvufî bir terim olarak Allah’a kavuşmayı isteyen, Allah’ın bizim üzerimizde görmek istediği özellikleri kazanmak için bu vasıflara sahip bir mürşide tabi olan kişi demektir. Bu manada mürid kavramının üç grupta incelenebileceği ifade edilmiştir.

Mutlak mürid: “Şeyhine niçin sorusu sorarak dili ve kalbi ile itirazda bulunmayan şeyhinin sözlerine karşı delil istemeyen müride mutlak mürid denir” (Cebecioğlu, 1997: 526).

Mecaz mürid: Aynı yazar, mecaz müridin iç ve dışa ait her hususta şeyhinin rey ve iradesi altında bulunan dervişe mecaz mürid dendiğini ifade etmektedir (Cebecioğlu, 1997: 526). Bize göre mecaz mürid, zahiri ve batini her konuda mürşidinin görüş ve önerilerine uyan derviştir.

Mürtet mürid: Şeyhine, emrettiği yasakladığı konularda karşı çıkan müridler olduğu söylenen kişilere denir (Cebecioğlu, 1997: 526).

Salik: Cebecioğlu’na (1997:616) göre “Arapça giren demektir. Mana olgunluğunu elde etmek üzere tasavvuf yoluna giren kişiye salik denir”. Başka bir araştırmacı ise seyrü sülûk denilen manevi terbiye yoluna giren müridin salik adını aldığını ve sülûk mertebelerini aşarak Hakk’a ulaşan “salik”e vasil dendiğini belirtmektedir (Tatlılıoğlu, 2009: 119). Bir diğer önemli tasavvufî kavram da mutasavvıf kelimesidir. Buna dair görüşler ise kısaca şöyledir:

Mutasavvif: Tasavvuf ehli manasına gelen bu kelime hakkında Uludağ (2020: 379) şu bilgileri vermektedir:

İlk sûfî müelliflerden Kelâbâzî, eserinin adında geçen “ehl-i tasavvuf mezhebi” ibaresini “tasavvuf yolunu tutanların görüşleri” anlamında kullanmış, bu kullanım tarzı Serrâc, Ebû Tâlib el-Mekkî, Sülemî, Kuşeyrî, Hücvîrî gibi diğer sûfî müelliflerin eserlerinde de devam etmiştir. Bu müellifler sûfî ve mutasavvıfın yanı sıra aynı mânada fakîr, garîb, sâih gibi kelimeler de kullanmışlar, ancak bunlar arasında mutasavvıf yaygınlık kazanmıştır (Uludağ, 2020: 379).

Aynı yazar sadece dünyalık menfaat elde etmek ve itibar sahibi olmak için mutasavvıflara şekil yönünden benzemeye çalışan ve bu yolu şahsi çıkarları için kullanan kişilere ise mustasvif dendiğini belirtmektedir (Uludağ, 2020: 379).

Müteşebbih: *“Teşâbüh masdarından türeyen müteşâbih kelimesi benzeşen, ayırt edilmesi zor olacak şekilde birbirine benzeyen demektir” (Yavuz, 2006:204).* Benzemeye çalışan anlamındaki müteşebbih kelimesi ise tasavvuf yoluna ilk girenlere verilen unvan olup, daha işin hakikatini kavrayamayıp sadece sufilere benzemeye çalışanlar için kullanılan bir terimdir (Elhüseyni, 2016: 130)

Zühhd: Ethem Cebecioğlu, bu kavramı *“Arapça, Rağbetsiz olmak yüz çevirmek demektir. Kur'an-ı Kerim de sadece Yusuf suresi 2. ayette geçmektedir”* şeklinde açıklamıştır (Cebecioğlu, 1997: 787). Mustafa Kara'ya göre İslam'ın ilk dönemlerinde tasavvuf sözcüğünden ziyade “zühhd” terimi kullanılıyordu. Sözlük anlamına bakıldığında kelimenin bir şeye veya nesneye ilgi duymamak, onu terk etmek, ona değer vermemek anlamlarına geldiği görülür.

Zühhd kelimesi terim olarak dünya nimetlerini görüp bu nimetleri ahiret nimetlerine değişmemek, maddi bir kazancı manevi kazançların üstünde görmemek, bedeni ve nefsi arzuları kalbi ve ruhi isteklere tercih etmemek demektir (Kara, 1922: 9).

Zahid: Demirdaş (2019: 2509), İbn-i Sinâ'dan alıntılanmak suretiyle zahidin dünya metaından ve güzelliklerinden yüz çeviren kişi olduğunu ifade etmiştir. Mustafa Kara ise bu terime yönelik şu ifadeleri kullanmıştır: *“Böyle bir hayatı tercih eden kişiye zahid adı verilir. Zahidle eş anlamlı olarak abid, nasik gibi kelimeler kullanıldığı gibi sufi, mutasavvıf, veli, derviş, şeyh fakir, âşık, arif, eren de kullanılmıştır” (Kara, 1922: 9).*

Riyazet: Genellikle *züh*d kelimesiyle birlikte kullanılan *riyazet* aslında mana yönünden ondan farklıdır. *Züh*d dünyadan kaçış anlamı taşımaktadır. *Riyazet* ise sadece dünyadan kaçış değil aynı zamanda dünyanın aldatmasına ve cilvesine karşı koyma anlamını barındırmaktadır. Riyazet ile nefis terbiyesi daha zordur. Bunun için tasavvufî manada nefsi terbiye için çeşitli yöntemler telkin edilir. Nefse ağır ve zor gelen işleri yapmak riyazete girer (Kara, 1922: 9).

Derviş: Elhüseyni’ye göre kökeni Farsçaya dayanan derviş kelimesi “fakir”, “ihtiyaç sahibi” anlamına gelmekte ve kelimedeki fakirliğin dünya servetlerinde ve mallarından yoksun olma anlamında değil de kendisini Allah’ı anmaktan alıkoyan şeylere rağbet etmeme ve bunlara itibar etmediği için de bunların fakiri manasında kullanılmaktadır. Mutasavvıflara göre derviş olan bir kimse kalbini dünya sevgisinden kurtarmalı, Allah’ın emir ve yasaklarına uyma konusunda azami gayreti sarf etmelidir. Bunun yanında yaratılanı Yaratıcı’dan ötürü sevmeli, insan sevgisi ve insanlara karşı merhameti en yüksek seviyede olmalıdır. Yazara göre derviş kelimesi salık gibi tasavvuf yoluna bağlanan kimselere verilen bir isim olarak da kullanılagelmiştir (Elhüseyni, 2016: 122-123). Tarikata girmiş kişilere verilen bir sıfat da “derviş” kelimesidir. Çeşitli tarikatlara göre “mürîd” kelimesinin yerine “ihvan” ve “derviş” kelimeleri de kullanılır (Tatlılıoğlu, 2009: 119).

Murad: M. Mübarek Elhüseyni, kavram şu şekilde açıklamıştır:

İstenilen, arzu edilen, sevilen, seçilen demektir. Daha baştan Allah’ın sevgisine mazhar olan mürşid ve rehberdir. Murad, hal ve makamları elde eden, maksat ve iradeleri geçen, seyrü sulûkünü ikmal eden, nihayete eren, vasıl olan ariftir. Bunlar muhib/seven değil, mahbub/sevilen kimselerdir. Murad, hak arzusu ile dopdolu olan masivayı yani Hak’tan başka her şey kalbinden söküp atan Allah’ın rızasından başka hiçbir istek ve arzu bulunmayan kâmil ariftir (Elhüseyni, 2016: 120).

Vasıl: Sözlükte vasıl (vasl) “bir şeyi diğer bir şeye bağlamak, ulamak, eklemek” anlamına gelir (Durmuş, 2012: 537). Arapça ulaşan, varan anlamında bir kelime olan vasıl Allah’ı bilen, emirlerini yerine getiren ve yasaklarından kaçınan kişi demektir (Cebecioğlu, 1997: 747). Son sırada bulunan kişiye vasıl (sufî) denir (Elhüseyni, 2016: 117).

Sufi: Tasavvufî terimler arasında en sık kullanılan başka bir kelime ise “sufî” olup bu kavrama yönelik çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Örneğin bir araştırmacı, bu kavramı “*Yünlü, yün giyen kişi*” olduğunu belirtmiştir (Cebecioğlu, 1997: 650). Kavramın hangi kökten türetildiğine dair görüşleri ise H. Kamil Yılmaz (2017: 23) şöyle sıralamaktadır:

- “1. Safvet, durgunluk, bulanık olmayan anlamına gelen ‘safu’ kökünden
2. Zahitçe yaşayışlarıyla bilinen ‘Benu Sufe’ kabilesinin adından
3. Medine mescidinde yapılan ‘Suffa’ dan,
4. Sıfat kelimesinden,
5. Bir çöl bitkisi olan ‘sufane’den,
6. Ense saçı manasına gelen ‘sıfatü’l-kafa’ dan,
7. Yunanca hikmet anlamına gelen ‘Sophia’ dan,
8. Namaz kılanların ilk safı anlamına gelen ‘saffi evvel’den,
9. Yün anlamına gelen ‘Suf’ tan türetildiği seklinde görüşler mevcuttur”.¹

Başka bir araştırmacının terime yönelik düşünceleri ise şöyledir:

Kelimenin ‘suf’ tan türediği yaygın kanaat ve en çok tasvibe mazhar olan görüş olduğu dikkat çekmiştir. Gerçekten de dil kurallarına göre tasavvuf ve sûfî kelimelerinin türeyebileceği en uygun kelime suftur. Bu görüş, sadece dil kurallarına uygunluğu bakımından değil, aynı zamanda tarihi bilgi ve bulgularla desteklendiği için yaygın bir kabule mazhar olmuştur (Yakut Oğur, 2019: 39-40).

Şeyh: Sözlüğe göre “yaşını almış kişi” manasına gelen sözcük, içtimai hayattan İslam diplomasisine kadar pek çok alanda “saygı” kavramı çerçevesinde değişik manalarda kullanılmıştır. Buna ek olarak “Kur’an-ı Kerim”de tekil veya çoğul anlamlarında kullanılan şeyh sözcüğü, sözlük anlamının dışında kullanılmamıştır. Tatlılıoğlu’na göre tasavvufta şeyh, aracılı veya aracı olmadan pirin “el”ini alan kişiler için kullanılır. Şeyhin, dergâh açabilmek için bağlı olduğu pirden tasdik alması gerektiğini belirten Tatlılıoğlu, bu onayın sözlü veya yazılı olabileceğini ve bu icazetin bugünden düne yani tarikatın kuruluşuna kadar, şeyhlerin el aldıkları piri gösteren şecere mahiyetinde olduğuna dikkat çekmiştir (Tatlılıoğlu, 200: 119).

¹ Hasan Kamil Yılmaz, “Ana Hatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar” adlı eserinin ilgili yerinde bu kavramları uzun uzadıya açıklamaktadır. Tekrara düşmemek açısından bunların yazılmasına gerek görülmemiştir. İlgili açıklamalar için (bk. Yılmaz, 2017: 23-27).

Ethem Cebecioğlu ise şeyhin; Arapçada reis, başkan, yaşlı adam gibi anlamlara geldiğini ve aynı zamanda tasavvufta eğitim veren, söz sahibi, yetkili kişi anlamında kullanıldığını ifade etmiştir. Yazara göre şeyh, dini ilimlerde söz söylemeye yetkili ve manevi anlamda kâmilliği önemli olan ve böylece hem eğitici hem de lider vasfını taşıyan kimsedir (Cebecioğlu, 1997: 673).

Mürşid: Kelime, Arapça doğru yolu gösteren insanların ahiretinin zarar görmemesi için onları uyaran anlamındadır. Cürcani, mürşidi “*doğru yolu gösteren sapıklıktan önce hak yola ileten kişi*” olarak tanımlar. Aynı anlama gelecek şekilde “postnişin”, “seccadenişin” kelimeleri de kullanılmıştır (Cebecioğlu, 1997: 527). Hasan K. Yılmaz ise şunları dile getirmiştir: “*Lügatte simasında yaşlılık alameti beliren yani en az elli yaşları civarında olan kimse demektir. Çoğulu şüyûh ve meşayih şeklindedir. Tasavvuf ıslahatında tarikat piri ve üstad manasındadır*” (Yılmaz, 2017: 183).

Pir: Bu kavram için geniş bir açıklama yapan Arpaguş kısaca şunları söylemektedir:

Farsça bir kelime olan pir; sözlükte deneyimli kişi, yaşlı kişi anlamlarına gelir. Kelime tasavvufta ise yol gösteren (mürşit), şih, veli anlamlarında kullanılır. Bu kapsamdan bakıldığında pir için müride takva yolcuğunda yol arkadaşlığı eden kişidir, denilebilir. Tarikatlar belli bir süre sonra organize hale geldiklerinde pir kavramının kullanımı sistemli olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta tarikat kurucusuna pir veya tarikat piri denmiştir. Meselâ Abdülkâdir-i Geylânî Kâdirîliğın, Ahmed er-Rifâî Rifâîliğın, Şah Bahâeddin Nakşibend Nakşibendiliğın vb. gibi (Arpaguş 2007: 272-273). Tatlılıoğlu (2009: 119) da pir için benzer ifadeler kullanmıştır.

Biat, Ahit, İntisap ve Hırka Giymek: Bir araştırmacı, biatın sözlükte itaat etmek, bağlılığını bildirmek veya alışverişte anlaşmaya varmak olduğunu, ahidin ise bir şeyi devamlı koruyup gözetmek manasına geldiğini ifade etmiştir (Elhüseyni, 2022: 148). Başka bir araştırmacı ise intisap temelinde bir sözleşme yapıldığını ifade ederek şunları dile getirmektedir:

Herhangi bir tarikata girmek isteyen talibin önce şeyhe teslim olması gerekir Buna tarikat dilinde sözleşme denir. Mürid, şeyhine yalan söylemeyeceğine, gıybet, iftira etmeyeceğine, kimsenin ayıbını kusurunu araştırmayacağına, namazlarını vaktinde kılacağına, boş

sözlerden vazgeçip işi ve gücüyle meşgul olurken kalben de zikirden geri kalmayacağına, az yiyip az uyuyacağına, nefsin isteklerine uymayacağına ve kendinde hiçbir varlık görmeden tam bir teslimiyette bulunacağına dair söz vermen kişi demektir (Tatlılıoğlu, 2009: 121).

Buna göre bir biatın anlamı şudur: Kendisini Allah yoluna adanmış bir dervişin şeyhine bağlı kalacağına, Allah yolunda gitmek için mürşidin emirlerine uyacağına, haramdan kaçıp helal ve hayırlı işlere yöneleceğine, günahlardan tövbe edeceğine ve bir daha eski günahlarına geri dönmeyeceğine söz vermesi, bu sözüne Allah'ı ve Resulü ile mürşidini şahit tutması demektir (Selvi, 2010: 321). Bunun temeli ise Feth Suresinin 10. ayeti olan “*Seninle bey’atleşenler gerçekte Allah’la bey’atleşmiştir*” biata dayandırılmaktadır (Cebecioğlu, 1997: 152; Yılmaz, 2017: 186).

Tasavvuf cereyanında hırka giymek de önemli bir hadisedir. Buna ilişkin olarak Sühreverdi şu bilgileri aktarmıştır:

Hırka giymek; mürşit ile mürit arasında bir bağlantı ve müridin nefsi ile kendi arasında mürşidin hakemliğini kabul etmesidir. Şeriatla dünyevi bir maslahat ve iş için bir başkasına kimliğine başvurmak caiz olunca; güzel bir düşünce ve akide ile bir mürşidi, manevi talep ve terbiyesinde hakem kabul eden salikin, buna alamet olarak giydiği hırka nasıl inkâr edilebilir! Mürşit onu irşat edecek, kendisine hidayet yolunu gösterecek; manevi halleri, nefsin afetlerini, amellerin nasıl bozulduğunu, şeytanın kalbe giriş yollarını öğretecek bir kimsedir. Hırka giyen salik nefsinin böyle bir mürşide teslim eder, onun emir ve görüşlerine boyun eğer, her işinde onun tavsiyelerine göre hareket eder. Mürşit de onu manevi tasarrufunu aldığını göstermek için kendisine hırka giydirir (Sühreverdi, 2011: 118-119).

Seyr-i Sulûk: Mustafa Kara (1992: 27) mutasavvıfların, tasavvufî hayatı Allah’a doğru giden bir yolculuk olarak düşündükleri için bu hayata seyr-ü sülûk adını verdiklerini ve bu iki kelimenin gitmek, girmek, yürümek gibi manalara geldiğini söylemektedir. Mutasavvıflara göre sülukta dört derece² vardır: Seyri İlallah, Seyr Fillah, Seyr Mallah, Seyr Anillah (Tatlılıoğlu 2009:119).

Cezbe: Bu kavram da önemli tasavvufî istılahlardan olup H. K. Yılmaz’a göre cezbe sözlükte “çekmek” anlamına gelmekte ve tasavvufta “Hakk’ın kulu kendine çekmesi ve aniden yüce huzuruna yükseltmesi” anlamına gelmektedir (Yılmaz 1993: 504).

² Ethem Cebecioğlu bu kavramları geniş şekilde açıklamıştır. Detaylı bilgi için bk. (Cebecioğlu 1997: 637)

Aynı yazar, “Gizli (Hafî) cezbe: Kulun Hakk’ı sevmesi” ve “Açık (celî) cezbe: Hakk’ın kulu sevmesi” (Yılmaz, 1993: 504) şeklinde iki tür cezbenin olduğunu da ifade etmiştir. Elbette cezbe ile cinnet arasında da fark vardır. Cezbede akıl baştan gitmez ama irade gider. Fakat cinnette hem akıl hem irade gider.

Onun için cezbe cinnetten farklıdır. Arasında çok ince bir çizgi olduğu için mutasavvıflar tarafından tavsiye edilmez.

Keramet: Keramet bahsi de tasavvufî eserlerde geçmektedir. E. Cebecioğlu’na göre azizlik, şeref, küp veya desti kapağı, itibar, kerim, cömertlik gibi anlamları içeren Arapça bir kelime olup, peygamberlerden ortaya çıkan olağanüstü olaylara mucize denirken benzeri durum veliler için söz konusu olduğunda buna da keramet denir (Cebecioğlu, 1997: 446). Eski bir kaynakta ise kavramla ilgili şu bilgiler aktarılmıştır: “*Keramet; velâyetnâme ve menâkıbnâme türü eserlerde yoğun olarak işlenmektedir. Velîler için keramet, nefislerin tedip edilip ahlakın güzelleştirilmesidir. Bir başka deyişle kerametın amacı nefsi eğitmek ve ıslah etmektir*” (Serrâc, 1380/1960, s.394’ten Demirdaş, 2019: 2508).

Şeriat: Arapça yol, su kanalı (Cebecioğlu, 1997: 670) anlamına gelen kelime sözlükte “*Bir yöne doğru açılarak uzayıp gitmek, açık olmak; açık hale getirmek anlamlarındaki şer’ kökünden türeyen şerîat (çoğulu şerâi’) ve şir’at kelimeleri insanların ya da hayvanların su içtiği, açıkta olan ve kesilmeyen akarsu; bu suya giden yollar*” (Türcan, 2010:571) mânalarını ihtiva etmektedir. Terim olarak da dinin zâhiri yönü ile ilgili kaideler veya dinin hukuk kuralları olarak tanımlanmıştır (Tehânevî, ty., 2/502; İbn Manzûr, 2005, 5/121; Âsım Efendi, 1304, s.302; Cebecioğlu, 2014, s.461’den Demirdaş, 2019: 2503).

Hakikat: Bir araştırmacı terime ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

Sözlükte gerçek, sabit ve doğru olmak, gerekmek; bir şeyi gerçekleştirmek gibi anlamlara gelen bu kelime hak kökünden türetilmiştir. Araplarda ‘hakikati himaye etme’ tabiri yaygın olarak kullanılır ve buradaki hakikatten genellikle ırz, namus, vefa, dostluk, bayrak, sancak gibi değerler kastedilirdi (Çağrı, 1997: 177).

Demirci ise Ma'rûf-i Kerhî, Serrâc, Cüneyd-i Bağdâdî, Serî es-Sakatî gibi meşhur mutasavvıfların terime ilişkin görüşlerini de aktararak “tasavvufta *hakikatın*, zâhirin ardındaki örtülü ve gizli mâna, dinî hayatın en yüksek seviyede yaşanarak ilâhî sırlara âşina olunması gibi anlamlar ifade ettiğini ve terimin sözle anlatılamayacağı görüşünden hareketle sûfiler bazen bu terimi tarif etmeden kullandığını, daha ziyade alâmet ve vasıflarını belirterek hakikatın ne olduğu konusunda bir fikir vermeye çalıştıklarını ifade etmektedir (Demirci, 1997: 177).

Şeriat, tarikat ve hakikat ilişkisi: Bu hususla ilgili olarak Demirdağ, Hucvîrî'nin (ö.465/1072 ?) “Bâtından yoksun bir zâhirin hakikati nifak, zâhirden yoksun bir bâtının hakikati de zındıklıktır” düşüncesini yazmakta ve ruh ile beden birbiri tamamladığı gibi şeriat ve hakikatın da birbirine alternatif değil, birbirinin tamamlayıcısı olduğunu belirtmektedir. Daha sonra Sülemî'nin “*Bu itibarla şeriatın takip etmediği hakikat, küfürdür. Zâhire dayanmayan bâtın, bâtıl olduğu gibi, bâtına dayanmayan zâhir de bâtıldır*” (Demirdağ, 2019: 2503) düşüncesini aktararak bu kavramların birbiriyle olan ilişkisini gayet net olarak ortaya koymuştur.

Mustafa Kara ise Mevlana'dan aktardığı “*Şeriat mum gibidir, yanar yol gösterir. Ele mum almakla yol alınamadığı gibi, mum almadan da yol kat edilmiş olmaz. Yola düştün mü, işte bu tarikattır. Sevgiliye eriştin mi bu hakikattir*” (Kara, 1922: 40-41) cümleleriyle ilgili kavramların birbirini tamamladığını ifade etmiştir.

2.2. TASAVVUF CEREYANININ KAYNAKLARI ÜZERİNE KISA BİR NOT

Tasavvuf, esas itibarıyla “Kur'an-ı Kerim” ayetlerine ve Hz. Peygamber'in (sav.) söylediği “Hadis-i Şerifler”e dayanmaktadır. Nitekim tasavvufi kavramların ortaya çıkışından, tasavvufi yorumlara kadar tasavvufa zemin hazırlayan, tasavvufi düşünemeye ışık tutan ve terimlerin oluşmasında yönlendirici rol üstlenen bazı ayet ve hadisler Mustafa Kara'nın ilgili eserinden (1922: 11-12) şöyle aktarılabilir:

“Sakin dünya hayatı sizi aldatmasın...” (Lokman, 3 1/33).

“İyi biliniz ki dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden ibarettir.” (Ankebut, 29/64).

“İhtiyaçları bile olsa başkalarını kendilerine tercih ederler.” (Haşr, 59/9).

“Kur'an üzerinde düşünmüyorlar mı? Yoksa kalplerinin üzerinde kilitler mi var” (Muhammed, 47/24).

“Rabbini, içinden yalvararak yüksek olmayan bir sesle sabah akşam zikret” (İnsan, 76/25).

“Dünyada bir kârîp, bir yolcu gibi ol” (Buhari, Rikak, 3).

“Allah’a ve ahiret gününe inanan ya hayırlı bir şey söylesin veya sussun” (Buhari, İlim, 18).

“Eğer Allah’a gerçekten tevekkül edebilseydiniz O (cc.), kuşlara verdiği gibi size rızık verirdi” (Tirmizi, Zühd, 33).

“Ağlayınız, ağlayamazsanız ağlar gibi hüznü olunuz” (İbn Mace, 176).

Bu birkaç örnek bile tasavvufun aslında Kur’an ile Sünnet’ten ayrı düşünülemeyeceğini ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda tasavvuf cereyanıyla ilgili şimdiye kadar yazılan çok sayıda eser bulunduğunu da ifade etmek gerekir. İslam’ın Hicrî II. asrından itibaren yazılan temel kaynaklar yanı sıra sonraki zamanlarda bunlara pek çok eser daha eklenmiş ve böylece tarihî süreçte ciddi bir literatür ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda tasavvufî bütün eserleri burada incelemek hem mümkün değildir hem de bu tezin konusunu teşkil etmemektedir. Yine de bu tezin dolaylı da olsa tasavvuf kaynaklarıyla ilişkili olmasından ötürü ilk dönem bazı meşhur mutasavvıfların konuyla ilgili eserlerini Hasan Kamil Yılmaz’ın “*Ana Hatları ile Tasavvuf ve Tarikatlar*” adlı çalışmasından faydalanarak kısaca aktarmak yararlı olacaktır.

Bu manada H. K. Yılmaz (2017: 76-80), asrısaaetten günümüze kadar olan tasavvuf tarihine kaynaklık eden eserlere “tabakat” adı verildiğini belirterek, bunların başlıcalarının aşağıdaki çalışmalar olduğunu ifade etmektedir:

Ebû Abdurrahman Sülemi ve “Tabakatu’s Sufiyye”

Bu eser sufi kavramın yaygınlaştığı hicri ikinci asırdan başlayarak kendi dönemine kadar olan tasavvuf büyüklerini anlatır. Eser günümüze ulaşabilen en eski sufi tabakat kitabıdır. Müellif, sufileri 5 tabakada ele alır. İlk dört tabakada 20’şer, 5 tabakada 23 sufinin görüş ve menkıbelerini yer verilmiştir.

Ebû Nuaym İsfahani ve “Hilyetü’l-Evliya ve Tabakatü’l-Asfiya”

Yazar, eserinin ön sözünde hocası Sülemi’nin eserinden esinlenerek bunu yazdığını açıkça belirtmiştir. “Hilyetü’l-evliya”, sahabilerden başlayarak tabiin, tebe-i tabiin

devrinde ve müellifin çağına kadar olan dönemde geçen 700 kadar zahit ve sufînin hayatını, fikir ve görüşleri ile rivayetleri ihtiva etmektedir. Eserin baş tarafında tasavvufun mahiyeti hakkında bilgi verilmekte, onun ardından hulefa-i raşidin, aşere-i mübeşşere, ashab ve suffice ashabı anlatılmaktadır.

İbnü'l Cevzi ve “Sıfatu's-Safve”

Bu eser, Ebû Nuaym'ın “Hilyetü'l-evliya”sının değişik bir tasnifle yapılmış özetidir. Müellif eserine, kitabının Hilyetü'l-evliya'dan farklı özelliklerini tanıtarak başlar.

Ferîdüddin Attâr ve “Tezkiretü'l-Evliya”

Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in soyundan gelen Cafer-i Sadık'tan başlayarak doksan yedi zahit ve sufînin tercüme-i hal ve menkıbelerini ihtiva eden Farsça bir eserdir. Pek çok dile tercüme edilmiştir.

İbnü'l Mülakkın ve “Tabakatü'l-Evliya”

Tanzim itibarıyla “Tabakatu's Sufiyye” isimli esere benzemektedir. İhtiva ettiği tercüme-i haller açısından ondan oldukça zengindir.

Abdurrahman Cami ve “Nefahatü'l-Üns Minhadarâti'l-Kuds”

Herevi'nin, Sülemi'den Farsçaya tercüme ettiği “Tabakatu's Sufiyye” adlı eser esas alınarak hazırlanmış bir eserdir. Ancak eser, ilkinde göre çok genişletilmiş ve eserde 616 sufînin tercüme-i hal ve menkıbesine yer verilmiştir.

Zeynettin Ahmet Bin Abdüllatif ez-Zebîdî ve “Tabakatü'l-Havas Ehlü's-Sıdk ve'l-İhlas”

Ekserisi Yemenli ya da Yemen'de bulunan 300 kadar sufînin tercüme-i hal ve menkıbesini yer veren bu eser, Mısır'da 1321 yılında basılmıştır. Müellif eserin başında sufi tabakat kitaplarında diğer beldelerin sufîlerini bölüm halinde incelerken Yemen evliyası için ayrı bir bölüm açılmadığı ve bunun telafisi için eseri kaleme aldığını belirtmektedir.

Abdulahap eş-Şa'rani ve “Tabakatü'l-Kübra”

“Hilyetü'l-Evliya”nın tasnifine benzer şekilde kaleme alınan bu eserin asıl adı “Lavâkihu'l-Envar fi Tabakâti'l-Ahyâr”dır. Eser, 400 kadar zahit ve sufînin tercüme-i hal ve menkıbesini ihtiva eder.

Yûsuf b. İsmail en-Nebhânî ve “Câmi-u Kerâmeti'l-Evliya

Sahabeden başlayarak alfabetik sıraya göre son devirlere kadar toplam bin kadar veli ve sufînin keramet ve menkıbelerini nakleden iki ciltlik bir eserdir.

Ebu'l Feyz el-Menûfi ve “Cemheretü'l-Evliya”

Çağdaş müellif sufilerden olan el-Menûfi, eserin birinci cildinde tasavvuf hakkında genel bilgiler verir. İkinci cildinde İbnü'l-Cevzi ve Münavi gibi Hz. Peygamber'den (sav.) başlayarak sahabe, tabiin, tebe-i tabiin ve sonraki nesil sufilerden 118 şahsın tercüme-i halini ve menkıbelerini anlatır (Yılmaz, 2017: 76-80).

2.3. TASAVVUFUN KISACA TARİHİ GELİŞİMİ HAKKINDA

Araştırmacılar, tasavvuf ekolünün tarihî gelişim sürecini genel olarak üç ana döneme ayırdığını ifade etmiştir. Gene, tez konusuyla ilişkili olmasından ötürü bu hususu çeşitli kaynaklardan hareketle kısaca özetlemek faydalı olacaktır. Buna göre tasavvufî cereyanların ortaya çıkışına kadar olan süreç “zühd dönemi” olarak ifade edilmiş ve bu dönemde çeşitli mektepler de ortaya çıkmıştır. Daha önceki araştırmacılar da benzer bir yolu izledikleri için tasavvuf cereyanının gelişimini “zühd dönemi”, “bu dönemde gelişen mektepler” ve “tasavvuf dönemi” şeklinde üç alt başlıkta incelemek yerinde olacaktır. Bunlar hakkında kısaca bilgi vermek tezin çerçevesi açısından faydalı olacaktır.

2.3.1. Zühd Dönemi

Esas itibarıyla araştırmacılar, bu dönemi asr-ı saadetle başlayan, tabiin ve tebe-i tabiîn devri ile ilk iki asrı içine alan ve tasavvuf kavramının zuhuruna kadar olan dönem olarak belirtmektedir. Nitekim Öngören, bu hususta şunları kaleme almaktadır:

Tasavvuf ehli, tarikatların başlangıcını Asr-ı Saadet'e kadar götürmektedir. Hz. Peygamber'in başta Hulefâ-i Râşidîn olmak üzere sahâbîlere değişik usullerle zikir telkininde bulunduğu inanılır. Daha sonra bu usullerin devam ettirilmesiyle tarikatlar meydana gelmiştir. Dolayısıyla bütün tarikatların başı durumunda olan Resûl-i Ekrem'in ortaya koyduğu ilâhî yol tarikat-ı Muhammediyye diye adlandırılmıştır (Öngören, 2011: 97).

Mustafa Kara ise İslam dünyasında ortaya çıkan lüks ve israfı birlikte bu cereyanın ortaya çıktığı şu ifadelerle dile getirmiştir:

Tasavvufî hayatın doğuşunda temel sebep dinlerin yapısı ve insanın ruhi ihtiyaçları olmakla birlikte iki hareket bu gelişmeyi hızlandırmıştır.

Bunlardan biri, İslam dünyasında ortaya çıkan lüks, sefahat ve israf, diğeri ise dini meseleleri yalnız akılcılıkla izah ederek, onun manevi boyutunu göz ardı eden bilginlerin tutumu. Sufiler zahitçe davranışları ile birinci gruba, mistik yorumlarıyla da ikinci gruba muhalif bir tavır sergilemişlerdir. Bir başka ifade ile tasavvuf bu tavır ve tutumlara reaksiyon göstererek yol almıştır (Kara, 1922: 8).

Zühd dönemi, asrısaaadetten ikinci asrın sonuna kadar devam eden bir süreç olup, yaşantısından ötürü Hz. Peygamber (sav.) ilk sırada değerlendirilmekte, buna da “Hz. Aişe anlatıyor: 4 ay geçerci ki, Allah Resulü'nün karnı buğday ekmeği ile doymuş olmazdı. Kurduğu devlet dünyanın en kudretli devlet haline geldiği zamanlarda bile, onun yaşantısında bir değişiklik olmadı” şeklinde pek çok örnek verilmektedir. Onu (sav.) gören çoğu ashab-ı kiram da benzer bir hayat sürdürmüştür. Hulefâ-i Râşidîn de Hz. Muhammed'in (sav.) yaşamını örnek almış ve devam ettirmiş, kendi dönemlerindeki sahabiler de bu yolu tutturmuştur.

Özellikle “ashab-ı suffe”nin de bu tavır üzerine yaşaması İslam tarihinde tasavvufi hayatın ilk nüvesini teşkil etmiştir. Hatta sufi ve tasavvuf kelimelerinin de sufe kökünden geldiği öne sürülmüştür. Bunların genellikle muhacir ve ensarın fakirlerinden oluşan sayıları 70 ila 300 arasında değişen sahabilerden meydana geldiği bilinmektedir. Civar kabilelerden muallim istendiğinde Peygamberimiz bunlar arasından seçip gönderirdi. Bu yüzden “ashab-ı suffe” tekkenin de medresenin de İslam tarihindeki ilk nüvesi sayılmıştır. Sahabelerden sonra gelen nesil tabiin olarak ifade edilmiş ve bu devirdeki insanlar da züht hayatı yaşamıştır. Bundan ötürü tasavvuf klasiklerinde ve tabakat kitaplarında Hz. Peygamber ve sahabeler ile başlayan ve tabiin ile devam eden züht hayatının bu devirde birtakım temsilcileri bulunmaktadır. Kelâbâzî, bu devirden Üveys Karenî, Herim b. Hayyân, Hasan Basrî, Seleme b.Dînâr'ın isimlerini saymaktadır (Yılmaz 2017: 81-93).

2.3.2. Zühd Dönemi Mektepleri

İslam tarihinde zühd hayatının yaşanması yani Hz. Peygamber'in (sav.) de belirttiği gibi “Yarın ölecekmiş gibi ahiret, hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için çalışın” sözleri rehberlik etmiştir. Bu dönemdeki mektepler ise aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

a) Medine Mektebi:

- b) Kûfe Mektebi
- c) Basra Mektebi
- d) Horasan Mektebi (Yılmaz 2017: 94-99).

2.3.3. Tasavvuf Dönemi

H. III. ve –IV. (M. IX-X) asırlar, H. II. asırda başlayan tasavvuf cereyanının uzun bir süre boyunca kendilerine bağlanan büyük mutasavvıfların yetiştiği bir dönemdir.

Bu asırlar, İslam tarihi açısından da siyasi, içtimai vb. açılardan büyük önem taşımaktadır. Zira Abbasi Devleti'nin gelişme dönemine denk gelen bu zaman dilimi Bağdat ve çevresinin ilim merkezi haline geldiği yıllar olup, muhtelif kavim ve kabilelerin kaynaşp tanıştığı ve muhtelif kültürlerin buluştuğu bir dönemdir. Bu asırlar arasında Bâtınlık ve Karmatilik gibi batıl cereyanlar, Maturidilik ve Eş'arilik gibi ehl-i sünnet kelam mezhepleri ile Hanefi, Maliki, Şafii ve Hanbeli gibi ameli mezhepler de meydana çıkmıştır. Bu dönem tasavvufun fıkıh, kelam ve hadis gibi ilimlerden ayrılıp inkişaf ettiği tekâmül devresidir. İlk tasavvufi eserler bu dönemde kaleme alındığı gibi, ilk tasavvuf kavramları da bu dönemde kullanılıp yaygınlaşmaya başlamıştır (Yılmaz 2017: 99-101). Bu dönemler arası birçok tasavvuf okulu ortaya çıkmış ve bu okullarda bunların temsilcisi meşhur mutasavvıflar yetişmiştir. Bu bağlamda Nişabur mektebinden Beyazid-i Bistami, Yahya b. Muaz, Ebû Hafs Hattat ve Hamdun Kassar, Mısır ekolünden Zünnun-i Mısri, Şam okulundan Ebû Süleyman Darani gibi isimler temayüz etmiştir (Yılmaz 2017: 102-114).

2.4. KISACA TARİKATLARIN KÖKENİ MESELESİ

Tasavvuf, İslam'ı yaşamanın teorisi olarak kabul edilirse tarikatlar da bu teorinin uygulanmasıdır. Bu manada pek çok tarikat kurucusunun adıyla anılmıştır. Esasında başta Hz. Peygamber olmak üzere hulefa-i raşidinden hareketle isimlendirmeler de yapılmıştır. Bu manada Öngören, ilk dört halifeye nisbetle Bekriyye (Sıddîkiyye), Ömeriyye (Fârûkiyye), Osmâniyye ve Aleviyye adı verilen tarikatlardan Bekriyye ile Aleviyye'nin silsilesinin devam ederek birçok koluyla birlikte günümüze kadar geldiğini belirtmiştir (Öngören, 2011: 97). Bu düşünceler dikkate alındığında eski ve günümüzde devam eden tarikatların kökeni Hz. Ebubekir ile Hz. Ali'ye dayanmaktadır, denebilir.

2.5. TASAVVUF TARİHİNDE YER ALAN TARİKATLARIN TABLOSU

Tasavvuf tarihinde birçok tarikat ortaya çıkmış, ancak bunların çoğu zaman içerisinde silsilenin kesintiye uğramasından dolayı ya unutulmuş yahut ortadan kalkmıştır. Bu manada İslam dünyasında yaygın olan ve olmayan veya az bilinen tarikatlar da mevcuttur. Öngören'in (2011: 96-105) eserinden hareketle bu tabloları vermek faydalı olacaktır.

BEKTAŞİYYE/ <u>BEKTAŞİLİK</u>	Hacı Bektâş-ı Velî (ö. 669/1271 [?])
BEKRİYYE / <u>SİDDÎKIYYE</u>	Silsilesi Hz. Ebû Bekir'e ulaşan tarikatların genel nisbesi
HÂCEGÂN	Abdülhâlik-ı Gucdüvânî (ö. 575/1179)
NAKŞİBENDİYYE/BAHÂİYYE	Bahâeddin Nakşibend (ö. 791/1389)
KÂDİRİYYE	Abdülkâdir-i Geylânî (ö. 561/1165-66)
KÜBREVİYYE	Necmeddîn-i Kübrâ (ö. 618/1221) (Ayderûsiyye, Bahâiyye, Nurbahşiyye, Semerkandiyye)
YESEVİYYE	Ahmed Yesevî (ö. 562/1166)

Tablo 1.1. İslam dünyasında yaygın tarikatlar (Öngören, 2011: 95-105).

Adı	Kurucusu
ABBÂSİYYE	Ebü'l-Abbas Ahmed b. Muhammed el-Endelüsî (ö. 633/1236) <u>Medyeniyye</u> 'nin kolu
<u>ALEVİYYE</u>	Silsilesi Hz. Ali'ye ulaşan bütün tarikatların genel nisbesi
ALEVİYYE / ALLÂVİYYE	Ebü'l-Abbas Ahmed b. Mustafa el-Alevî/el-Allâvî (ö. 1934) Şâzeliyye'den <u>Derkâviyye</u> 'nin kolu
ARÎFİYYE / SANHÂCİYYE	İbnü'l-Arif Ahmed b. Muhammed es-Sanhâcî (ö. 536/1141)
BABAİYYE	Abdülganî Pîr Babaî (ö. 870/1465-66)
BEYÂNİYYE	Ebü Beyân Nebâ b. Muhammed b. Mahfûz el-Kureşî ed-Dımaşkî (ö. 551/1156)
<u>CÂMİYYE</u>	Ahmed-i Nâmekî-yi Câmî (ö. 536/1141)
DÎBİYYE	Ebü'l-Hasan Ali b. Hızır ed-Dîbî (ö. 719/1319)
EKBERİYYE/ HÂTEMİYYE	Muhyiddin İbnü'l-Arabî (ö. 638/1240)
HADDÂDİYYE/BÂHADDÂDİYYE	Abdullah b. Alevî el-Haddâd (ö. 1132/1720) Hz. Ali'ye nisbet edilen Aleviyye'nin kolu
HARÂLLİYYE / HARFİYYE	Ebü'l-Hasan Ali b. Ahmed el-Harâllî (ö. 637/1240)
HEREVİYYE / ENSÂRİYYE	Hâce Abdullah el-Ensârî el-Herevî (ö. 481/1089)
KASSÂRİYYE / MELÂMETİYYE	Hamdûn el-Kassâr (ö. 271/884)
MUHÂSİBİYYE	Muhâsibî (ö. 243/857)
NÛRİYYE	Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî (ö. 295/908)

REVŞENİYYE	Bâyezîd-i Ensârî (ö. 980/1573)
SUÛDİYYE	Ebü's-Suûd b. Ebü'l-Aşâyir el-Vâsîfî el-Bâdirînî (ö. 644/1246)
DEKKÂKİYYE	Ebü Ali ed-Dekkāk (ö. 405/1015)

Tablo 1.2. İslam dünyasında az bilinen tarikatlar (Öngören, 2011: 95-105).

Yukarıda zikredilen tarikatların, bilinen tarikatların çok azı olduğu ve esasında Öngören'in burada daha çok başında kurucu pirin olduğu tarikatları tablolastırdığını söylemek mümkündür. Nitekim bu tezde çalışılan şecerenin de yukarıda bahsedilen tarikat şecereleriyle bağlantısı olduğu için tarafımızdan listeye dâhil edilmiş ve renkli olarak verilmiştir. Şunu da ifade etmek gerekir ki İslam dünyasında daha birçok tarikatın da bulunduğu muhakkaktır. Hatta İslam'ın ulaştığı farklı coğrafyalarda da yeni tarikatların neşvünema bulduğunu tahmin etmek zor değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

3. ŞECERELERLE İLGİLİ TERMİNOLOJİ VE ŞECERECİLİK GELENEĞİ

3.1. KONUYA İLİŞKİN TERMİNOLOJİNİN ANA HATLARI

Şecere teriminin kökeni Arapça “şücûr” kelimesinden gelmekte olup “ağaç” anlamındadır (Karataş 2019: 13). Başka bir tanımda ise şecere kelimesi için Arapça bir terim olan; “bitki, ağaç, söğüt” anlamına gelen “şecer” kökünden özne yapıcı “e” ekinin ilavesiyle meydana gelen bir kelime olduğu ve soyağacı anlamına geldiği belirtilmiştir (İllyev, 2010: VIII).

Soyağacı, soy kütüğü, ensab kütüğü, nesebnâme ve silsilenâme gibi farklı şekillerde isimlendirilen şecere kavramı; kişi veya ailenin bilinen en uzak atalarından başlayarak kendisine kadar gelen bağı şematize edilmesi olarak ifade edilmiştir (Karataş 2019: 3). Batı literatüründe “Genealogy” olarak adlandırılan şecere kavramının, yine batıda yazılı ve sözlü soy birlikteliğini ifade edecek şekilde kullanıldığını görmek mümkündür (Aygan, 2020: 153). Abdulselam Arvas ise bu konuda şunları dile getirmiştir: “*Şecereeler bir boyun, soyun ve milletin tarihini oluşturan sözlü gelenek ürünleri arasında yer alır. Sözlü gelenek ürünü olan bu tür aynı zamanda tarihe ışık tutmaktadır*” (Arvas, 2016: 103).

Tez konumuz bir şecere üzerinden gerçekleşeceği için öncelikle kavramı detaylıca incelemek ve bu konu hakkında bilgi sahibi olmak faydalı olacaktır.

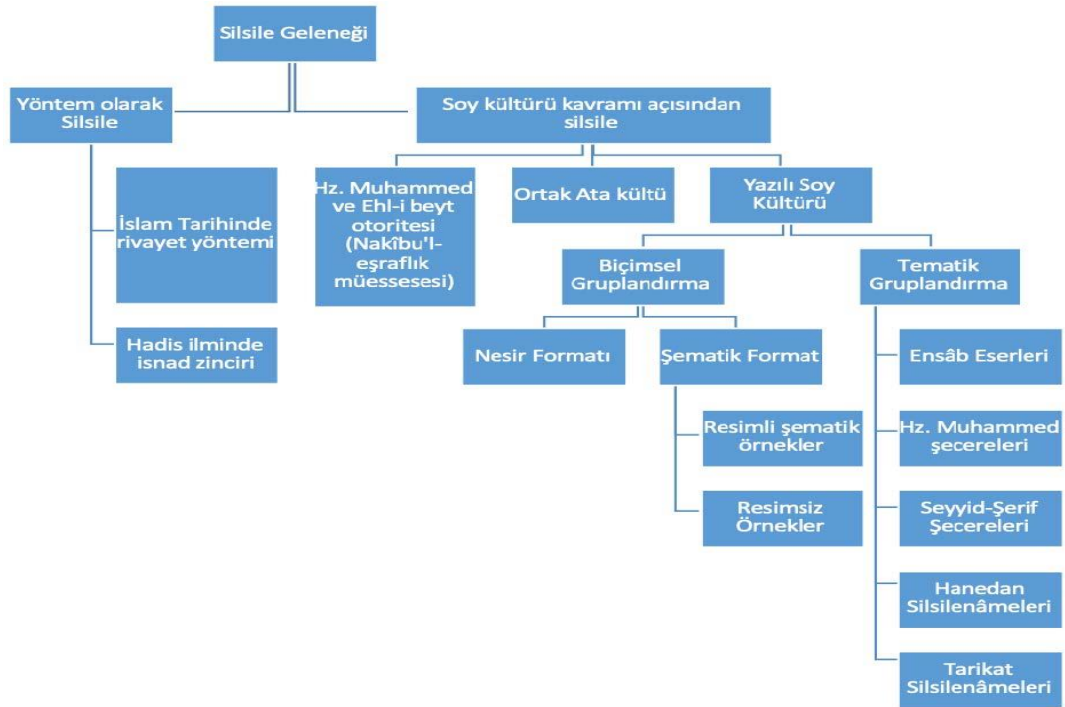
Çok eski tarihli şecereelerin olması ve şecereelere her millette rastlanması insanoğlunun şecereciliğe verdiği önemi göstermektedir. Şecereyi önemli kılan ise insanın kendisine bir kutsiyet atfetme isteğinden doğmuş olabilir.

Bu manada şecereyle ilişkili olan neseb kelimesinin de “soy” anlamına geldiği ve ensabın ise neseb kelimesinin çoğulu olduğu dile getirilmiştir. M. Fayda, soyun sadece baba tarafından sürdürülebileceği gibi hem baba hem anne tarafından da sürdürülebileceğini, bir kabileye veya bir beldeye mensup olmayı ifade eden neseb

kelimesinin yerine “nüsbe” ve “nisbe” terimlerinin de kullanılabildiğini ve neseb bilgisinde uzmanlaşmış kişiye “nessâb” yahut “nessâbe” denildiğini ifade etmektedir (Fayda, 1995: 244). Kısaca şecerecilik geleneğinde şecere, neseb, soy, sop, ensab, silsile gibi terimler kullanılmakta, Kırgız ve Kazak gibi Türk boylarında ise şecere kelimesi sancıra şeklinde telaffuz edilmektedir (Arvas, 2016: 103).

3.2. ŞECERELERİN TASNİFİ MESELESİ

Şecere geleneği için genel kabul görmüş bir gruplama bulunmamaktadır. Bu konuda araştırma yapan uzmanların çalışmaları incelenmiş ve sistematik bir sınıflandırma yapanlar bu tezde örnek olması bakımından kullanılmıştır. A. Aygün şecere kavramı yerine silsile kavramını kullanmayı tercih etmiştir. Bu tezde ise üzerinde çalışılan malzemeden ötürü şecere kavramı tercih edilmiştir. Şecere kavramını ilk olarak ikiye ayıran Aygün, konuyu “yöntem” ve “soy kültürü kavramı” açısından incelemiştir. Bu çalışma her ne kadar çoğunluğu Hz. Peygamberin (sav.) soyu üzerinden ilerlese de asıl olarak hoca-talebe sınıflandırması şeklinde olduğu için tarikat şecereleri kısmına da girmektedir. Kısaca bu tezde incelenen eser hem soy hem tarikat şeceresinin bir örneğini teşkil etmektedir. Bu kapsamda şecereleri tablo şeklinde sınıflandıran Aygün’ın (2020: 157) konuya ilişkin tasnifi şu şekildedir:

Şekil 1.1. Şecere tasnifi (Aygün, 2020: 157)

Tablo sistemini tercih etmeyen H. Karataş ise şecereleleri genel olarak dört alt başlık halinde incelemiştir.

Bu tez araştırmasını ilgilendirdiği için tarafımızdan bu sınıflandırma verilip ilgili başlıklar hakkında çok ayrıntıya girmeden kısa bilgiler aktarılacaktır. Buna göre H. Karataş'ın (2019: 3) tasnifi şu şekildedir:

1. Silsilenâmeler
2. Subhatü'l-Ahbârlar
3. Tomar-ı Hümayûnlar
4. Zübdetü't-Tevârîhler.

Şecerelelerin bu alt başlıkları hakkında ise kısaca şu bilgiler verilebilir.

Silsilenâmeler: Batı medeniyetinin “genalogie” diye tanımladığı silsile-nâme, Türkler tarafından “soy ağacı” veya “şecere” diye adlandırılmakta ve bu tür “nesebnâme” olarak da bilinmektedir.

Bunlar, sülâlelerin (soyun) kimlerle akraba olduklarını gösteren bir tür şemadır (Şahamettin Kuzucular, “Silsilename nedir türleri ve silsilenameler”, Edebiyat ve Sanat Akademisi, Erişim: 21 Nisan 2021).

Subhatü'l-Ahbârlar: A. Özcan'a göre aslı tomar şeklinde ve 20,40m. uzunluğunda olan bu tür eserlerin tam adı “sübhatü'l-ahbâr ve tuhfetü'l-ebrâr"dır (Keşfü'z-zunûn'da ahyâr). Özcan bunlarla ilgili olarak ayrıca şu bilgileri aktarmaktadır:

Kitapta Hz. Âdem'den başlayarak peygamberlerden ve büyük hükümdarlarla bazı efsanevî şahsiyetlerden, bu arada Kanûnî Sultan Süleyman'a kadar gelen Osmanlı padişahlarından ve çok kısa biçimde bunların döneminde geçen olaylardan söz edilir. Telifi, Kanûnî zamanında yapılan bu eser daha sonra yazılan zeyillerle III. Mehmed, IV. Mehmed, III. Ahmed ve II. Mahmud zamanlarına kadar getirilmiştir (Özcan, 2010: 10).

Tomar-ı Hümayûnlar: Kütükoğluna göre bu şecere tipi tezhipli olan ve 0,79x31,16m. ebadında rulo (tomar) halinde bulunan nüshalara sahiptir. Aynı yazar, bu eserlerde kısa bir dünya tarihi, yaratılış, peygamberler tarihi bahislerinden sonra Osmanlı hânedanına geçildiğini, Kanûnî Sultan Süleyman dönemine kadar olan kısımların Lokman'dan önceki şehnâmecilere ait olabileceğini belirterek, Lokman'ın ise bu eseri muhtemelen 985 (1577) yılından başlayarak devam ettirdiğini ve eserde her padişaha ait minyatürler yer aldığını ifade etmektedir (Kütükoğlu, 2003: 209).

Zübdetü't-Tevârihler: Bu tür hakkında Kütükoğlu şu bilgileri aktarmaktadır:

I. Ahmed'in emri üzerine kaleme alınan eser onun dönemini ihtiva eder. İki cilt olarak düzenlenen kitabın giriş kısmında müellif, Zübdetü't-tevârih adını verdiği eserini imamlığı sırasında padişahın emriyle telife başladığını, gördüğü iltifattan dolayı I. Ahmed'in menkıbelerini ve devrinin olaylarını kaleme alarak padişaha karşı duyduğu şükran hislerini ifade ettiğini yazar (Kütükoğlu, 2008:471).

Neticede Ayğan, şecerele tasnif ederken tablo kullanmayı tercih etmiş, Karataş ise silsilenameler konusunda nesir olarak bir sınıflandırma yapmıştır. Teknik açıdan birbirinden ayrıldığını düşündüğümüz bu çalışmalar bazı durumlarda birbiri yerine de kullanılabilmektedir. Açıklamalar incelendiğinde tam olarak sistematik bir başlık değil daha çok eser türlerinden yol çıkarak bir tasnif yapıldığını düşünmekteyiz. Hatta bazı türler bir yazar tarafından yazılıp nihayete erdirilmemiş, eserin devamı başka bir müellif tarafından devam ettirilmiştir. Bu tezde de ilgili sınıflandırmalar temel alınarak elden geldiği kadar içerikleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgiler ışığında tarafımızdan incelenen şecere örneğinin de “silsilenameler” grubuna girdiği söylenebilir.

3.3. FARKLI KÜLTÜRLERDE ŞECERECİLİK

Şecere geleneği neredeyse tüm dünyada çok eski zamanlardan beri bilinen, uygulanan ve kullanılan soyu kayıt altına alma yöntemidir, denebilir. Eski dönemlerde her kavmin kendi soyunu bir hayvan, bir bitki, bir insan gibi olağanüstü olarak gördüğü çeşitli kutsal varlıklara dayandırmaya çalıştığı bilinmektedir. Örneğin çeşitli Türk boylarında kurt, kartal, geyik gibi güçlü veya güzel hayvanların ata olarak addedildiği bilinmektedir. Zira şecerecilik geleneği çok eski zamanlardan beri Türkler arasında var olmuş bir hadisedir.

Nitekim bir araştırmacı “Şecereciliğin eski bir Türk geleneği olduğu, Ebülгази Bahadır Han'ın Şecere-i Terakime adlı eserinden anlaşılmaktadır” demek suretiyle bu hususa temas etmiştir (Arvas, 2016: 104). Şecerelelerin bir anlamı da gücü elinde bulundurmak olarak okunabilir. Ahmetbeyoğlu (2020: 32) Oğuz Kağan Destanı'nda bahsedilen dünya devletini kurma hayalinin ve bu hayali gerçekleştirme gücünün

Tanrı tarafından verilen “kut” yani yönetme yetkisinin şecereyle bağlantısının varlığına dikkat çekmiştir.

Elbette başka toplumlarda da şecereye önem verilmiştir. Mesela, Bozkurt *“İranlılarda, Hint ve Arap geleneğinde şecere tespiline büyük önem verilmiş, soylu bir aileden gelmek toplumsal üstünlük ve ayrıcalık kabul edilmiştir. Özellikle yönetici kesimin nesebinin ortaya konması ayrı bir önem taşırdı”* diyerek bu hususa işaret etmiştir (Bozkurt, 2010: 403).

Başka bir araştırmacı da Arapların Cahiliye devrinde olduğu gibi İslami dönemde de ensab bilgisiyle temayüz ettiklerini ve Arap olmayanlara karşı bu bilgileriyle övündüklerini ileri sürmüştür (Fayda, 1995: 245).

Doğu toplumları yanı sıra Batı’da da şecerecilik öne çıkmış bir hadisedir. Karataş, Batı kültüründe benzer bir duruma örnek verirken Sezar ve Augustus’un, soyunu Kral Ankhises ile tanrıça Aphrodite’nin oğlu ve Troya kahramanlarından Aeneas’a (dolayısıyla Eski Yunan’a) ulaştırdığını, Büyük İskender’in ise atalarının anne tarafından Andromakhe ve Achilles, baba tarafından ise Heracles’e dayandığına inandığını belirtmektedir. Buna göre Heracles’in (Herkül), Zeus’un oğlu ve Achilles’in Tanrıça Thetis’in oğlu olması, İskender’in soyunu tanrılara ulaştırmıştır (Karataş 2019: 5).

Aynı yazar, durumun bugün de devam ettiğini şu sözlerle ifade etmektedir:

Bu zihniyet günümüzde de devam etmekte İngiltere Kraliçesi’nin soyunun İskandinav tanrısı Odin veya Hazret-i Muhammed’e (ki bu iddianın temelleri İngiltere’nin İslam dünyasının büyük kısmında hâkimiyet kurduğu 20. yüzyılın başlarında yaygınlaştırılmıştır) dayandırıldığı görülmektedir (Karataş 2019: 5).

Kısaca her kültürde şecerecilik geleneğine rastlanmakta, özellikle iktidar sahibi olmak için şecerenin bir koz olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir.

3.4. ŞECERELERİN İŞLEVSEL YÖNÜ

Tarihî sürece bakıldığında birçok hükümdarın soyunu kutsal bir yere, nesneye dayandırdığı görülecektir. Bunun ise birçok sebebi vardır. Çok detaya girmeden şecerelerin işlevselliğine değinmekte yarar vardır. Bu manada Karataş'ın düşüncelerinden hareketle şecerelerin ortaya çıkma gerekçesi olarak birkaç neden maddeler halinde aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a. Her insan kendisinin farklı olduğuna inanır. Bu farklılığın kendisine yaratıcı tarafından verildiğini veya geldiği soydan olduğunu düşünse de bu kutsiyeti kayıt altına alma veya kayıt altına alınan bu durumu sürdürme ihtiyacı hisseder.
- b. Hükümdarların siyasî iradenin, kitlelerin yönetilmesi hususunda meşruiyetini sağlaması için mensubu olduğu hanedanı kayıt altına alarak bu saygınlığı devam ettirme isteği.
- c. Tarikat silsilelerinin peygambere veya din büyüğüne bağlandığının ispat edilmesi ile tarikat meşruiyet kazanmış olur. Bu meşruiyeti sağlayan şey ise güvenilir ve sağlam bir kaynaktan tutulan şecere ile mümkündür.
- d. Yerel büyük aileler açısından hem devlet hem de idare edilen kitle üzerindeki etkinliğinin artırılmasına katkıda bulunmuştur.
- e. Milletler açısından kişinin soyunu bilmesi tarihte yaşanan kahramanlıklardan kendisine pay çıkarmasını sağlar. Tarihte gerçekleşen büyük olaylar ve kahramanlıklar o soydan gelen kişilerin millet olma bilincini kuvvetlendirir (Karataş 2019: 3).

3.5. SEYYİDLİK VE SEYYİD ŞECERELERİ

Seyyid ve şeriflerin tarih boyunca gerek devlet erkânı gerekse halk tarafından hürmet gördüğü için detaylı ele alınması gerekmektedir. Ancak burada çok detaylara girmeden konuya ilişkin bazı genel değerlendirmeler yapmak yerinde olacaktır.

3.5.1. Seyyid ve Şerif Kavramlarının Tarihsel Süreci

Kökeni Arapça olan “seyyid” kelimesi, “sade” fiilinden türemiş olup sahip, melik, bir topluluğun önderi anlamında kullanılmıştır. Yine kökeni Arapça olan ve “şürefa” kökünden türemiş olan “şerif” kelimesi de onur ve asalet sahibi anlamına gelmektedir (Adak, 2004: 383). Başka bir araştırmada ise “seyyid” kelimesinin

“siyadet” kökünden türediği yönetici, öncü, lider gibi anlamlara geldiği; “şerif” kelimesinin ise “şerafet” kökünden türediği şerefli, soylu gibi anlamlarda kullanıldığı belirtilmektedir (Küçükaşçı, 2009: 87).

Konuya dair birçok araştırmacı bilgi vermiştir. Örneğin Akdemir (2016: 172) seyyid kelimesinin çoğulunun “sâdât”, Uzunçarşılı (1988: 161) şerif kelimesinin çoğulunun “şürefa” ve “eşrâf”, Sarıcık (2003: 3) ise seyyid kadınlar için ise “seyyide” ve şerif kadınlar için “şerife” unvanı kullanıldığını belirtmiştir. Yukarıda sözlük anlamları incelenen “seyyid” ve “şerif” kelimelerinin terim anlam olarak daha farklı kullanıldığını da söylemek gerekir.

Bu manada Küçükaşçı konuyla ilgili şu tespitlerde bulunmuştur:

H. Peygamber’e (sav.) duyulan büyük hürmet onun ailesi, yakın akrabaları, özellikle de H. Fatıma’nın (r.a.) evlatları vasıtasıyla H. Peygamber’in soyundan gelen ve onun pak neslini devam ettirenler için de bu hürmet devam edegelmiştir. Ehl-i Beyt her zaman hürmet ve takdir görmüş, onları sevmek dini bir vecibe olarak kabul edilmiştir (Küçükaşçı, 2009: 88).

Aynı yazar, bu bilgilerden sonra belirtilen “seyyid” ve “şerif” kavramlarının özelde H. Fatıma’nın (R. Anh) oğulları H. Hasan ve H. Hüseyin (R.anhüm) soyundan gelenleri belirtmek için kullanıldığını söylemiştir (Küçükaşçı, 2009: 88).

İ. H. Uzunçarşılı ise bu konudaki görüşlerini şu şekilde aktarmıştır:

Hazret-i Peygamber Efendimizin evlâd ve ahfadı, amcazadesi ve damadı imam Ali b. Ebî Talib’in zevceleri ve Cenab-ı Peygamberin kerimleri olan Fatımatü’z-zehra’dan gelmişlerdir. Hazret-i Ali’nin büyüğü Hasan ve küçüğü Hüseyin’den türeyen sülaleleri zamanımıza kadar gelmişlerdir. Bunlardan Hazret-i Hasan’dan gelen kola şerif ve Hazret-i Hüseyin’den gelen kola da seyyid denilmek suretiyle her iki kol birbirinden tefrik olunur” (Uzunçarşılı, 1988: 161).

Aynı yazar, Mısır’daki Fatımî halifeleri zamanında H.297-565 (M.910-1171) seyyid tâbirinin Hasan ve Hüseyin evlatlarına mahsusken daha sonradan İmam Hasan evlâdına şerif ve İmam Hüseyin evlâdına seyyid denildiğini de dile getirmiştir (Uzunçarşılı, 1988: 162).

Küçükkaşçı'ya göre bir kişide hem seyyidlik hem şeriflik bulunsaydı yani soyu hem anne hem baba tarafından Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e ulaşıyorsa bu kişiye "her iki taraftan şerefli" anlamında "zü'l-şerefeyn" denir ve bunlar genellikle "nakibül eşraflık" görevini yürütürler (Küçükkaşçı, 2009: 88).

Aynı yazar, bu kavramların İslam öncesinde de kullanıldığını şöyle açıklamaktadır:

Hız. Peygamberden önce de seyyid, şerif ve şeyh kavramları kullanılıyordu. Bu kavramlar kabile reisi anlamında kullanılırdı. Bu itibarı kazanmak sadece mensup olduğu soy ile ilgili değil aynı zamanda kişisel birtakım meziyetler de gerektiriyordu. Bu meziyetlerden bazıları: zenginlik, cömertlik, yiğitlik, hitabet gibi özelliklerdi (Küçükkaşçı, 2009: 89).

Araştırmacılar bu kavramların, Cahiliye döneminde olduğu gibi İslamiyet'in gelmesinden sonra da kullanılmaya devam ettiğini belirtmiştir. Bu özelliklerin tamamını ve daha fazlasını üzerinde taşıyan Hz. Peygamberin bu övgü ve unvanları taşımaya en uygun kişi olduğu düşünülmüş ve bu kavramlar Hz. Peygamber için kullanıla gelmiştir (Küçükkaşçı, 2009: 89). Daha önceki açıklamalarda belirtildiği üzere, bu kavramlar bazen birbiri yerine kullanılmakla beraber Hz. Hüseyin (r.a.) soyundan gelenlere "seyyid", Hz. Hasan (r.a.) soyundan gelenlere "şerif" denilmiştir. Yine Hz. Hüseyin (r.a.) soyundan gelenlere "Hüseyini", Hz. Hasan (r.a.) soyundan gelenlere "Haseni" de denilmiştir.

Bilindiği üzere, Doğu toplumları ataerkil bir yapıya sahip olup, bu nedenle bu toplumlarda soy babadan süregelmektedir. Bu manada seyyidlik kurumunda da bu husus öne çıkmaktadır. Elbette Hz. Peygamber'in (sav.) erkek evlatlarının küçük yaşta vefat etmesi ve daha sonraki eşlerinden çocuğunun olmaması Hz. Peygamber'in soyu ve ailesi (Ehl-i Beyt) hakkında tartışmalara da neden olmuştur. Dolayısıyla soyunun kimden devam ettiği, aile efradına kimlerin sayılacağı hem dini hem de sosyal açıdan önem taşımaktadır.

Bu konunun açıklığa kavuşmasında en önemli kaynak Kuran-ı Kerim'dir. Kuran-ı Kerim'in Azhap suresi ve bu surenin nazil olduğu anda cereyan eden olaylar önemlidir. Buna göre ilgili surenin 33. ayetinde "Evlerinizde oturun ve daha önce Cähiliye döneminde olduğu gibi açılıp saçılmayın, namazı güzelce kılın, zekâtı verin,

Allah’a ve resulüne itaat edin. Ey peygamber ailesi! Allah sizi sadece günah kirlerinden arındırmak ve sizi tertemiz yapmak istiyor” (Azhap, 33) denilmekte ve peygamber ailesine atıf yapılmaktadır. Bu ayet Hz. Peygamber (sav.) Ümmü Seleme’nin odasındaiken gelmiştir. Bu, ehl-i beyt kapsamına kimlerin gireceği konusunda fikir vermesi açısından çok önemli iki olaydan biridir.

Diğer hadise ise “âli aba” olarak bilinen vakıadır. Küçükaşçı bu olayı şöyle aktarmaktadır:

Hz. Muhammed (sav) orada bulunan veya sonradan gelen Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin’i abasının altına alarak, ‘Allahım, bunlar benim Ehl-i beytimdir, onları günahlarından temizle!’ diye dua etmiş, bunun üzerine Ümmü Seleme kendisinin Ehl-i beyt’ten olup olmadığını sormuş, Hz. Peygamber ona, ‘Sen zaten kendi yerindesin, sen hayır üzeresin, diye cevap vermiştir (Küçükaşçı, 2009: 93-94).

Peygamber efendimizin özellikle abasının altına Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’i alması ve orada bulunan Ümmü Seleme’nin de özellikle soru sormasına rağmen onu abasının altına davet etmemesi ehl-i beyt kavramının sınırlarını belirlemede bir fikir vermektedir. Ehl-i beytin kimlerden oluştuğu konusunda bize fikir verecek diğer bir konu ise “mübahele” olayıdır. Fayda, bu hususta şunları aktarmıştır: “Mübâhele; kelimesi sözlükte yalancı ve zalim olana birlikte beddua etmek, lânetleşmek mânâsındadır” (Fayda, 2020: 425).

Necran kabilesinin, kendilerinin Hz. Peygamber’den (sav.) önce Müslüman olduklarını iddia etmeleri üzerine “mübahele” ayeti nazil olmuştur. Bu ayetin konumuzu ilgilendiren tarafı ise karşılıklı lanetleşmede her iki tarafın kendi ailesini mübâhele yapılacak olan yere getirecek olmasıdır. Hz. Peygamber, kendi ailesi olarak Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Fatıma ve Hz. Ali’yi Necran heyetinin yanına götürmüştür. Olayın 631 yılında geçtiği düşünülürse Hz. Peygamber’in birden fazla eşinin olduğu, buna rağmen eşlerini değil kızı, damadı ve torunlarını götürmesi aile olarak onları kabul ettiğinin bir delilidir.

Seyyidlerin kıymetine ilişkin bir diğer hadis ise Hz. Peygamber’in, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin’in elini tutarak “Her kim beni, bu iki çocuğu, anne ve babalarını severse kıyamet günü benimle beraber benim derecededir” ve yine Enes b. Malik’in “Ehl-i

beytinden hangisi daha sevimlidir?” sorusuna Hasan ve Hüseyin cevabını vermiş olması (Küçükaşcı, 2009: 94) da seyyidlerin kimler olacağı hususunu desteklemektedir. Yaygın medya vasıtasıyla ifade edilen konuya ilişkin başka bir değerlendirme ise şöyledir:

Seyyidlerle ilgili belge ve evraklarda en çok karşılaşılan ve özellikle Seyyidliği sabit olanlara Nakibüleşraf mahkemeleri tarafından verilen siyadet (Seyyidlik) hüccetlerinde kendisine en çok rastlanan ayet, Şurâ suresi yirmi üçüncü ayetidir. Bu ayet Kurba'ya yani Ehl-i Beyt'e sevgi (meveddet) emreder. Seyyidlere hürmət ve tazim delili kabul edilen âyetlerden biri de Ahzab suresi altıncı ayetidir (Murat Sarıcık, “Osmanlı Dönemi Osmanlı Devleti'nde Nakibü'l-Eşrâflık Kurumu”, Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları, Erişim: 21 Nisan 2021).

Görüldüğü üzere, Hz. Peygamber zamanından günümüze kadar her ne kadar inişli çıkışlı da olsa seyyid ve şerifler her zaman halk nezdinde kıymet görmüşlerdir. Nitekim Hz. Ömer döneminde divan teşkilatı kurulduktan sonra Bedir Savaşı'na katılanların çocuklarına ikişer bin dirhem tahsis edilirken, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e beşer bin dirhem tahsis edilmesi seyyidlere tanınan ayrıcalığın ilk örnekleri olarak değerlendirilebilir (Küçükaşcı, 2009: 96).

Kısaca seyyidlere ayrıcalık tanınması neredeyse Hz. Peygamber (sav.) zamanından başlamış ve bu ayrıcalık ve itibardan yararlanmak isteyen kişiler kendilerini seyyid olarak tanıtmışlardır. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e mensup olmadığı halde seyyid ve şeriflere toplumda gösterilen itibar ve tanınan haklardan istifade etmek isteyenlerin kendilerini böyle göstermeleri ise ilgili literatürde “müteseyyid” (sahte seyyid) olarak anılmasına yol açmıştır (Küçükaşcı, 2009: 88). Nitekim küçük çıkarlar elde etmek isteyenler sayılmazsa ilk ciddi müteseyyid vakıası Hz. Fatıma'nın (R.anh) soyundan geldiğini iddia eden Şakna b. Abdülvahid ile yaşanmıştır. Bu kişi, Endülü Emevî Devleti'nin kurucusu I. Abdurrahman zamanında yaşamış ve devleti zor durumda bırakacak kadar güçlenebilmiştir (Küçükaşcı 2009: 105). Bu gücü, Hz. Peygamber (sav.) soyundan geldiği iddiası ile elde edebilmiştir. Bundan ötürü sonraki dönemlerde nakibüleşraflık müessesesi ortaya çıkmıştır.

3.5.2. Nakibüleşrafılık ve Osmanlı Devleti'nde Nakibüleşrafılık

H. Peygamber'e (sav.) duyulan hürmet ve saygının, yine O'nun (sav) hadisleri doğrultusunda H. Ali ve H. Fatıma'nın soyundan gelenlere de gösterilmesini beraberinde getirmiştir. Daha önce belirtilen nedenler onların halk nezdinde her zaman hürmete layık olmalarını gerektirmiştir. Özellikle onların soylarını diğerlerinden ayırmak ve seyyid olmayanların da tespit edilesi için soylarını kayıt altına alma işini daha tertipli ve düzenli yapma mecburiyeti doğmuştur. İşte bundan ötürü mezkûr müessese ortaya çıkmıştır. S. M. Akdemir, nakîb kelimesinin halkın seçkini, vekili, bir cemaatin başı ve kavmin en hayırlısı manalarına geldiğini belirtmektedir (Akdemir, 2016: 172). Başka bir kaynakta şu ifadeler geçmektedir: *“Talibûlerin (Ebû Talib soyu) işleri ile ilgilenmek üzere ilk kez nakib unvanı ile göreve getirilen kimse, Abbasi Halîfesi Mütevekkil döneminde 232-247/847-861 olmuştur”* (Murat Sarıcık, “Osmanlı Dönemi Osmanlı Devleti'nde Nakîbü'l-Eşrâfılık Kurumu”, Türk Tarihi ve Kültür Araştırmaları, Erişim: 21 Nisan 2021)İ. H. Uzunçarşılı, Abbasîler döneminde seyyidlerin zahiren bilinmesi ve diğer insanlardan ayrılması için yeşil sarık ve yeşil cübbe giymeleri istendiğini ve bir dönem bu usulün terk edilmiş olmasının halk içinde seyyidlerin fark edilmesini zorlaştırdığını belirtmiş ve daha sonraları Memlûk sultanı Melik Eşref Şaban zamanında tekrar şeriflerin başına yeşil alamet sarmalarının emrolunduğunu ve bu yeşil alametın Osmanlılar zamanında da devam edegeldiğini ifade etmiştir (Uzunçarşılı, 163: 1988).Kısaca H. Peygamber ile başlayan dört halife ile devam eden ve Abbasiler zamanında kurumsallaşan “Nakîbüleşrafılık” müessesesi Büveyhî Sultanlığı, Büyük Selçuklu Devleti, Fatimîler, Zengîler, Eyyubîler, İlhanlılar, Memlûklüler ve Anadolu Selçukluları zamanında da yaşamış ve nihai olarak Osmanlı Devleti'nde bu uygulama sürdürülmüştür (Şimşek, 404: 2018).

Bu konuya ilişkin olarak İ. H. Uzunçarşılı şu bilgileri aktarmaktadır:

Osmanlı Devleti'nde nakibü'l-eşraf makamı 802 Ramazanda (1400 Mayıs) Sultan Yıldırım Bayezid zamanında tesis olunarak Emîr Buhârî talebelerinden Bağdatlı Seyyid Ali Nattâ b. Muhammed namında bir zat Türkiye'deki seyyid ve şeriflere nazır tâyin olunarak kendisine Yıldırım Bayezid tarafından Bursa'da yaptırılmış olan İshakiye Zaviyesi'nin tevliyeti verilip bu tevliyetin evlâdına da intikali şart konmuştur

(Uzunçarşılı, 1988: 164).Fatih Sultan Mehmet zamanında bir dönem “Nakibüleşraflık” müessesini lağvedilmiş, müteseyyidlerin türemesi üzerine bu kurumun tekrar kurulması icap etmiştir.

II. Bayezid döneminde ise şerif ve seyyid teşkilâtının başına getirilen Seyyid Mahmud’un, Arap memleketlerinde seyyid ve şeriflere nezaret eden reise “Nakibü'l-eşraf” dendiğini padişaha iletmesi üzerine Osmanlı Devleti yıkılıncaya kadar seyyidlerle ilgilenen kurum varlığını bu adla sürdürmüştür (Uzunçarşılı, 1988: 165).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

4. EBÛ BEKİR EL-ALEVÎ VE *KİTÂBU'L-UKÛDU'L-LU'LU'İYYE'Sİ*

4.1. EBÛ BEKİR el-ALEVÎ KİMDİR?

Ebû Bekir'in soy şeceresi şöyledir: Ebû Bekir b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şeyh Şihabuddîn'dir. el-Alevî nisbesi ile anılmasının nedeni Aleviyye tarikatına müntesib oluşundandır. Ayrıca soyu Hz. Hüseyin'e ((r.a.)) dayandığı için kendisi el-Huseynî denilmektedir. Bunların yanında ikinci dedesine nisbetle "İbn Şihâb" künyesiyle meşhur olmuştur.

Hakkında geniş malumat sahibi olamadığımız Ebû Bekir, 1262'de (m.1846) doğdu. (Araştırabildiğimiz kadarıyla onun doğum yerini tespit edemedik.). Bid'atlarla amansız bir mücadeleye giren Ebû Bekir el-Alevî Hindistan, Malezya ve Endonezya'da tanındı. Başta fıkıh ve usûl-i fıkıh olmak üzere edebiyat, mantık, tıp, kimya, matematik gibi ilimlere dair otuz kadar eser yazdı. Bunlardan bir kısmı Hindistan'da basıldı. Çeşitli Arap ülkelerini dolaştıktan sonra Hindistan'a gidip Haydarâbâd'a yerleşti ve 1341/1923 senesinde burada vefat etti (es-Sakkar 1991:356-357)

4.1.1. Aleviyye Tarikatına Dair Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

Türkçe literatürde, Aleviyye tarikatı ile ilgili birkaç yüksek lisans tezi ve *TDV İslam Ansiklopedisi* dışında neredeyse hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Genelde çalışma yapanlar yabancı eserleri kaynak olarak kullanmışlardır. Ebû Bekir b. Abdurrahman Muhammed b. Şeyh Şihabuddîn el-alevî el-Huseyni hakkında TDV İslam ansiklopedisinin Bâ Alevî maddesi dışında hiçbir kaynağa rastlanmamıştır.

Bâ Alevî tarikatı hakkında yapılan çalışmalardan göze çapan ilk eser Kadir Özköse'ye ait olan "*Afrika Tasavvuf Araştırmaları*" isimli kitaptır. Bunun yanında Semih Bekçi'nin "Yemen Merkezli Bâ Alevî Tarikatının Endonezya'da Dinî ve Siyasi Etkileri" isimli çalışması da Bâ Alevî tarikatı hakkında bize fikir vermesi açısından önemlidir.

Yapılan bir diğer çalışma ise tarikatın büyüklerinden sayılabilecek isimlerden biri olan “Abdullah b. Alevî el-Haddâd’ın” hayatı, eserleri ve tasavvuf anlayışını konu alan Büşra Betül Pınar’a ait bir tez çalışmasıdır.

Bunların yanı sıra B. Betül Pınar tarafından tespit edilen İmam Haddâd’ın eserlerinden “*Sebîlü’l-iddikâr ve’l-i’tibâr bi-mâ yemurru bi’l-insânî ve yenkadî le-hû mine’l-a’mâr*” isimli eser, Ali Hüsrevoğlu tarafından “*Ömrün Beş Mevsimi*” adıyla tercüme edilmiştir. Yine aynı araştırmacının tespitine göre “*en-Nesâihu’d-dîniyye ve’l-vesâya’l-îmâniyye*” isimli eser Mehmet Tüfekçioğlu ve Bekir Engin tarafından “*Sohbetler ve Nasihatler Dini Öğütler ve İmânî Tavsiyeler*” adıyla tercüme edilmiştir. Aynı çalışmada “*Risâletü’l-mu’âvene ve’l-müzâhera ve’l-müvâzera li’r-râğibîne mine’l-mü’mînîne fî sülûki tarîkatî’l-âhira*” isimli eserin Ali Hüsrevoğlu tarafından “*Allah Yolunda Adım Adım*” adıyla ve Muhammed Danışman tarafından da “*Esaretten Kurtuluşu*” adıyla tercüme edildiği belirtilmiştir. “*Âdâbü sülûki’l-mürîd*” isimli eser için ise iki adet tercüme bulunmaktadır. Bunlardan ilki Ali Hüsrevoğlu’na ait olan “*Dervişin Edebi*” isimli tercüme, diğeri ise Muhammed Danışman’a ait olan “*Müridin Edepleri*” isimli tercümedir (2019: 9-10).

Bunun haricinde TDV İslam Ansiklopedisinde başlıklar halinde çalışmaya kaynaklık edecek bilgilere ulaşılabilir. Belirtilmesi gereken başlıca maddeler: Ebûbekir Sifil (1996: 553) tarafından yazılan “Haddâd, Ebû Bekir” , Sâmi Es-Sakkâr (1991: 35-357) tarafından yazılan “Bâ Alevî”, Süleyman Uludağ (1989: 369-370) tarafından yazılan “Aleviyye” , “Ayderûs” ve “Ayderûsiyye”, Hüseyin Algül (1997: 65-68) tarafından yazılan “Hadramut” başlıklarıdır.

4.1.2. Ba Alevi Tarikatı

Günümüzde Yemen sınırları içerisinde olan Hadramut şehri Hz. Hüseyin’in soyundan gelen seyyidlerin yoğun olarak yaşadıkları bir bölgenin ismidir. Hz. Hüseyin’in babası Hz. Ali’ye nisbetle Alevi künyesi ile meşhur olmuş bir ailedir. Bu soy ‘Alevi b. Ubeydullah b. Ahmed ei-Ureyzf’ vasıtası ile ‘Ca’fer-i Sadık’a’ kadar ulaşır. Soya ismini veren kişi ise Ubeydullah’ın oğlu “Aleviye” dir. Aleviyye’nin soyundan gelenlere de “Ba Alevi” denilmiştir. Müellifinin adının Şillî olduğunu bildiğimiz “Ebû Alevî Cemâlüddîn Muhammed b. Ebî Bekr b. Ahmed eş-Şillî el-Hadramî el-

Yemenî el-Mekkî” ye ait olan orijinaline ulaşamadığımız “el-Meşre‘u’r-revî fi menâkıbı Benî ‘Alevî” adlı eserde “Aleviyye” ailesi hakkında geniş bilgiye ulaşılabileceği belirtilmiştir. Yine bu aileye mensup olan Fazl b. Gavs el-Alevî’nin Îzâhu’l-esrâr adlı eserinde bu tarikata mahsus olan “vird” ve “zikirlerin” ayet ve hadislerden derlendiği belirtilmiştir. Aleviyye tarikatına mensup olanların kendilerine ait bir giyim ve kuşamı olmadığı belirtilmiştir. Bu çalışmada da belirtildiği gibi Gavs el-Alevî de bu tarikata mensup olanlar için önemli olanın şer‘î emirlere uymak olduğunu belirtmiştir. Keşif ve keramet göstermese de şer‘î emirlere uyduğu müddetçe bu tarikatın pirleri velidir (Uludağ, 1989:370).

Özellikle Yemen ve Endonezya’da İslam’ın yayılmasında öncülük eden “Aleviyye Tarikatı” ne yazık ki ülkemizde yeterince araştırılmamıştır. Öyle ki Endonezya İstişare Kurulu’nun 30 Nisan 1962 yılında yayınladığı genelgede Endonezya’da İslamiyet’in yayılmasının “Bâ Alevî” ailesi tarafından gerçekleştiği karara bağlanmıştır (Nedvî, 1989, s. 233’ten Bekçi, 2020: 387). Bu coğrafyalarda İslam’ın yayılmasındaki tesirinin anlaşılması bakımından bu karar çok önemlidir. Yesevilik Anadolu için neyse Aleviyye tarikatı da Yemen ve Endonezya için odur diyebiliriz. İlk teşekkülünün Yemen’in Terim kasabasında oluştuğunu bildiğimiz Aleviyye tarikatı Muhammed b. Ali tarafından kurulmuştur (Bekçi, 2020: 382).

Bu tarikat ismini Alevî b. Abdullah b. Ahmed el-Muhâcir’den almıştır. Çalışmamızın müellifinin künyesinden anlaşıldığı gibi silsile Hz. Hüseyin ((r.a.)) vasıtasıyla Hz. Peygamber’e (sav.) ulaşır. Tarikatın kendisi için belirlediği en önemli misyonu; Kur’ân ve sünnete sıkı sıkıya bağlı olmaları ve bundan asla taviz vermemeleridir (el-Habeş’i, h. 1317, s. 29-30’dan Bekçi, 2020:382-383).

Yine aynı yazar (Bekçi, 2020: 383) bu tarikata mensup olup, seyri sülûk yolunda ilerlemek isteyenlerin ilim, amel, vera’, havf ve ihlas ile yol alabileceğini belirtir.

Tarikatın büyümesi ve genişlemesiyle birlikte tarikat üç ana kola ayrılmıştır. Bunlardan “Abbâdiyye” kolu, Abdullah b. Muhammed el-Abbâd’a (ö. ?), “Haddâdiyye” kolu, Abdullah b. Alevî el-Haddâd’a (ö. 1132/1720), “Ayderûsiyye” kolu ise Abdullah b. Ebû Bekir el-Ayderûs’a (ö. 914/1508) nisbet edilir (Uludağ, 1989: 370).

Yukarıda belirtilen üç ana kol daha sonraları Bâ Fakîh, Bel Fakîh, Cûfrî, Habşî, Haddâd, Ayderûs, Sekkâf, Âlû's-Sekkâf ve Şillî alt kollara ayrılmıştır. Ba Alevî ismi bir aile ismi olmanın çok ötesine geçmiş, bir kabileyi temsil edecek güce ulaşmıştır (Sakkar, 1991: 354,355).

Bekçi'nin (2020: 383) belirttiğine göre Aleviyye tarikatının kolları halen günümüzde de irşat faaliyetlerine devam etmektedir. Aleviyye tarikatı başta Hicaz bölgesi, Doğu Afrika, Endonezya, Malezya, Singapur ve Hindistan olmak üzere dünyanın çeşitli coğrafyalarında sadece tasavvufî manada değil, siyasî, ekonomik ve ictimâî alanlarda da etkili olmuş bir tarikattır.

Bu kadar geniş bir coğrafyada tesir alanı bulmuş bir tasavvufî ekol için birçok eser kaleme alınmıştır. Fakat ne yazık ki bu eserlerin neredeyse hiçbiri Türkçeye çevrilmemiştir.

Bu isimleri Sakkar aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

Abdurrahman b. Muhammed el-Hatî'in'e ait olan “*el-Cevherü's-şeffâf fî menâkıbî's-sâdeti'l-eşrâf*” isimli menakıbname

Ali b. Ebû Bekir es-Sekkâf'ın *el-Berkatü'l-müşîka fî ilbâsi'l-hırkati'l-enîka* adlı eseri
Yine bu tarikatın önemli bir kolu olan Aydîd ve Alevî kolları hakkında Muhammed b. Ali Harid *Gurerü'l-behâ'i'd-ğav'i fî menâkıbî's-sâdeti Benî 'Alevî* (fî menâkıbî's-sâdeti Benî Basrî ve 'Aydîd ve 'Alevî)” isimli eseri

Ömer b. Muhammed b. Ahmed Bâ Şeybân'ın *et-Tiryâku'l-kulûbi'l-vâf bi-zikri hikâyâti's-sâdeti'l-eşrâf* adında bir eser

Abdullah b. Abdurrahman Bâ Hârûn'un “*el-Menhelü's-şâfî*” isimli eseri mevcuttur.

Bu kaynaklardan faydalanan Şillî, genel biyografik eserleri de dikkate alarak yazdığı *el-Meşre'u'r-revî fî menâkıbî's-sâdeti Âli Ebî 'Alevî* adlı eserinde 280'den fazla şahsın hayat hikâyesini anlatmıştır.

Muhibbî'nin *Hulâşatü'l-eşer*'ini esas alan Wüstenfeld'in *Die Çufiten in Süd-Arabien* (Göttingen 1883) adlı eseri ise sadece XI. (XVII.) yüzyılı kapsamakta olup bu aile hakkında faydalı bilgiler vermektedir.

Abdullah b. Muhammed b. Hâmid es-Sekkâf'ın *Târîhu's-şu'arâ'i'l-Hağramiyyîn* isimli eseri ise bu konuda önemli bir eserlerdendir (Sakkar 1991: 356).

Bâ Alevî ailesine mensup tanınmış şahsiyetler hakkında kısaca bilgi vermek faydalı olacaktır.

1. Ali b. Alevî b. Muhammed b. Alevî kaynaklarda Ölüm tarihi olarak Hicri 527 Miladi 1133 olduğu bilinmektedir. Hicri 521'de (M.1127) Yemen'in Terim kasabasına gelip yerleşen ailenin ilk ferdi olduğu söylenir.

2. Muhammed b. Ali b. Alevî (ö. 550/1155'ten sonra). Silsilenin büyüklerinden olan ve Zifârü'l-Kadîme denilen Umman denizinin kenarında sınır bölgesinde oturduğu için Sâhibu Mirbât diye tanınan ve burada vefat eden Muhammed b. Ali, torununun oğlu olan Ahmed b. Abdurrahman b. Alevî el-Fakîh'e mensup bulunan Bâ Fakîh ve Haddâd kollarının da ceddidir.

3. Muhammed b. Ali b. Muhammed (ö. 653/1255). 574'te (1178) doğdu. Üzerine çalışma yaptığımız Ba Aleviyye tarikatının kurucusu olup el-Üstâdü'l-A'zam ve el-Fakîhu'l-Mukaddem diye tanınır. Arap yarımadasının güneyinde yaşamış dünyanın ve âlemin mânevî yöneticisi yani kutub olarak kabul edilir. Çağdaşı sûfîlerle iyi münasebetler kuran bu zat Mağribli ünlü sûfî Ebû Medyen'in hayranı idi. Kurduğu tarikat oğulları aracılığıyla yayılmıştır (Nebhânî, I, 127).

8. Ömer b. Muhammed (ö. 944/1537). 881'de (1476) doğdu. Tiryâku'l-kulub adlı eserinde Bâ Alevî ailesine mensup 355 seyyidin hal tercümesini anlatmıştır.

9. Ebû Bekir b. Ahmed eş-Şillî (ö. 1053/1643). 990'da (1582) Yemen'in Terim kasabasında doğdu. Tarihçi ve lûgat âlimi olup *el-Meşre'u'r-revî müellifi* olan Âli Ebî 'Alevî'nin babasıdır. Dört yıl Medine'de ikamet ettikten sonra memleketi Terim'e gitti ve orada vefat etti. *Veşeyâtü'l-'ayân min ehli'z-zamân* adlı çağ ve çağdaşları hakkında genel bilgiler veren bir eser ve Gazzâlî'nin *İhyâ'ü 'ulûmi'd-dîn*'i ile Sühreverdî'nin *Avârifü'l-ma'ârif*'ine açıklayıcı notlar (ta'likât) yazmıştır. Şillî'nin *Ramazân ve eş-Şıyâm*, *Muhtaşaru Kitâbi'l-Gurer* gibi eserlerinden başka verdiği dersleri, işittiklerini ve hocalarının adlarını ihtiva eden bir de derlemesi (cüz) vardır.

10. Ebû Bekir b. Abdurrahman (ö. 1341/1923). 1262'de (1846) doğdu. İbn Şihâb diye tanınır. Çeşitli Arap ülkelerini dolaştıktan sonra Hindistan'a gidip Haydarâbâd'a yerleşti ve orada öldü. Bid'atlarla amansız bir mücadeleye giren İbn Şihâb Hindistan, Malezya ve Endonezya'da tanındı. Başta fıkıh ve usûl-i fıkıh olmak üzere edebiyat, mantık, tıp, kimya, matematik gibi ilimlere dair otuz kadar eser yazdı. Bunlardan bir kısmı Hindistan'da basıldı (Sakkar, 1991: 356-357).

4.2. MÜELLİFİN “UKÛDU’L-LU’LU’İYYE” ADLI ESERİ

4.2.1. Eserin Şekil Özellikleri

Eserin ilk sayfası çiçek motifleri ile süslenmiş bir çerçeve ile başlamaktadır. Bu çerçevenin dört köşesinde içe bakacak şekilde yine çiçek desenleri bulunmaktadır. Ayrıca küçükten büyüğe doğru sıralanmış dört tane dikdörtgen çerçeve mevcuttur. Dördüncü dikdörtgenden sonra simetrik olarak dikdörtgenler kısalmaktadır. En altta ise diğer dikdörtgenlerden daha geniş olan beşinci dikdörtgen ile sonlanmaktadır. Yine bu dikdörtgen şekillerin üstünde ve altında birinci ve dördüncü dikdörtgenlerin kenarlarında çiçek dallarıyla motiflendirilmiş simetrik süslemeler sayfaya ayrı bir güzellik katmaktadır.

Bu motiflerin içerisine eser ve müellifi hakkında kısa malumata yer verilmekte ve müellife yapılan veciz dua ile sayfa hitame ermektedir.

Eserin ikinci sayfasında da söz konusu çerçeve ve motiflerle bezenme sanatına devam edilmektedir. Şu farkla ki, burada birinci sayfadaki dikdörtgen desenler bulunmamaktadır. Ayrıca ikinci bir fark da burada sayfanın tamamı kullanılmaktadır. Burada besmele, hamdele ve salvele girizgâhına yer verilmektedir.

Eserin üçüncü sayfasından itibaren ise, süslü çerçeve ve motiflere yer verilmemektedir. Bunun yerine her bir sayfa simetrik olarak ikiye bölünmektedir. Bu bölünme birbiriyle uyumlu ancak birincisi ince, ikincisi kalın, üçüncüsü de yine ince olan üç tane çizgi ile gerçekleştirilmektedir. Bununla sayfanın kitabet alanı sınırlandırılmaya çalışıldığı ise, açıktır. Ayrıca ikiye bölünen bu sayfaların sağ yüzü eserin Arapçasına, sol yüzü ise onun çevirisi olan Osmanlı Türkçesine tahsis edilmektedir.

Söz konusu bu durum eserin yedinci sayfasına kadar devam etmektedir. Yedinci sayfada ise, müellif, Hz. Peygamber’in soyundan gelen Aleviyye tarikatının büyükleriyle ilgili bir şiirine yer vereceğini belirterek sayfa bitmeden diğer sayfaya geçmiştir. Bunun için alttan üç satırlık boş kalan alana aşağıya doğru iki ince çizgi çizilerek sayfanın metin alanı daraltılmaktadır. Bununla da müellif, metnin bittiğini göstermeyi amaçlamış olacaktır.

Yani o, burada silinmiş veya atlanılmış herhangi bir ibare olmadığına dikkat çekmeyi murad etmiş olmalıdır. Zira müstensihlerin bu gibi hataları bulunduğu ehline bilinmektedir.

Sekizinci sayfada ise, sayfanın sağ yüzü şiir yazımına uygun olacak bir şekilde düzenlenmektedir. Yani şiirin beyitleri ikiye bölünecek şekilde etrafları çizilmektedir. Söz konusu şiir sayfanın tamamını kapsayamadığı için şiirin bittiğine dikkat çekmek için iki ince çizgi ile beyitlerin altı kapatılmaktadır. Yani müellif yukarıda zikrettiğimiz hassasiyetini burada da uygulamaktadır.

Sekizinci sayfanın sol tarafı ise, Osmanlıca metin ile devam etmektedir. Mezkûr şiirin çevirisine ise, değinilmemektedir.

Bu kısımda (5. Sayfada) nesir ve nazım olmak üzere iki tür de kullanılmıştır. Fakat nazım olan kısımlar alt alta değil yine nesir gibi yan yana yazılmıştır.

Bundan sonraki kısımda şecereye giriş yapılmış. Bu sayfa bir çiçek motifi ile başlamış. Selçuklu mimarisini andıran geometrik şekillerin ortasında Hz. Muhammed (sav) ismi ile yarım dairelerin birbirini kesmesi oluşmuş bir motif kullanılmış. Döngüsel bir tekrar ile on tane dilim oluşturulmuş. Bu dilimlerin arsına ise minik kubbelleri andıracak yarım daireler konularak göbekte büyük daire tamamlanmış. Birbirinin içine girmiş dairesel hareketlerden oluşan şeklin üst ortasından yine bu dilimlere bağlı bir hilal yerleştirilmiş.

Bu dairesel çiçeğin on bir elli beş ve on ikiyi beş geçeye denk gelecek şekilde üst kısmına iki çiçek demeti işlenmiştir. Oluşturulan motifin ortasına yine bir daire çizilmiş ve bu dairenin içine Hz. Peygamber'in ismi yazılmış dışına bir daire daha çizilmiş ve bu iki dairenin arasına "1" rakamı konularak şecere başlatılmıştır. Bu sayfa sadece Hz. Peygamber'e ayrılmış ve başka bir numara verilmemiştir. İkinci sayfada ana bir hat belirlenmiş ve onun dışına iki sıra olacak şekilde daireler "U" şeklinde dizilmiştir. Diğer sayfalar sağ üst köşeden başlayarak sıra ile devam etmiştir. En son sayfalarda müellif boş daireler bırakmış başka bir beldeye taşındığı için buraları dolduramadığını beyan etmiştir. Belgeler yatay olarak kullanılmıştır. Belgeler çok aşınmış ve kuru bir yaprağı andırır vaziyettedir. Ele her alınışında bir parçası kopmaktadır.

Tadilat yapılmadığı sürece üzerinde çalışmaya pek müsait değildir. Yapılan çalışmalar fotoğraflamak ve renkli çıktı almak suretiyle temin edilen kopyalar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Belgeler 25x33 santim ölçülerindedir.

4.2.2. Eserin Muhteva Özellikleri

Silsilesine ve tarikatına büyük bir sevgi ile bağlı olduğunu anladığımız müellif, bunu yazdığı metinde gayet açık bir şekilde belirtmiştir. Eser ilk olarak bir açıklama ile başlamaktadır. Eserin isminin “*Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'iyye*” olduğu müellifin isminin ise “*Ebû Bekir b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şeyh Şihabuddîn el-Alevî el-Huseyni*”dir. Kendisini “*Allah'ın(cc) muhtaç(fakîr) kulu*” olarak nitelendirmiştir. “*Her konuda Allah (c.c.) onun yardımcısı olsun. Bütün işlerini salih amellerle hitama erdiresin. Âmin*” duası ile esere başlamıştır.

Diğer sayfa “*Allah'ım doğru yol (sırat ı müstakim) üzre olan kişinin hamdi gibi, verdiğin eksiksiz nimetlere karşı sana hamd ediyorum.*” diyerek ilk olarak hamd etmiş, akabinde bu hamdini İbrahim suresinden bir ayet ile desteklemiştir. Bu sayfa daha çok Allah’a c.c hamd Peygambere (sav.) salavat ve sahabeye methiyeler ve dualarla bitmiştir.

Üçüncü sayfada yine selafi salihine dua ederek başlamış ve tasavvuf üzerine bir methiyede bulunmuştur.

Şüphesiz bu cadde, parlak maksada ulaştıracak en yakın yol(dur), zenginliği meydana getirecek en faydalı vesiledir. Bu caddede yürümenin neticesi dini ilimleri tahsil etmek, ihlasla amel işlemek, Peygamber Efendimiz (sav.)'in kavli ve fiili yaşantısıyla seyri sülûk eylemek, ahlaki ve şemaii süslemek, rezil ve şüpheli düşüncelerden kalbi temizlemektir. Sahabenin ilk nesli bu yolda yükseldiler ve selefleri de nesilden nesle onların eserlerini takip ettiler (izlerinden gittiler)

Bu tarikatın büyük kollarından biri olan “hadrami” kelimesi de bu sayfada geçmektedir. Yine “Hüseyni” ve “alevi” kelimeleri de bu sayfada yer almaktadır. Yine bu tarikatın silsilesinde bulunan mürşitlerin (korunmuş olarak) Hz. Peygambere kadar uzandığı belirtilmektedir.

Silsile incelendiğinde de bu açık bir şekilde görülmektedir. Daha sonra “*Bu Tarikat-i Aliye'nin saliklerinin nihai emelleri, nefahat-i kutsiye'ye kabiliyet kazanmak, Allah'a yakınlaşma ve taatte vakitlerini infak etmektir.*” denilerek bu tarikata bağlı olanların ne için bağlandıkları açıklanmıştır.

Çalışmamızın daha iyi anlaşılması için birçok kavramı açıklamaya çalışmıştık burada da bu tarikata bağlı olanların yerine getirmesi gereken görevler belirtilmiştir. “*Söz (ahit) almak, dervişlik hırkasını giymek, halvet ve riyazete girmek, mücahede etmek, sohbet halkalarına katılmak bu tarikatın hususi adetlerindendir.*” Özellikle dikkat edilmesi gereken usûl ve âdetler bu cümle ile belirtilmiştir.

Bu tarikatı diğer tarikatlardan ayıran en önemli özellik ise tarikat pirlerinin aynı soydan geliyor olmasıdır. İncelediğimiz tarikatlarda genellikle birkaç kuşaktan sonra tarikat silsilesi başka bir aileye geçmektedir. Hatta birçok tarikatta tarikatın kurucu pirinin erkek evladı olmasına rağmen tarikat silsilesi başka bir kişi ile devam etmiştir. “*Bu tarikat dersini, necip evlatlar ve nesiller kerîm babalar ve dedelerden, onlar da en büyük dedeleri olan Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'den almışlardır.*” Burada müellif yine bu tarikat mürşitlerinin soyunun Hz. Peygambere dayandığını belirterek “seyyidliğe” vurgu yapmıştır. Bu tarikatın bu kadar uzun süre ayakta kalmasını. “keşif” ve “kerametle” değil (her ne kadar kendilerinden bunlar zuhur etse de) istikametten ayrılmadıkları için olduğunu “*İstikamet üzere sebat ettikleri için de dergâhı şeriflerinde daima velayet kuşatılmış ve keramet sancağı dalgalanmış, hidayet güneşleri onları ve geçmişlerini aydınlatmıştır.*” sözleriyle beyan eder. Bu tasavvufi ilimlerin yanında “hukuk, fıkıh, nahiv” gibi ilimleri de tahsil etmişler fakat bu ilimleri ihtiyaçları kadar öğrendikleri, fazlasını öğrenmenin vakit kaybına neden olacağını belirtmişlerdir. Bu konu üzerinde fazlaca durulmuştur. Tasavvufi yaşantının özünü oluşturduğunu düşündüğümüz kalbi hastalıkların tedavisinde çok önemli olduğu vurgulanmıştı. İnsanların zahiri günahlara düşmesi kadar kalbi günahlara düşmesinin de onu felakete sürükleyeceği bu günahların işlenmesinin çok kolay olduğu, bu günahlardan korunmasının ve vazgeçmesinin daha zor olduğu tasavvuf kaynaklarında belirtilmiştir. Örneğin hırsızlık dinen günahtır. Hırsız kişinin malını alarak onu maddi olarak zor durumda bırakır. Hırsızlık yapan halk nazarında da ayıplanır fakat bundan daha kötü olan gıybet ne yazık ki halk tarafından hırsızlık kadar kötü görülmez.

Gıybet eden bir kişi ne yazık ki hırsızlık yapan bir kişi kadar tepki almaz. Aslında ikisi de günahtır. Hatta gıybet ve iftira hırsızlıktan bile fena sayılabilir. Neredeyse araştırdığımız bütün kaynaklar tasavvufun bu özelliği üzerinde durmuşlardır. Müellifimiz de bu konuyu önemli gördüğü için olmalı bu konuya özel ihtimam göstermiştir. Burada diğer ilimlerin öğrenilmemesi gerektiği anlaşılmamalıdır. O ilimleri de öğrenmek teşvik edilmiş fakat ihtiyaçtan fazlasının öğrenilmesine gerek olmadığı vurgulanmıştır.

Yaşantılarını incelediğimizde tedris, telif, fetva, münazara ve kadılıktan ziyade mücahede tefekkür havf-i Huda (Allah korkusu) zahiri ve b tini murakabe nefsin gizli şehvetlerini (arzularını) anlamaya azmetme ve benzeri b tini ilimlere gayret sarf ettiklerini görürüz.

Bu görüşünü yine Peygamber’den (sav.)  rnek vererek desteklemiştir.

“Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem dinde hiç kimsenin kendilerine ulaşamayacağı Arif-i billah olan binlerce sahabeyi (ra. h m) ardında bırakmıştır. Onların çevresinden yalnızca on k s r kadarı belagat ve fetva ilimleri ile meşgul olmuşlardır.” diyerek aslında bu işi yerine getirecek kadar kişinin bu ilimleri öğrenmesi gerektiği fazlasına ihtiyaç olmadığı diğerlerinin tasavvufi ilimleri öğrenmesi gerektiği belirtilmiştir. Diğer ilimleri öğrenenler için ise *“İ lerinde maslahat için bu ilimleri tahsil edenlerde batini ilimleri tahsil etmekten geri durmamışlardır.”* denilerek bu yolda olanların hepsinin batini ilimleri tahsil ettiği anlaşılmaktadır. Müellif burada yine kendisini destekleyecek bir kaynak göstermiştir. Bu bölümde Kuran-ı Kerim’den Hz. Musa kıssasını şiir şeklinde vermiştir. Hz. Musa’nın konuşmasının peltek olmasına Hz. Harun’un konuşmasının ise akıcı ve güzel olmasına vurgu yapılmıştır. Her ne kadar Hz. Harun daha güzel konuşsa da dil bilgisini Hz. Musa’dan daha iyi bilse de yine risalete Hz. Musa daha uygun görülmüştür. Burada öneli olanın kalp olduğuna vurgu yapılmıştır. Akabinde bu konular ile ilgili olanlara yapılan çalışmaları incelemeleri ve yazılan kitapları okumalarını tavsiye etmiştir.

Her ne kadar batini ilimler üzerinde bu kadar durulsa da diğer ilimler göz ardı edilmemiştir.

Elimizdeki eserin en önemli özelliklerinden biri de sadece mevcut tarikatın silsilesini takip etmenin dışında; hadis imamları, kıraat imamları, dört mezhep imamları belli bir düzen içerisinde ve onlarda da hoca talebe sıralamasına riayet edilerek silsileye eklenmiştir.

Alevi efendilerin silsilesi, Allah Teâla'nın fazlı ve keremiyle, icazet, telakki (rast gelme) , sema' (işitme) rivayet ve arz yollarıyla Sahabe-i Kiram efendilerimizin büyüklerinden tabiin efendilerimize, onlardan da nesilden nesile, tabaka Hufaz-ı Sitte (Kütübü Sitte Müellifleri/Yazarları) ve diğer hadis imamları, Kurra-i Seba'(Yedi Kıraat Imamları), Eimme-i mezahibi-l erbaa' (Dört Mezhep İmamları), muhakkik fakihlerin faziletli ve meşhur sufi meşayih ta ki günümüzde bu mühim yükü taşıyan büyüklere kadar gelmiştir

Her kavmin içinde muhakkak iyiler olduğu gibi kötüler ve hatta kötü bir niyetle bu kavmin içine girmiş kişiler olabilir. Her ne kadar müellifimiz bağlı bulunduğu kavmin ilim ve irfan bakımından çok yüce kişiler olduğunu, ilm-i ledün gibi manevi makamlarla nimetlendirildiğini hatta Allah tarafından korunduğunu beyan etse de içlerinde tembellerin hatta kötü niyetli kimselerin bulunabileceğini “Eğer bazılarında uğraş ve gayretlerinde kusur peyda olursa da bil ki her topluluğun içinde meşhurlarla beraber tembeller, meydanlarda at koşturanlarla beraber yürüyenler de vardır.” sözüyle açıklamıştır.

Müellif Ebû Bekir b. Abdurrahman, yine kendi görüşünü bir hadis-i şerif ile desteklemiştir. “Kişi gerek dünyada gerekse ahirette sevdiği ile beraberdir.” sözü her ne kadar manevi anlamda seviyeleri onlara ulaşmasa da onları sevdiği için mahrum olmayacaklarını beyan eder.

Aslolanın genel olduğu ve bu silsilede genelin iyi insanlardan oluştuğu kötü olma ihtimalin bulunmasına rağmen sayılarının az olacağını da “Cins(tür)in şevazı (kusurlu olanları) galibine (çoğunluğuna) tabi olurlar.” sözüyle açıklamıştır.

Son olarak bu kapının silsile yoluyla Hz. Peygamber’e (sav.) ulaştığı oradan Cebrail vasıtasıyla Allah’a (cc.) ulaştığı belirtilerek bu yola devam etmenin önemi

vurgulanmış, bu izi takip edenlere selam edilmiş, Hz. Peygambere, ailesine, ashabına salat edilerek bu bölüm bitirilmiştir.

Dil ve üslup bakımından inceleyecek olursak; bir eser ancak okuyucunun zihninde ve gönlünde yer edinirse kalıcı ve etkileyici olur. Yazar eseri yazdığı dile ne kadar hâkimse eserinde o kadar başarılı olur. Bunun yanında yazdığı türe göre vermek istediği mesaj ise o kadar net ve anlaşılır olur. Müellifin üslubu, eserinde kendinden izler bulmamızı sağlar. Bu eserde de teşbihler o kadar kuvvetlidir ki okuyanı kendisine hayran bırakır.

Kitabın ikinci bölümü sayılabilecek silsile bölümü başlamıştır. Eser matbu bir yazı ile okunaklı bir şekilde yazılmıştır. Arapça ve Osmanlıca yazılan eserlerde genelde hareke bulunmazken bu eser harekelendirilmiş ve okuması daha da kolaylaşmıştır. Sayfanın sağ tarafı Arapça sol tarafı ise Arap harfleri ile Türkçe (Osmanlıca) yazılmıştır. Her ne kadar harfler net olsa da Arapça terkipler çok ağır ve anlaması çok güçtür. Anladıktan sonra ise uygun kelimler ile Türkçeye çevrilmesi ise neredeyse anlaşılmasından daha zordur.

4.2.3. Yazarın Şecere Oluşturma Metodolojisi

Şecere kelimesinin ağaç anlamında olduğu düşünülürse genelde şecerelerde atayı veya mürşidi temsilen kök ve evlatları ya da halifeleri temsilen dallar kullanılmıştır. Fakat bu şecerede müellifin kendisinin de belirttiği gibi farklı bir şecere tekniği kullanılmıştır.

Bir talebenin birçok hocası olabileceği düşündüğünü ve bunun da birden çok çizgi ile birbirine bağlamanın karmaşaya neden olacağı düşüncesi ile kök yani Hz. Peygambere “1” numarasını vermiştir. Her ne kadar halife sıralamasında dördüncü halife olsa da tarikatın soyunun Hz. Ali’den geldiğinin nişanesi olarak Hz. Ali’ye k.a.v. “2” numarası verilmiş. Diğer halifelere de numara verilmiş ama silsileye bağlanmamıştır. Bu sayfa şekil olarak da diğerlerinden farklıdır. Bir diğer farklılık ise Hz. Hasan daha büyük olmasına rağmen Hz. Hüseyin’e öncelik verilmiş ve Hulefâ-i Râşidîn’den sonra Hz. Hüseyin zikredilmiştir. Müellifin belirttiği üzere sayfanın ortasında ana bir hat olarak bu tarikatın silsilesi devam etmiştir. Bunun

yanında neredeyse tasavvuf yolundaki birçok mürşit gerçek ve doğru bir silsile ile kayıt altına alınmıştır. Bu tarikatın pirlerinin ve şeyhlerin silsilesi ana hattan devam etmiştir. Bizler de karışıklığa meydan vermemek ve daha kolay anlaşılmasını sağlamak için ana hattan devam eden ve bu silsilenin mürşitlerini gösteren isimleri “**” koymak suretiyle belirtmek istedik. Bunu yanında ayrı bir liste oluşturarak sadece ana hattan devam eden bu tarikatın mürşitlerini gösterdik. Diğer kollar ve hocalar sayfanın sağ üst köşesinden başlayarak sola doğru sıra ile devam etmiştir. Bunu yanında her isim için bir daire oluşturulmuş yazılan her şeyin bu dairenin içinde kalmasına özen gösterilerek alt tarafına her isim için bir numara verilmiş üst tarafına ise ders aldığı hocalarının numarası verilerek karışıklık giderilmek istenmiştir.

Müellif,

İcazet, şeyhin ve müridinin aynı dönemde olmasına, rivayet ise senetlere bağlı olduğundan, bu yolculukta bu tarikat ehlinin senetlerinden bir kısmını, gül bahçelerinde tavaf etmek isteyenler için bir gezinti yeri olacak şekilde topladım ve bunu yaparken senetleri çoğunlukla tabakalarına göre tertip ettim. Bu topladığım ve düzenlediğim senetlerin hepsini, onların (bu tarikat ehlinin) kitaplarından ve yazılı kaynaklarından naklettim.

diyerek yaptığı çalışmanın ilmi yönden de kaynağının sağlam olduğunu vurgulamıştır. Eseri yazarken hangi kalemi kullandığını zikretmesi ve kullandığı kalemin döneminin en kaliteli kamyştan yapılan bir kalem olması müellifin işine verdiği önemi göstermektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

5. KİTÂBU UKÛDU'L-LU'LU'İYYE ADLI ESERİN TÜRKÇEYE ÇEVİRİSİ

Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'îyye isimli bu eser, Alevîyye tarikatının pîrlerinin silsilesi hakkındadır. Bu eser, Allah'a (c.c.) muhtaç kul Ebû Bekr b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şeyh Şihabuddîn el-Alevî el-Hüseynî tarafından tanzim edilmiştir. (Allah (c.c.) her konuda onun yardımcısı olsun. Bütün işlerini salih amellerle hitama erdiresin. Âmin)

Allah'ım! tarîkatı (Alevîyye) bihakkın yaşayan birinin hamdetmesi gibi, verdiğin sayısız nimetlere karşı sana hamd ediyorum. Güvenilir vadine (Eğer şükrederseniz, ben de sizin için nimetimi mutlaka arttıracam. İbrahim: 7) dayanarak nimetlerini artırman için sana şükrediyorum. Sağlam ve güçlü habline/ipine (Kur'ân-ı Kerîm) sınıksız tutunuyorum ki, zihinlerde şüphe uyandıracak hususlara meyletmeyeyim. Mahfuz ve korunmuş dinin ahkâmına mugayir düşen bütün işlerden beri olup sana itaat ediyorum. (Allah'ım!) İcabet edeceğine inanarak, yalvaran ve yakaran avuçlarımı sana açıyorum; senin hidayetinle sana çağıran mükemmelliğin zirvesi Hz. Muhammed'e salat ve selam eyle. Vehbi fuyûzât hazinelerinin iksiri olan habibin ve kuluna salat ve selam eyle. Gaybi fütuhâtın işaretlerini tefsir edene salat ve selam eyle. Enfes ihsan pınarlarının başında yoğunlaşıp ihsanı kana kana içen aline salat ve selam eyle. İman kaynağını müşahade edip perdelerin kendileri için kaldırıldığı sahabe-i kiramın üzerine salat ve selam eyle. Karış karış, adım adım sahâbîlerin izini takip edenlere de salat ve selam eyle.

Yüce mertebelerin üzerine inşa edildikleri en büyük ve en doğru esas ve akil menkıbe sahiplerinin en güzel ziyneti "Selef-i Salihin"ın Hz. Peygamber'e (sav.) ittiba ederek yürüdüğü caddede yürümek ve kulun maksadına ulaşmasına engel olacak nice geçitleri aşip semti maksuda ulaşmaktır. Bunun da yüce maksada ulaştırın en kısa yol olduğunda şüphe yoktur. Bu caddede yürümenin kazancı ise, - kısaca- dinî ilimleri tahsil etmek, amelleri ihlaslı yapmak ve Hz. Peygamber

Efendimiz'in kavli ve fiili yaşantısıyla seyri sülûk eylemenin yanında ahlak ve yaşantısını güzelleştirmek ve kalbi her türlü kötülüklerden ve şüpheli şeylerden temizlemek olduğu hususunda ihtilaf yoktur.

Bu yolda ilk yükselenler ise, sahâbe topluluğudur. Daha sonraları da selefleri nesilden nesile onları takip ettiler. Hz. Hüseyin'in soyundan gelen ve Hadrem (Yemen ve Umman arasında geniş bir bölgedir.) bölgesinden olan Alevî efendilerimiz de bu yolda yürümektedirler. Allah'a hamd olsun ki, onların bu yüce tarikatı en sağlam ve en mutedil tarikatlardan biridir. Çünkü bu tarikat, Cenabı Hakk'ın rızası ve takva üzerine kurulmuştur. Bu yolun salikinin gizli ve açık halleri Kitap ve Sünnet ile desteklenmiştir. Onlar şeriatı Muhammedî'nin adabına halel getirecek her türlü hal ve tavırdan beridirler. Ayrıca onlar gaybî hakikatleri mülâhaza etmeye engel olacak her türlü zuhurattan uzak oldukları gibi tehlikelere sebep olacak havf/korkulardan ve gurura kapılmaya götürecek reca/ümitlerden de korunmuşlardır. Sahih isnatlarla ve mütevatir haberlerle muharrer olan ve usulü Peygamber Efendimiz'e (s.a.s.) kadar uzanan bir silsile nasıl mahfuz olunmasın ki. Şüphesiz bu Tarikat-i Aliye'nin saliklerinin nihai emelleri, nefahat-i kutsiye'ye kabiliyet kazanmak, Allah'a yakınlaşmak ve vakitlerini ta'at ve ibadetle geçirmektir. Ayrıca Hz. Peygamber'e ittibada karşılaşacakları meşakatlere göğüs germek, nefislerini terbiye etmek ve gösterişten uzak olup salih amelleri çoğaltmak da onların önemli amaçları arasındadır.

Öte yandan Elest Bezmi'ni ve ölüye talkîn edilmesini benimsemekle birlikte dervişlik hırkasını giymek, halvet ve riyazete girmek, nefisle mücadele etmek, sohbet halkalarına katılmak bu tarikatın hususi adetlerindendir. Bu tarikatın adabını, necip evlatlar kerim baba ve dedelerden, alarak silsileleri en büyük dedeleri olan Hz. Peygamber'e (s.a.s.) ulaşmaktadır. Böylece bu tarikat değişime uğramaktan ve tahrifata maruz kalmaktan bir nevi korunmuş gibidir. Bundan dolayı, bu tarikat ehlinin birçoğunda, genişçe kitapların alamayacağı harikulade olaylar, keşif ve kerametler zuhur etmiş, buna rağmen onlar istikametten başka bir şeye rağbet etmemişlerdir. Zira denilmiştir ki, en büyük keramet istikamettir. Onlar böyle istikamet üzere sebat ettiklerinden dolayı da dergâhlarında velayet ve keramet sancağı daima dalgalanmıştır. Hidayet güneşi de sürekli onları aydınlatmıştır. Öyle

ki, bunlar adeta ilâhî sırların hazinelerinin anahtarları ve Rahmanî nurları âlemlere yansıtan kamerler olmuşlardır. Ayrıca onların niceleri mutlak içtihat mertebesine nail, sıddikiyet makamına vasıl olmuşlardır. Allah Teâla onları bildikleriyle amel etmeye muvaffak kılmış, bildikleriyle amel ettikleri için de hakikat ehlinin katında maksudu azam olan ledünî ilmî elde etmişlerdir. Hâsılı bunlar öyle bir topluluktur ki, nahiv, cedel, fıkıh ve benzeri ilimlerden ihtiyaçları kadarını öğrendikten sonra daha fazlasını elde etmek yerine bütün gayretlerini taşıyıcısını şerefliendiren ve dünya ve ahiret saadetine ulaştıran ahiret ilmini elde etmeye ve bu yolda ilerlemeye sarf etmişlerdir. Zira Allah Resulü (s.a.s.) vefat ettiğinde geride bıraktığı binlerce sahâbeden güzel söz söyleme sanatıyla ve fetvayla uğraşan pek çok kimse bulunmamaktaydı. Nitekim onlardan bunlarla uğraşanlar takriben on kûsur kadardır. Ancak sahâbîler istisnasız hepsi dinde hiç kimsenin kendilerine ulaşamayacağı arifi billâh bir makamdaydılar. Ayrıca onlar bu mertebeyi tedrîs, telîf, fetva vermek, münazaralara katılarak ve kâdılık görevinde bulunarak elde etmemişlerdir. Aksine onlar bunu mücadele/nefisle mücadele, tefekkür, havf/Allah korkusu, zâhir ve bâtinî murakabe/iç ve dış âlemde Allah ile birlikte olmaya çalışmak ve nefsin gizli şehvet ve arzularını idrak (ve buna karşı tedbir) ve benzeri bâtinî ilimlere gayret sarf ederek ulaştıkları söylenebilir. Aleviyye sadatları da büyük himmetlerini tasnif, fetva ve tedris gibi zahiri ilimlere pek harcamamışlardır. Ancak içlerinden maslahat gereği bu gibi zahiri ilimlerle uğraşanlar dahi batini ilimleri tahsil etmekten geri durmamışlardır. Bunların terceme-i hâlleri ile menkıbeleri hakkındaki eserleri inceleyenlerin kabul edeceği üzere, bunlar sahabe kirama ve selef-i sâlihîne en çok benzeyen kişilerdir. Bundan dolayı da onlardan birçoğu alet vb. ilimlerde ihtiyacından fazlasıyla uğraşmamıştır. Bunun yerine kelâmın ruhu olan “mana”ya yüce nazarlarını çevirmişlerdir. Nitekim bu minvalde şöyle denilmiştir:

Fesahat sahibi kişiye ne fayda verir.

Eğer rabbinin huzuruna kekeme bir kalp ile çıkacaksa

Saadet ve önderlik fesahate bağlı olsaydı

Harun Musa’dan risalete daha münasip olabilirdi.

Bu dizeler şu gerçeğe binaen söylenmiştir. Nitekim Allah’ü Teâlâ’nın Kur’an-ı Kerîm’de beyan ettiğine göre Musa (a.s.) şöyle demiştir: “Kardeşim Harun dili

benden daha fasihtir.” Bu ayete istinaden Harun (a.s.) Musa’dan daha fasih olduğunu anlıyoruz. Ancak Allah Teâlâ Hz. Musa’nın (a.s.) kalbindeki sırdan dolayı ona risaleti bahşetmiş olmalıdır.

Bu meyanda, bu pirleri yakından tanımaya çalışan ve onların övgü dolu menkıbelerine vakıf olmak isteyen kişiye onları konu edinen tarih ve menkıbe kitaplara müracaat etmesini hatırlatırız. Ancak şu bir gerçektir ki, bu pirleri yakından tanıyan görecektir ki bunlar öyle kişilerdir ki ne bir ticaret ne de bir evlat onları Allah’ı zikretmekten alıkoymadığını ve istikamet üzere olduklarını görecektir.

Allah-ü Teâlâ’nın fazıl ve keremiyle, Alevi efendilerin silsilesine ait malumatları icazet, mülakat, sema, arz ve rivâyet metotlarıyla elde ettim. Bu, ahz ve tehammül/bilgiyi elde etme metotlarıyla sahâbe, tâbiîn altı hadis hâfızının yanında kimi hadis imamı, yedi büyük kurrâ, dört mezhep imamı ve kıymetli muhakkik fakihler, meşhur sufiler ve günümüzde onların temsilcilerine ait bilgilere tabaka olarak yer verilecektir. Bunula birlikte geçmiş dönemlerde yaşayan zatlardan bilgiler aktarılacağı zaman senede müracaatın gerekliliğinden dolayı burada mutlaka senede yer verilecektir. Ayrıca bu maksatla icazet metodu da kullanılacaktır. Böylece bu eser, okuyucularını bu tarikatın bahçesinde gezintiye çıkarak şekilde telif edilmeye çalışıldı. Ayrıca burada zikrettiğim senetler ve bilgiler bu tarikat ehlinin kitaplarından ve güvenilir kaynaklarından toplanmış malumatlardır.

Öte yandan bazen tek bir şahsın birçok hocası ve bunun gibi birçok farklı talebesi de bulunabilmektedir. Ayrıca (burada kaydedilecek bin küsur kişi göz önünde bulundurulduğunda) bunların hoca-talebe ilişkisini göstermek için çizgiler çizmenin imkânsızlığı hemen fark edilecektir. Bunun için burada sayı sistemi kullanılacaktır. O da her bir isim için tahsis edilen dairelerin altına ve üstüne rakamlar yazmaktır. Üsteki rakamlar hocaları temsil ederken alttakiler de öğrencileri ifade etmektedir. Böylece “1” rakamını Hz. Peygamber Efendimize (s.a.s.), “2” rakamını da ilim şehrinin kapısı olan Hz. Ali’ye (kerremalluhü vecchü) tahsis edildi. Ayrıca bu rakam verme sistemi bin küsur kişi için uygulandı. Böylece bu kalabalık kişilerin bilgileri birbiriyle karışması önlenmiş oldu.

Sayıların bir veya daha fazla olmasına dikkat etmeden talebinin dairesine hocalarının rakamlarını yazdım. Böylece Hz. Peygamber Efendimizi (s.a.s.) işaret eden “1” rakamını, Hz. Ali başta olmak üzere bütün sahabe-i kiramın dairelerinde kullanıldı. Ayrıca Hz. Ali’yi temsil eden “2” rakamını da Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hasan’ul-Basri ve Kumeyl bin Ziyad’ın halkalarında istimal edildi.

Öte yandan Aleviyye tarikatının silsilesine ayrıca dikkat çektim. Bunlara kalın çizgilerle dikkat çekmeye çalıştım. Şöyle ki, Hz. Peygamber’den başlayarak Hz. Ali’ye ((r.a.)), ondan da Hz. Hüseyin’e ((r.a.)), ondan da birbirlerinin torunu, babası ve dedesi olan Aleviyye pirlarını zikrettim. Nihayetinde de günümüzdeki temsilcilerini kaydettim. Ayrıca Muhammedî veraset hırkasını taşıyan bu zatlara intisap eden kişi, silsile-i şerifteki herkese manen vasıl olmuş olur. Zira babaların sırları evlatlarında zuhur edegelmıştır.

Bu meyanda, eğer bazılarından uğraş ve gayretlerinde bir kusur peyda olmuşsa da bil ki bu, her topluluğun içinde meşhurlarla birlikte pek bilinmeyenlerin ve meydanlarda at koşturan süvarilerle birlikte piyadelerin varlığı gibi doğal ve tabiidir. Ancak bununla birlikte Hz. Peygamber Efendimizin (s.a.s.) şefkat ve sevgisi bunların tamamını kuşatmıştır. Nitekim O’nun (s.a.s.) haremine iltica edenler zayi olmazlar. Ayrıca bu husus tıpkı azların çoğunluğa tabi olması gibidir. Ayrıca evlât ve torunlar asıllarına rücu etmekle birlikte kişi gerek dünyada gerekse ahirette sevdiğiyle beraberdi.

Burada Aleviyye pirlariyle ilgili bir şiir yazmanın uygun olacağını düşünüyorum:

Nebî’ye ve Aleviyye’nin hidayet erleri olan, imamlara sığın.

Onlar Ahmed’in soyundan gelen özler ki, kesintisiz cömertliğin kaynağıdırlar.

Onlar Peygamberin mirasını büyükten büyüğe intikal eden tevarüs yoluyla ve icazetle elde etmişlerdir.

Onlar O’nun (s.a.s) temiz kademi şerifine varıncaya kadar adım adım izinden gidenlerdir.

Hatta Peygamber’in sırrı silsileyle şu anki temsilcilerine ulaştı.

Böylece onlar baba ve dedeleri vasıtasıyla Hz. Peygamber, Cebail ve Aziz ve Fatır olan Allah’tan (cc) rivayet edenlerdir.

Onlar dopdolu okyanustan taşan denizler gibidirler.

Onlar ölü kalpleri diriltten, mamur kalp bahçelerini de sulayanlardır.

Onlar Celal ve Ğaffâr olan Allah tarafından marifet, irfan ve ikramlarla bezenmiş kişilerdir.

Onlar görmeye çalışan kişi için rahmet esintileridir.

Onlarla zâhir, bâtın ve hakikat ilimleri zuhur eder

Tutundukları yolun yolcusu pek azdır.

Bununla beraber ilkleri ve sonları şarabın suyla karışması gibi birbiriyle karışacaklardır

Onların izinden yürü, ziyaret edeplerine riayet ederek onları ziyaret et

Allah onlardan razı olacak ve onları hoşnut edecektir. Gül kokulu en güzel selamlar üzerlerine olsun.

Salat ve selam sürükleyici meltem esintileri estikçe Hz. Peygamber'e âl ve ashabına olsun.

Hocanın Numarası	Şahsın İsmi	Şahsın Kendi Numarası
	Seyyidunâ Hazreti Muhammed Rasulullah Aleyhi's-selam Şuara Suresi 93- Onu Rûh-ül-Emîn indirdi. 94- Senin kalbin üzerine, tâ ki, sen korkutuculardan olasın 95- Pek açık olan Arabî bir lisan ile. Ve şüphe yok ki, o, daha evvelkilerin kitaplarında da (mezkûr)dur. Necm Suresi 1- Yıldıza; tulûa başladığı zaman kasem olsun ki, 2- Sahibiniz şaşırmadı ve bâtila inanmadı. Ve hevâdan söz söylemez. 3- O başka değil, ancak bir vahiydir, vahyolunu verir. Onu kuvvetleri pek şiddetli olan öğretmiştir. 4- Bir kuvvet sahibi ki, hemen dosdoğru göründü. Ve o, en yüksek bir sema kıyısında idi. 5- Sonra yaklaştı da aşağıya iniverdi. Derken iki yay kadar veya daha yakın oluverdi. 6- Hemen (Allah Teâlâ'nın) kuluna vahyettiğini vahyetti.	1
1	Seyyidüna Emirü'l-Müminin Ali b. Ebî Talîb k.v.	2**
1	Halifetü'l-Evvel Seyyüdüna Ebubekir es-Sıddık (r.a.)	3
1	Seyyüdüna Emirü'l-Müminin Ömer b. el-Hattab (r.a.)	4
1	Emirü'l-Müminin Seyyidüna Osman b. Affan (r.a.)	5
1	Seyyüdüna el-İmam el-Hüseyin es-Sıbdî (r.a.)	6**
1	Seyyidüna el-İmam el-Hasan es-Sıbdî (r.a.)	7
1	Seyyidüna Hamza İbnü Abdülmüttalip (r.a.)	8
	Seyyidüna el-Abbas b. Abdülmüttalip (r.a.)	9
	Seyyidüna Ebû Ubeyde b. Cerrah (r.a.)	10
	Seyyidüna Abdurrahman b. Avf (r.a.)	11
	Seyyidüna Abdullah b. Mesud (r.a.)	12
	Seyyidüna Ebû Musa el-Eşarî (r.a.)	13
	Seyyidüna Süheyb (r.a.)	14

2	Seyyidüna el-İmam Zeynel Abidin Ali b. el-Hüseyin (r.a.)	15**
1	Seyyidüna Abdullah b. Abbas (r.a.)	16
1	Seyyidüna Said b. Zeyd (r.a.)	17
1	Seyyidüna Saad b. Ebû Vakkas (r.a.)	18
1	Seyyidüna ez- Zübeyr b. el-Avvam (r.a.)	19
1	Seyyidüna Talha b. Ubeydullah (r.a.)	20
1	Seyyidüna Abdullah b. Ömer r.anhuma	21
1	Seyyidüna Abdullah b. Zübeyr r.anhuma	22
1	Seyyidüna Ebû Hureyre (r.a.)	23
1	Seyyidüna Enes b. Malik (r.a.)	24
1	Seyyidüna Cafer b. Ebi Talip (r.a.)	25
1	Seyyidüna Ukayl b. Ebî Talib (r.a.)	26
1	Seyyidüna en-Numan b. Beşir el-Ensarî (r.a.)	27
1	Seyyidüna Ebû Said el-Hudrî (r.a.)	28
1	Seyyidüna Ebû-d Derda (r.a.)	29
1	Seyyidüna Ubey b. Kaab (r.a.)	30
1	Seyyidüna Zeyd b. Sabit (r.a.)	31
1	Seyyidüna Huzeyfe İbnu'l-Yemânî (r.a.)	32
1	Seyyidüna Ebû Zer Gıfari (r.a.)	33
1	Seyyidüna Muaz b. Cebel (r.a.)	34
1	Seyyidüna Ebû Berde (r.a.)	35
15,12,13,58	Seyyidüna İmam Muhammed el-Bakır (r.a.)	36**
1	Seyyidüna Ebû Berze (r.a.)	37
1	Seyyidüna Ammar b. Yasir (r.a.)	38
1	Seyyidüna Cerir b. Abdullah (r.a.)	39
1	Seyyidüna Kaab b. Malik (r.a.)	40
1	Seyyidüna Bilal el-Habeşî (r.a.)	41
1	Seyyidüna Abdullah b. Amr b. el-As (r.a.)	42
1	Seyyidüna Abdullah b. Cafer (r.a.)	43
1	Seyyidüna İkrime (r.a.)	44
1	Seyyidüna Seleme b.el-Ekvaa (r.a.)	45
1	Seyyidüna Ümmül Müminin Hatice (r.a.a.)	46
1	Seyyidüna Fatımatü'z-Zehra (r.a.üma)	47
1	Seyyidüna Ummul Miminin Aişe (r.a.üma)	48

1	Seyyidüna Ummul Müminin Hafsa (r.a.a.)	49
1	Seyyidüna Ummul Müminin Ümmü Seleme (r.a.a.)	50
1	Seyyidüna Ummul Müminin Safiyye (r.a.a.)	51
6,7	Seyyidüna el- Hasen b. el-Müsenna b. el-Hasen es- Sebti (r.a.üma)	52
14	Seyyidüna Uveys el-Karani (r.a.)	53
2	Seyyidüna Muhammed b. Hanefî (r.a.)	54
3	Seyyidüna Muhammed b. Ebubekir es-Sıddık (r.a.)	55
24	Seyyidüna Ömer b. Abdülaziz (r.a.)	56
3	Seyyidüna el-Hasan el-Basrî (r.a.)	57
1,7	Seyyidüna Cabir b. Abdullah (r.a.)	58
1,3	Seyyidüna Selman el-Farisî (r.a.)	59
3, 5, 57	Seyyidüna Kümeyl b. Ziyâd (r.a.)	60
21	Seyyidüna Nafiğ Mevla ibn Ömer (r.anhüm)	61
2	Seyyidüna Ebû-l Esved Düeli (r.a.)	62
30	Abdullah b. es-Saib el-Mahzubî (r.a.)	63
16,23	Cafer Abdurahman b. Hüzmüz el-Arac	64
24	Rabiğ b. Haysem (r.a.)	65
24	Sabit b. Müsellem	66
70,36,61	İmam el-Cafer es-Sadık (r.a.)	67**
55	El-Kasım b. Muhammed b. Ebû Bekir es-Sıddık	68
5,6-30,12,31	Ebû Abdurrahman b. Habibi es-Sülemî	69
16	Atâ b. Yesar (r.a.)	70
67,58	Süfyân-ı Sevrî (r.a.)	71
70,67	Seyyidüna İmam Ebû Hanife en-Numan (r.a.)	72
61,67	Seyyidüna el-İmam Malik b. Enes (r.a.)	73
67	El-İmam Musa el-Kazım b. Cafer r.anhuma	74
57	Muhammed b. Vasi r.a	75
57	Utbe el-Gulem (r.a.)	76
56	Seyyidüna Abdullah mahd b. Hasan Musenna r.anhuma	77
79,80	Seyyidüna el-İmam Ahmed b. Hambel (r.a.)	78
36,73	Seyyidüna el-Muhammed b. İdris eş-Şafî (r.a.)	79
74	Seyyidüna el-İmam Aliyyül Reda b. Musa el-Kazım (r.anhuma)	80

57	Habibi el-Acemî (r.a.)	81
57	Malik b. Dînar (r.a.)	82
64	El-Kârî Nafiğ b. Abdurrahman b. ebi Nuaym el-Leysî	83
63	El-Kârî Abdullah b. Said b. Kesir	84
39	El-Kârî Abdullah b. Âmir el-Yescebî	85
57,91	El-Kârî Ebû Amr Ziyad b. el-Alla b. Ammar	86
69	El-Kârî Ebû Bekir Asım b. Ebû'l-Cûd	87
67	El-Kârî Hamza b. Habibi el-Kessaî (r.a.)	88
83	Ebû Musa İsa b. Sina Galun	89
83	El-Kârî Osman Vereş b. Said el-Mısrî	90
63	Yahya b. Muammer	91
86	Yahya b. Mübarek el-Yezidî	92
92	El-Kârî Ebû Şu 'ayb Sâlih b. Ziyâd es-Süsî	93
87,88	El-Kârî Ebû'l-Hasan Ali b. Hamza el-Kesâî	94
84	İsmail b. Abdullah el-Gısdî	95
84	Vehb b. Mücahid	96
85	Yahya b. ed-Haris ez-Zimari	97
71,67,74	Seyyidüna el-İmam Aliyyül el-Aridî (r.a.)	98**
87	El-Kârî Ebû Ömer Hafs b. Selman b. Muğire el-Bezzâr	99
92, 94	El-Kârî Ebû Ömer Hafs b. Ömer ed-Dûrî	100
94	Ebûl Haris el-Leys b. Halid el-Mervezî	101
95	İkrime b. Süleyman b. Amir	102
97	El-Kârî b. Temim	103
97	Arak b. Halid	104
87	El-Kârî Ebubekir Şuğbe b. Ayyaş el-Esed	105
94	Ebû'l-Hâris Leys b. Halid el-Mervezî	106
88	Süleym	107
98,102	Ebû'l Hasan Ahmed b. Abdullah b. Kasım el-Bezzî	108
103	Abdullah b. Ahmed b. Beşir b. Zekvan	109
104	Hışam b. Ammar b. Nasr es-Sülemî	110
96	Ahmed b. Muhammed el-Kureşî	111
107	Ebû İsa Halad b. Halid Sayrafî	112
107	Halef b. Hışam el-Bezzar	113
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır.	114

	El-Hafız Muhammed b. İsmail el-Buharî	
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır. El-Hafız Ebû Davud Süleyman el-Eşas	115
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır. El-Hafız Müslim b. el-Haccac el-Kuşeyrî	116
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır. El-Hafız Muhammed b. İsa et-Tirmizî	117
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır. El-Hafız Muhammed b. Yezid b. Mace	118
	Eserindeki senetler sahih rivâyetlerle sahabîlere dayanmaktadır. El-Hafız Ebû Abdurrahman en-Nesaî	119
114	Muhammed b. Yusuf el-Azizî	120
115	Muhammed b. Ahmed el-Levlevî	121
116	İbrahim b. Muhammed b. Süfyan	122
117	Muhammed b. Ahmed el-Mahbubî	123
118	Ali b. İbrahim b. Seleme	124
119	Muhammed b. Muaviye el-Kureşî	125
111	Muhammed Katîl b. Abdurrahman el-Mahzumi	126
3	Abdullah el-Alemdâr	127
78	Abdullah b. Ahmed b. Hambel	128
98	Seyyidüna Muhammed en-Nakîb b. Ali el-Arîdî r.anhuma	129**
84	Cafer el-Eşğar (r.a.)	130
60	Abdulahid b. Zeyd	131
81,74	Davud-u Tai	132
126	Ahmed b. Musa b. Mücahid	133
127	Emîniddin eş-Şâmî	134
80	El-Muhammed el-Cevvâd b. Ali er-Rizâ	135
58	Said el-Kayravanî	136
131	El-Fudayl b. İyad	137
80,132	Muruf-ul Kerhî	138

89	Muhammed b. Harun er-Rebi-i	139
134	Tayfun-u eş-Şamî	140
80	Ebû Yezid el-Bestamî (r.a.)	141
79	El-İmam İbrahim el-Müzenî	142
	----- (müellif tarafından boş bırakılmıştır.)	143
138	Es-Seriyü-s Sakatî	144
53	Ebû İmran Musa Yezid er-Râî	145
142	Ebû Said el-Enbâtî	146
10	Yusuf b. Ömer el-Ezrag	147
108	Ali b. Muhammed b. Eshak er-Rebi-i	148
121	El-Kasım b. Cafer el-Haşimî	149
122	Muhammed b. İsa b. Ömer Veyh el-Celvedî	150
145	İbrahim b. Ethem	151
146	Ebû Abbas b. Şüreyh	152
106	Muhammed b. Yahya el-Kesaî	153
124	El-Kasım b. Ebû'l-Münzir el-Hâtib	154
125	El-Kadı b. Yunus b. Abdullah b. Muğis	155
123	Abdulcebbar b. Muhammed el-Mervezî	156
151	Şakik-i el-Belhî	157
113	İdris b. Abdülkeraim el-Haddad	158
99	Abdulah b. es-Sabah	159
129	Seyyüdüna İsa en-Nagip b. Muhammed b. Ali (r.a.)um	160**
120	Abdullah b. Hamuyeh eş-Şercî	161
130	Zunnûn el-Mısrî	162
137	Bişr-i el-Hafî	163
105	Yahya b. Âdem es-Subhî	164
109	Harun el-Ahfeş	165
110	Ahmed b. Yezid el-Halvanî	166
98	El-İmam İsmail b. Muhammed b. İshak b. Cafer es-Sadık	167
162	Sehl et-Tüsterî	168
163	Ebû Said el-Harras	169
93	Musa b. Cerir	170
112	Muhammed Şazen el-Cevheri	171
100	Ebû'z-Zaberî Abdürrahman b. Abdûs	172
161	Abdurrahman b. Muhammed b. el-Muzaffer	173

168	Ahmed el-Harirî	174
144,169	Seyyidü Tayife el-Cüneyd b. Muhammed el-Bağdadî	175
157	Ebû Amr el-İstahrî	176
98	Abdullah b. Hasan b. Ali el-Aridî	177
98	Ahmed b. Ali el-Aridî	178
175	Eş-Şeyh Ahmed b. Ata	179
175	Yakub el-Hezcûrî	180
175	Ebûbekir eş-Şiblî	181
176	Cafer el-Hazza	182
77	Musa el-Cûn b. Abdullah el-Maht	183
100	Cafer b. Muhammed en-Nefesî	184
180	Ebû'l Kasım Beşir b. Yasin	185
181	Ebû'l Kasım en-Nasrabazî	186
181	Ebû Talip el-Mekkî	187
174,182	Muhammed b. Hafif	188
183	Abdullah b. Musa el-Cûn	189
184	Ebû Eshak İbrahim b. Muhammed el-Mervezi	190
160	Seyyidüna el-Muhacir (ilallahî) Ahmed b. İsa	191**
185,141	Ebû'l Hasan el-Harakanî	192
186	Ebû Aliyyü-d Dekkak	193
197,187	Abdullah el-Cüveynî	194
139	Ebubekir el-Eşas	195
189	Musa b. Abdullah b. Musa el-Cûn	196
190	Ebubekir el-Gaffel	197
192	Ebu Ali er-Râmitenî	198
193	Ebû'l Kasım el-Kuşeyrî	199
199,194	İmamü'l Haremeyn Abdülmelik	200
195	Ahmet b. Osman b. Botan	201
196	Davud b. Musa b. Abdullah b. Musa el-Cûn	202
190	Muhammed b. Ali el-Masarahsi	203
198	Yusuf el-Hemedanî	204
198	Ebubekir en-Nessac	205
200	Huccetü'l İslâm Muhammed b. Muhammed el-Gazâlî	206
166	Muhammed b. Ahmed Abden	207
171	Muhammed b. Ahmed b. Şuyud	208

201	İbrahim b. Ömer el-Mukrî	209
205	Ahmet el-Gazâlî	210
204	Abdülhâlik el-Gucdûvânî	211
128	Salim b. Cafer el-Medenî	212
170	Abdullah b. el-Hüseyin el-Bağdadî	213
147	İsmail b. Abdullah en-Nehhas	214
148	Ebubekir b. Muhammed en-Neggâs	215
135	Ali el-Hâdî	216
136	Eş-Şeyh Fethussuud	217
212	Ahmet b. Muhammed eş-Şafî	218
172	Ebubekir b. Mücahit	219
158	Muhammed b. Osman b. Butan	220
220	Muhammed b. Yusuf el-Hartekî	221
187,191	Seyyidüna Ubeydullah b. Ahmet b. İsa	222**
216	El-İmam Hasan el-Askerî	223
217	Ebû Kasım el-Mervanî	224
218	Ebubekir el-Hirî	225
184	Muhammed b. Ali el-Celid	226
219	Abdulvahid b. Ömer el-Mukrî	227
153	Ahmed b. Hasan en-Nebatî	228
223	Muhammed el-Mehdî	229
224	İbrahim el-Basrî	230
159	Ahmed b. Sehil b. Ahmed el-Eştâî	231
164	Şuayp b. Eyüp es-Sayrafi	232
222	Yusuf b. Yakup el-Vasitî	233
228	Zeyd b. Ali	234
165	Muhammed b. Hasan en-Nakkaş	235
230	Muhammed el-Gazvinî	236
231	Ali b. Salih el-Haşimî	237
233	İbrahim el-Bağdadî	238
202	Muhammed b. Davut b. Musa b. Abdullah b. Musa el-Cun	239
252,222	Cedid b. Abdullah b. Ahmed b. İsa el-Hüseynî	240
252,222	Basri b. Ubeydullah b. Ahmed b. İsa el-Hüseynî	241
200	Ebû Fadl el-Bağdadî	242
206	Ebû el-Muafirî	243

238,222,20 9,234	Abdulbaki b. el-Hüseyin el- Mugrî	244
239	Yahya b. Muhammed b. Davud	245
240	Muhammed b. Cedid b. Ubeydullah b. Ahmet el-	246
241,253	Abdullah b. Basrî b. Ubeydullah el-Hüseyinî	247
242	Eş-Şeyh Ebul Berekat	248
242	Ali b. Harezhum	249
215,235,22 7	Abdülaziz b. Cafer el-Farisî	250
245	Abdullah b. Yahya b. Muhammed b. Davud	251
246-250	Ali b. Muhammed b. Cedid b. Ubeydullah el-Hüseyinî	252
262	Seyyidüna Alevî b. Ubeydullah b. Ahmed	253**
247	Basri b. Abdullah b. Basri el-Hüseyinî	254
248	Eş-Şeyh Herem b. Hayyan	255
249,248	Eş-Şeyh Ebû Yazâ	256
221,237	Ebû'l Hasan Tahir b. İlyun	257
251	Musa b. Abdullah b. Yahya b. Muhammed	258
256	Cedid b. Ali b. Muhammed b. Cedid el-Hüseyinî	259
254	Seyyüdüna Sâlim b. Basri b. Abdulah el-Hüseyinî	260
255	Eş-Şeyh Abdullah el-Mısırî	261
256	Eş-Şeyh Ebû Medyen el-Magribî	262
214	Ahmet b. Usame el-Tecibî	263
258	Seyyüdüna eş-Şeyh Abdükadir el-Geylanî	264
259	Ahmet b. Cedid b. Ali b. Muhammed el-Hüseyinî	265
260	Ali b. Muhammed el-Hatip Sahibül Val el-Hadramî	266
261	Eş-Şeyh Ali eş-Şirazî	267
262	Abdurrahman el-Magadî	268
263	Halef b. İbrahim el-Mugrî	269
244,213	Faris b. Ahmet el-Mugrî	270
236	Eş-Şeyh Şemseddin	271
188	Hasan el-Mürtaiş	272
188	Hüseyin el-Ekar	273
211	Arif ed-Duyûkrî	274
270,265,25 7,250	Osman b. Said el-Kurtubî el-Meddanî	275

264	Eş-Şeyh Abdulgahir es-Sühreverdi	276
271	Eş-Şeyh Taceddin	277
272	Ebû Eshak el-Kâzûrûnî	278
273	Ebû Eshak b. Şehriyar	279
274	Muhammed el-Gutvî	280
275	Süleyman b. Necah el-Emevî	281
276	Şeyh Ömer b. Muhammed es-Sühreverdi	282
277	Ebu'l Hasan Ali	283
253,247	Seyyüduna Muhammed b. Ali Mevlâ es-Sevmâi Alevi	284**
278	Ebû Nasr b. Halife	285
279	Ebû Feth b. Şeyh eş-Şuyuk	286
280	Eş-Şeyh Ali er-Rametenî	287
281	Ali b. Muhammed Hüzeyl el-Endülüsî	288
282	Abdullah b. Muhammed Metarî	289
283	Eş-Şeyh Fahreddin	290
285	İbrahim b. Ahmed	291
286	Ali b. Muhammed el-Basrî	292
287	Muhammed Baba Semmâsî	293
288	Ebi'l Kasım b. Halef Rainî	294
289	Mahdum Cihânyân el-Buharî	295
290	Eş-Şeyh Takyuddin es-Sufî	296
291	Ebû Fevaris el-Hirî	297
292	Mahmud b. Ahmed el-Mahmudî	298
293	Eş-Şeyh Emir Külal	299
156	Mahmud b. Kasım el-Ezdî	300
149	Ahmed b. Ali el-Hatip el-Bağdadî	301
260	El-Kâdî Ahmed b. Muhammed Bâ İsa el-Ensârî el-Hadrâmî	302
284	Seyyüduna Alevî b. Muhammed Mevlâ es-Sevmaâ Alevî	303**
206	Muhammed b. Yahya	304
204	Tahir b. Abdullah et-Taberî	305
279	Eş-Şeyh Ali Necmi	306
273	Abdulevvel b. İsa es-Sufî	307
302	Ömer b. Muhammed b. Mansur el-Kerhî	308
303	Yahya b. Abdülazim el-Hatemî el-Hudarî	309

304	Eş-Şeyh el-Erdebîlî	310
305	Ebû İshak İbrahim b. Ali Şirazî	311
306	Ali b. el-Bar Ebazî	312
307	Hüseyin b. el-Mübarek b. Muhammed b. Yahya	313
308	Abdülazim el-Münzirî	314
260	Abdûlmelik b. Muhammed b. Ahmed b. Cedîd el-Hüseynî	315
310	El-İmam Muhyiddin en-Nevevî	316
311	Muhammed b. Abdurabbihî el-Mihribanî	317
312	Ebû Ali Gulam	318
313	Ahmed b. Ebî Talip Hicazî	319
314	Yusuf b. Ömer Hasinî	320
315	Yusuf et-Taberî	321
316	Şerafeddin Hebehulah İbnû Abdurrahim	322
317	Abdullah b. el-Kasım b. Ebyar	323
318	El-Fadıl b. Kemîh	324
319	Abdurrahim b. Zeyn el-Hamevî	325
320	Muhammed b. Ahmed el-Mutahhirul Mehdi	326
321	Ömer b. Ali	327
303	Seyyidüna Ali Haliğ Gasem b. Alevî	328**
322	Abdurrahim b. el-Hüseyin el-Kureşî	329
323	Abdullah b. İsa el-Heremi	330
324	Ali b. el-Kârî el-Vasitî	331
328	Abdullah b. Ali Halî Kasem Alevî	332
347,260	Seyyüduna Alevî b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî (Fakîh'in amcası)	333
325	Abdullah b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî	334
328	Seyyiduna el-Muhammed b. Ali Alevî Sahibu Merbad Zafêr	335**
155	Muhammed b. Merrac Mevla İbnu Tallağ	336
154	Muhammed b. Haşin Feyyumi	337
150	Abulgafir b. Muhammed el-Farisi	338
322	Ahmed b. Alevî b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî	339
323	Abdurrahman b. Alevî b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî	340
335	Ahmed b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî	341

336	Ahmed b. Abdurrahman el-Bedruhi	342
337	Tahir b. Ebi'l Fadıl el-Makdisî	343
338	Muhammed b. el-Fadıl el-Feravî	344
346	Muhammed b. Ahmed Ba Sakoti Alevî	345
340	Ahmed b. Abdurrahman b. Alevî Ammu'l Fakih Alevî	346
325	Salim b. Fadıl Ba Fadıl el-Hadrami	347
342	Osman b. Muhammed el-Fernati	348
343	Abdullah b. Ahmed Gudema	349
344	Ali b. Süleyman el-Muradî	350
335	Eş-Şeyh Ali b. Abdullah ez-Zaferî	351
336	Ubeydullah b. Ahmed b. Abdurrahman b. Alevî	352
325	Saad b. Ali ez-Zaferi	353
348	Abdurrahim b. Ahmed Dimeşki	354
349	Abdulhalık b. Abdüsselam es-Salebi	355
350	Abdussamed b. Muhammed el-	356
268	Abdullah es-Salih el-Mağribî	357
352	Ebubekir b. Abdullah b. Ahmed Amme el-Fakih Alevî	358
335	Eş-Şeyh Ali b. Ahmed Ba Mervan Hadrami	359
335	Seyyidüna Ali b. Muhammed Sahibu Merbad Alevî	360**
354	El-Kâdi Nasuriddin ez-Zektavi	361
355	Yusuf b. Abdurrahman el-Merî	362
356	Muhammed b. İbrahim el-Makdisi	363
294	Ali b. Şucağ	364
295	Eş-Şeyh Ahmed Ketrehevi	365
296	Abdurrahman ez-Zeyyad	366
259,260, 262,257 ,323	Seyyüduna el-İmam el-Fakih el-Mugaddem Muhammed b. Ali Alevî	367**
299	Seyyidüna eş-Şeyh Bahauddin en-Nakşibendi	368
331	Seyyidüna eş-Şeyh Ebû Abbas Ahmed b. Ali Errıfai	369
300	Seyyidüna Abdülkerim b. Sehl Keruhi	370
364	Ahmed b. Muhammed b. Abdülhalık b. Sayığ	371
365	Es-Seyyid Mahdum b. Burhaneddin	372
366	Eş-Şeyh Abdusselam b. Meşiş	373
368	Muhammed Barsa	374

369	Seyfeddin Ali b. Osman	375
370	Abdülziz b. Mahmud el-Ehdar	376
371	Abdurrahman b. Ali el-Vasiti	377
372	Abdüllatif b. Cemalün Nehrivani	378
373	Seyyidüna Şeyh Ebû Hasan Ali b. Abdulah eş-Şazeli	379
374	Ebû Nasır Barsa	380
375	Mummehhidüddin Abdurrahim	381
376	Muhammed b. Ali el-Mugrî	382
377	Muhammed b. Muhammed el-Cezeri	383
378	Seyid Cefer el-Buharî	384
379	Ebû'l Abbas Ahmed b. Ömer el-Ensari el-Mursî	385
380	El-Kadı Muhammed Sahibul Envar	386
381	İbrahim el-Ağrab	387
382	Ali b. Muhammed el-	388
383	Abdullah b. Muhammed en-Naşiri	389
384	Es-Seyid Ahmed Nahbubullah	390
385	Eş-Şeyh Ahmed b. Muhammed b. Ataullah eş-Şazeli	391
367	Seyyiduna Alevî b. e-Fakih el-Mugaddem Alevî	392**
316	Ataüddin el-Attar	393
387	Muhammed er-Rufai	394
388	İbrahim el-Yağla et-Tenuhî	395
360	Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. Cedid el-Hüseynî	396
365	Muhammed b. Ahmed b.Cedid el-Hüseynî	397
392	Seyyidüna Ali b. Alevî b.el- Fakih el-Mugaddem Alevî	398**
367,392	Seyyidüna Abdullah b. Alevî b. el-Fakir el-Mugaddem Alevî	399**
367	Ali b. Fakir el-Mugaddem Alevî	400
367	Ahmed b. el-Fakir el-Mugaddem Alevî	401
367	Said b. Ömer bil-Haf Hadrami	402
397	Ebû'l Hasan Ali b. Muhammed b. Cedid el-Hüseynî	403
397	Abdullah b. İbrahim Bağşir	404
399	Ahmed b. Abdullah b. Alevî b. el-Fakir Alevî	405
400	Hasan b. Ali b. el-Fakih el-Mugaddem Alevî	406
401	Muhammed b. Ahmed b. el-Fakir Alevî	407
367	Said b. Abdullah Ekder el-Hadrami	408

367	Şeyh Süfyan el-Yemenî	409
367	Abdullah b. el-Fagih el-Muhammed Alevî	410
405-421	Ahmed Cemalülleyli Gasem Alevî	411
406	Muhammed Esedullah fi-Ardihi b. Hasan b. Ali Alevî	412
407	Ali b. Muhammed b. Ahmed b. el-Fakir Alevî	413
367	Abdullah b. Muhammed Abbad el-Hadrami	414
367	Abdurrahman b. Muhammed Abbad el-Hadrami	415
367	İbrahim b. Yahya Ba Fadıl el-Hadrami	416
367	Abdurrahman b. el-Fagih el-Mugaddem Alevî	417
410	Hasan el-Muallim b. Muhammed Esedullah Alevî	418
401	Ömer b. Ahmed b. el-Fagih el-Mugaddem Alevî	419
399	Muhammed b. Abdullah b. Alevî b. el-Fakir el-Mugaddem Alevî	420
396,403	Fadl b. Abdullah b Ba Fadıl el-Hadramî	421
399	Eş-Şeyh Ömer Ba Veziri (Anil Hadrami'nin Arkadaşı)	422
398,399	Seyyidüna eş-Şeyh Muhammed Mevla ed-Devile b. Ali Alevî	423**
417	Muhammed b. Abdurrahman el-Fakir el-Mugaddem Alevî	424
418	Muhammed b. Hasan Cemalülleyli Alevî Sahibu Rugihi	425
401	Ebubekir b. Ahmed b. el-Fakir el-Mugaddem Alevî	426
399	Abdurrahman b. Muhammed el-Hatib el-Ensari el-Hadramî	427
399	Ahmed b. Ali el-Hatib el-Ensari el-Hadramî	428
399	Muhammed b. Ali Ba Şuayib el-Ensari el-Hadramî	429
399	Ali b. Abdulah b. Alevî b. el-Fakir Alevî	430
413	Abdullah b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	431
423	Ali b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	432
399	Muhammed b. Ali el-Hatip el-Ensari el-Hadramî	433
401	Alevî b. Ahmed b. el-Fakir el-Mugaddem Alevî	434
442	Eş-Şeyh Muhammed b. Ali Mevla Aydid Alevî	435
423	Alevî b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	436
431	Hüseyin b. Abdullah b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	437
432	Şeyh b. Ali b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	438

431	Abdurahman b. Alevî b. Ahmed b. el-Fakir el-Muaddem Alevî	439
434	Muhammed b. Alevî b. Ahmed Alevî Sahibul Amayim	440
434	Ali b. Alevî b. Ahmed b. el-Fagih Alevî bi Mekke	441
440,423	Seyyüdüna eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	442**
436	Ahmed b. Alevî b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	443
426	Muhammed b. Alevî b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	444
421	Muhammed b. Abdullah b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	445
399	Ömer b. Meymun el-Ahveri	446
440	Ahmed b. Muhammed b. Alevî b. Ahmed b. el-Fakir Alevî	447
441	Ebubekir b. Ali b. Alevî b. Ahmed b. el-Fakir Alevî	448
444	Ebubekir Ba Şeyban b. Muhammed Esedullah Alevî	449
443	Ali b. Muhammed b. Abdullah Sahibul Hûta Alevî	450
431	Salim b. Abdullah b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	451
446	İsmail el-Hadramî	452
399	Eş-Şeyh Ali b. Selem el-Hadramî	453
441	Fadıl b. Abdullah eş Şehri el-Hadramî	454
446	Abdullah b. Alevî b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	455
446	Ebû Bekr b. Alevî eş-Şeybe Alevî	456
442	Hasan el-Vera b. Ali b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevî	457
385	Yakut el-Arişi	458
394	Ali er-Rıfai	459
359	Şeyh Said b. İsa el-Amudi el-Hadramî	460
362	Nasiruddin Muhammed b. Keştağdî	461
311	Ali b. İbrahim el-Farusî	462
341	Muhammed b. Ali el-Harrasî	463
458	Ebû'l Abbas Muhammed el-Milek	464
459	Ahmed b. Ali er-Rufai	465
460	Eş-Şeyh Muhammed el-Amudi el-Hadramî	466
461	İbrahim b. Muhammed el-Emyutî	467

462	El-İmam İbni Ebi Ustrun	468
462	Ahmed b. Abduddaim en-Nabasi	469
464	Eş-Şeyh Abduddaim b. Binti el-Meylak	470
465	Ahmed b. Muhammed er-Rufai	471
442	Eş-Şeyh Ebubekir es-Sekran b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	472**
442	Eş-Şeyh Ömer el-Muhdar b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	473**
468	Bahauddin el-Humeyri	474
469	Abdurrahman b. Abdulhamid el-Hambeli	475
470	Eş-Şeyh Ali b. Ömer eş-Şazeli Sahibu'l Meka	476
471	Taceddin Muhammed er-Rufai	477
466	Ahmed b. Muhammed el- Amudi el-Hadramî	478
391	Davud eş-Şazeli	479
474	Cafer b. Yahya el-Mahzumi	480
316	Cemalleddin b. el-Haccac el-Hüzeni	481
476	Hüseyin b. Abdurrahman el-Ehdel el-Yemenî	482
477	Ahmed er-Rufai	483
354	El-Hasan b. Muhammed el-Hüseynî	484
379	Es-Seyyid Muhammed Vefa	485
480	Necmeddin İbnu er-Ruf'a	486
462	Ahmed b. Ali el-Levlevi	487
485	Şahabbeddin Ahmed b. Muhammed Vefa	488
486	Takyuddin Ali b. Abdullah es-Subgi	489
442	Eş-Şeyh Saad b. Ali Meccah el-Hadramî	490
311	Ebû'l Fadl el-Edmuni	491
357	Eş-Şeyh Ebû'l Fetûh	492
367	El-Hafız b. Mesda	493
488	Yahya b. Şehabeddin Vefa	494
489	El-Cemalül Esnevi	495
330	Musa b. Muhammed et-Tuveyri	496
491	Ali b. Abdullah el-Maber	497
492	Eş-Şeyh Necmeddin	498
493	Abdullah b. Yusuf el-Hallasi	499
494	Muhammed et-Tunusî	500

495-493	Ebû Reza Ahmet b. Abdurrahim el-Iragî	501
476,403, 530,490, 503,524, 516,425, 473	Eş-Şeyh Ali b. Ebibekir es-Sekran Alevî	502
473-490- 425	Eş-Şeyh Abdullah el-Ayderus b. es-Sekran Alevî	503
498	Eş-Şeyh Abdullah b. Esad Nafî	504
499	El-Kasım b. Said el-Ğuri	505
500	İbrahim b. Muhammed el-Muvahibi	506
483	El-Hüseini b. Ahmed er-Rufai	507
496	İbrahim b. Abdillâh es-Seriri	508
497	Radiyuddin et-Taberi	509
504-481- 319	Zeyneddin Ebubekir el-Osmâni	510
505	Ahmed el-Cemmaş	511
506	Muhammed b. Ahmed ed-Dehmani	512
507	Muhammed b. el-Hüseini es-Semerkindî	513
508	Musa b. Ali b. Ömer b. Ahyel es-Sufi	514
509	Abdullah b. Halil el-Osmâni	515
510,515, 467	El-Muhaddis Muhammed b. Zeyneddin el-Osmâni	516
511,513, 327	İbrahim b. Abdillâh ed-Decai	517
442	Muhammed b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	518
442	Hüseini b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	519
514	Ahmed b. Musa b. Uceyl el-Yemenî	520
325,454, 395,347, 504,475, 346	El-Muhaddis Ahmed b. Hacer el-Asgalanî	521
329	Es-Serrac Ömer b. Rüslan el-Belkinî	522
350	Muhammed b. Kasım el-Fasi	523
446	Ahmed b. Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	524

443	Ugayl b. Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	525
560	Ahmed b. Ali el-Amiri Şarihul Vasit	526
533	Muhammed b. Abdurrahim el-Bermavi	527
522	Muhammed b. Ali el-Gayati	528
533	Muhammed b. Ali b. Muhammed ibnu'l Arabî	529
443	Şeyh b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	530
443	Alevi b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevi	531
526	Ali b. Ebubikir en-Naşeri	532
503- 506,512, 588,478	Seyyidüna eş-Şeyh Ebubekir el-Adeni İbnü'l Ayderus Alevî	533
501,528	Celeddin b. Muhammed b. Ahmed el-Mahalli	534
538	Abdullah b. Ahmed es-Semhuri	535
539	Ahmed b. İbrahim el-Farusî	536
442	Cafer b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	537
443	El-Muallim Muhammed b. Ömer Ebû Meryem Alevî	538
332	Muhammed b. Abdulah ez-Zemmir	539
534,521, 545	Eş-Şeyh Zekeriya el-Ensari	540
353	Ali b. Abdullah es-Semhuri	541
536	Ömer b. el-Hüseyn el-Meragi	542
442	El-Hasan b.ceş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	543
442	Muhammed b. Rahman Hümejdah Alevî	544
522	Salih b. Ömer el-Bülgini	545
531	Muhammed b. Abdurrahman es-Sehavi	546
541	Abdulhak b. Muhammed es-Sinbadi	547
542	Muhammed b. Muhammed el-Cezeri	548
442	Eş-Şeyh Muzahim Ba Cabir Fi Birüm	549
442	Ali Musa Ba Carşa el-Hadramî	550
533	Ahmed b. Ebibekir el-Adeni el-Ayderus Alevî	551
517	Muhammed b. Ebibekir ed-Decai	552
319	Musa b. Ali el-Gazveli	553
548	Muhammed b. Muhammed eş-Şafî	554
442	Eş-Şeyh Ali b. Said Ba Suleyb el-Hadramî	555
442	Ömer b. Ali Meşus el-Hadramî	556

442	Ahmet b. Hasan el-Muallim Alevî	557
552	İsmail b. İbrahim el-Ceyrati	558
553	Süleyman b. İbrahim el-Alevî	559
554,361, 521	Celaleddin Abdurrahman b. Ebibekir es-Suyuti	560
435	Ahmet b. Alevî eş-Şebye Alevî	561
442	Ebubekir b. İsa Ba Yezit el-Hadramî	562
503,542, 546,435	Seyyidüna eş-Şeyh Abdurrahman b. eş- Şeyh Ali el-Alevî	563
503,502, 532	Seyyidüna Şeyh b. Abdullah el-Ayderus Alevî	564
559	Zeyneddin eş-Şerci	565
560	Şehabeddin Ahmet er-Remli	566
442	Ahmet b. Ömer Ğaye Alevî	567
442	Sultane b.ti Ali ez-Zebidi el-Hadramî (bayan)	568
435	Abdullah b. Muhammed b.Ali Mevla Aydid Alevî	569
558	Ahmed er-Reddad	570
565	Eş-Şeyh ed-Dibeî	571
566,540	Cemaleddin Muhammed b. Ahmed er-Ramli	572
435	Ahmet b. Ebibekir b. Hasan el-Muallim Alevî	573
435	Ahmed b. Muhammed Mevla Aydid Alevî	574
569	Hüseyin b. Abdillâh b. Muhammed Mevla Aydid Alevî	575
570	El-Kâdî Muhammed b.Said b.Kebban	576
533,546, 571,540, 539,560	Eş-Şeyh Ahmed b.Hacer el-Heysemi	577
577,572	Ahmed b. Kasım el-Abbadi	578
563	Eş-Şeyh Muruf b. Abdillâh Ba Cemal el-Hadramî	579
462	El-Kadı Ahmed b. Muhammed Esedullah Alevî	580
435	Abdurrahman b. Muhammed Mevla Aydid Alevî	581
576	Ebû Şekil Muhammed b. Mesud b. Şekil	582
473,442	İbrahim b. Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	583
473,442	Abdullah b. eş-Şeyh Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	584
425	Ali b. Muhammed b. Hasan Cemelülley Alevî	585
412	Hüseyin b. Muhammed Esedullah Alevî	586

581	Zeyn b. Abdurrahman Mevla Aydid Alevî	587
582	Abdullah b. Ahmed Ba Hazme el-Hadramî	588
583	İsmail b. İbrahim es-Sekkaf Alevî	589
584	Seyyidüna Ebubekir Ba Şemle b. Abdillan b. es-Sekkaf Alevî	590
465	Abdullah b. Muhammed b. Hasan Cemelülley Alevî	591
586	Muhammed b. Hüseyin b. Muhammed Esedullah Alevî	592
435	Abdullah b. Ebibekir b. Alevî eş-Şebih Alevî	593
532,588	Ömer b. Abdillan Ba Hamhamze el-Hadramî	594
589	Alevi b. İsmail b. İbrahim Alevi	595
590	Abdullah b. Ebibekir Ba Şemile Alevi	596
425	Abdullah b. Alevi b. Muhammed Mevla ed-Devile Alevi	597
592	Hüseyin b. Muhammed b. Hüseyin Esedulah Alevi	598
435	Ahmed b. Muhammed Ba Cerşe el-Hadramî	599
594	Abdullah b. Ömer Ba Mahreme	600
588,523, 502	Muhammed b. Ahmed Fadl el-Hadramî	601
586	Şeyh b. Abdillan b. Abdurrahman es-Sekkaf Alevî	602
533	Abdulah el-Cerdani	603
506	Muhammed b. Abdurrahman Ba Saha el-Hadramî	604
506	Muhammed b. Sehl Ba Kuşeyr el-Hadramî	605
601	Abdurahman Belhac Ba Fadl el-Hadramî	606
601	Abdullah Belhac Ba Fadl el-Hadramî	607
607	Ahmed eş-Şehid Ba Fadl el-Hadramî	608
473,472	Ahmet b. Şeyh Ebibekir es-Sekran Alevî	609
502,503	El-Hüseyin b. Abdillan b. Ebibekir el-Ayderus Alevî	610
502,563	El-Muhaddis Muhammed b. Ali el-Hard Alevî	611
386	Eş-Şeyh Makdum Zade	612
390	Muhammed b. ebi'l Mehamid	613
503	Muhammed el-Ferid b. Abdillan el-Ayderus Alevî	614
502,609	Ukeyl b. Ahmet b. Ebibekir es-Sekran Alevî	615
610	Ahmet b. Hüseyin b. Abdillan Ayderus Alevî	616
603,611	El-Kadı Ahmet Şerif b. Ali Hard Alevî	617
612	Hamidüddin el-Mervi	618
613	Ebû Ahmet Rafiud-din	619

503	Abdullah b. Alevî el-Ayan Alevî	620
615	Ahmet b. Ukayl b. Ahmet es-Sekran Alevî	621
616	Seyyidüna Abdullah b. Ahmet b. Hüseyin el-Ayderus Alevî Sahibu'l Taka	622
502,523, 601,588, 533	Seyyidüna eş-Şeyh Şehabeddin el-Ekber b. Adirrahman b. eş-Şeyh Ali Alevî	623 **
564,533	Seyyidüna eş-Şeyh Abdullah b. Şeyh b. Abdullah el-Ayderus Alevî	624 **
618,619	Rafiuddin Ahmed eş-Şirazi	625
503	Hasan b. Ahmet Ba Berik Alevî	626
502,609	Ali b. Ahmed b. Ebibekir es-Sekran Alevî	627
622	Seyyidüna Alevî b. Abdillan b. Ahmet b. Hüseyin el-Ayderus Alevî Sahibu Sebi	628
617	İbrahim b. Ali Hard Alevî	629
611	Muhammed b. Ahmet el-Hun Alevî bi-Mekke	630
325	Cafer b. Rafiuddin eş-Şirazi	631
503	Abdurrahim Ba Vezîr el-Hadramî	632
502,609	Abdurrahman b. Ahmet b. Ebibekir es-Sekran Alevî	633
628	Hüseyin b. Alevî el-Ayderus Alevî Sahibu'r Rida	634
617	Harun b. Ali b. Harun Cemelülleyl Alevî	635
623	Yayha b. Abdirrahman el-Hatib el-Ensari el-Hadramî	636
611	Muhammed b. Ebibekir eş-Şeli Alevî	637
503	Muhammed b. Ali b. el-Afif el-Hicrani el-Hadramî	638
502	Ömer b. eş-Şeyh Ali b. Ebibekir es-Sekran Alevî	639
502	El-Hasan b. eş-Şeyh Ali b. Ebibekir es-Sekran Alevî	640
502	Abdullah b. eş-Şeyh Ali b. Ebubekir es-Sekran Alevî	641
502,503	Alevî b. eş-Şeyh Abdullah b. Ebibekir el-Ayderus Alevî	642
502,503	Seyyidüna Ömer b. Abdirrahman Sahibül Hara Alevî	643
502	Alevî b. eş-Şeyh Ali b. Ebibekir es-Sekran Alevî	644
502	İsmail b. Hüseyin el-Beyti Alevî	645
640	El-Kadı Muhammed b. Hasan b. eş-Şeyh Ali Alevî	646
641,563	Şeyh b. Abdillan b. eş-Şeyh Ali Alevî	647
642	Abdullah b. Alevî el-Ayderus Alevî	648
502	Muhammed b. Abdirrahman Ba Fakih el-Esga Alevî	649

643	Abdurrahman b. Abdillan Düveyd Alevî	650
502	Ömer b. Ali Ba Alevî	651
646	Ali b. Abdurrahman b. Muhammed b. es-Sekkaf Alevî	652
647	Abdurrahman b. Şeyh b. Abdillan b. eş-Şeyh Ali Alevî	653
648	Ömer b. Abdillan b. Alevî el-Ayderus Alevî	654
533,649	Abdullah b. Muhammed b. Abdurrahman Ba Fakih el-Esga Alevî Mevla eş-Şebiketü el-Ekirtü	655
503	Abdullah b. Muhammed b. Ahmed b. el- Fakih Alevî Mevla eş-Şebiketü'l Evvelü	656
502	Muhammed b. eş-Şeyh Ali b. Ebibekir Ba Alevî	657
649,563	Abdullah b. Muhammed Ba Kuşeyr Müellifü-l Galaid el-Hadramî	658
533,563	Şeyh b. İsmail b. İbrahim es-Sekkaf Alevî Sahibu Şehd	659
654	Ahmed b. Ömer b. Abdillan b. Alevî el-Ayderus Alevî	660
655	Ali b. Abdillan b. Muhammed Mevla eş-Şebike Alevî	661
503	Ömer b. Salim Ba Abbad el-Hadramî	662
502,649	Ahmed b. Sehl Ba Kuşeyr el-Hadramî	663
502	Abdullah b. Sehl Ba Kuşeyr Hadrami	664
502	Muhammed b. Ebibekir el-Vera Ba Hasan Alevî	665
654	Ebubekir b. Ömer b. Abdillan el-Ayderus Alevî	666
661	Muhammed b. Ali b. Abdillan Mevla eş-Şebike Alevî	667
533	Yahya el-Amiri Müellif'ül el-Behce	668
563	Ahmet b. Alevî Ba Cahdep Alevî	669
563	Hüseyin b. Ahmed Gasem Alevî	670
563	Hüseyin b. Ahmet Ba Cebhan Alevî	671
547	Ali b. Ahmed el-Fakihi	672
539	Eş-Şeyh İsmail el-Mugri el-Yemenî	673
501,545	Şerefüddin Yahya b. Muhammed el-Münavi	674
669	Muhammed b. Ukayl Müdeyhiç Alevî	675
669	Zeyn b. Abdillan Ba Cahdep Alevî	676
563	Seyyidüna Ömer b. Muhammed Ba Şeyban Alevî	677
533	Muhammed b. Ömer Bahrig el-Hadramî	678
673	Ömer b. Muhammed el-Eşari	679
674	El-Kadi Ebilberakat Muhammed b. Zahira el-Mekkî	680
675	Ebubekir b. Ali Hard Alevî	681

669	Ömer b. Muhammed b. Alevî Ba Cahdep Alevî	682
579,623, 669,600, 658,677	Seyyidüna eş-Şeyh Ebubekir b. Salim Alevî	683**
624	Seyyidüna Şeyh b. Abdillâh b. Şeyh b. Abdillâh el-Ayderus Alevî	684**
679	El-Kadi Ahmed b. Ömer el-Mezced	685
601,680,67 2	Eş-Şeyh Ba Kesir el-Hadramî	686
675	Seyyidüna Ahmed b. Muhammed el-Habeşi Sahibuşuab Alevî	687
669	Abdurrahman b. Abdillâh b. Alevî Cahdep Alevî	688
677	Abdullah b. Ömer Ba Şeyban Alevî	689
563	Muhammed b. Alevî Mevla Aydiye Alevî	690
533	Hüseyin b. es-Siddik el-Ehdel	691
686,685	Ahmed b. Abdurrahman en-Naşiri	692
687	Hüseyin b. Abdurrahman b. Muhammed el-Habeşi Alevî	693
669	Abdurrahman b. Ahmed b. Ali Cemelülleyl Alevî	694
689	Ömer b. Abdillâh b. Ömer Ba Şeyban Alevî	695
533	Ahmed el-Halebi	696
533	Abdurhaman b. Hüseyin el-Ehdel	697
692	İbrahim b. Muhammed Camen	698
482	Ebû Kasım b. İbrahim Camen	699
623	Ali b. Ahmed Ba Cebhan Alevî en-Nisabihi	700
623	Abdurrahman Ba Ketel el-Hadramî	701
684	Seyyidüna Abdullah b. Şeyh b. Abdillâh b. Şeyh el-Ayderus Alevî	702
684,723, 702	Seyyidüna Abdulkadir b. Şeyh b. Abdillâh b. Şeyh el-Ayderus Alevî	703
684	Zeyn Ba Hasen el-Hudeyli Alevî	704
699	Cemaluddin Muhammed Tahir	705
669	Ahmed b. Ebibekir eş-Şibli Alevî	706
669	Ahmed b. Hasan bi-Rum Alevî	707
631,702	Seyyidüna Şeyh b. Abdillâh el-Ayderus Alevî Massannifi es-Silsile	708

703	Şeyh b. Abdulkadir b. Şeyh el-Ayderus Alevî	709
684	Eş-Şeyh Ebussaaded Fakihi	710
705	Ebû Kasım b. Muhammed et-Tahir	711
649	Fadıl b. Abdillâh Ba Fadl el-Hadramî	712
649	Abdurrahman b. Muhammed el-Esga Alevî	713
702	Seyyidüna Zeynelabidin b. Abdillâh b. Şeyh el-Ayderus Alevî	714
621	Hüseyin b. Abdillâh b. Şeyh b. Abdillâh b. Şeyh el-Ayderus Alevî	715
684	Ahmed el-Bekri el-Mekkî	716
711	Muhammed b. Ebi'l Feth el-Mekkî	717
649	Ali b. Abdurrahman Ba Haremi el-Hadramî	718
649	Ahmed Ba Misbah el-Hadramî	719
714	Mustafa b. Zeynelabidin el-Ayderus Alevî	720
715	Ahmed b. Hüseyin b. Abdullah es-Salibiyye el-Ayderus Alevî	721
684	Ahmed b. Hasan el-Ayderus Alevî	722
717	El-Fakih Abdülmelik b. Damin	723
677	Abdurrahman b. Zeyn Mevla Aydid Alevî	724
695	Ahmed b. Abdurrahman er-Rahmeli Alevî	725
720,904	Zeynelabidin b. Mustafa el-Ayderus Alevî	726
721	Ebubekir b. Ahmed b. Hüseyin es-Salibiyye Alevî	727
684	Alevî b. Ebibekir Ba Hüseyin Alevî	728
673,579	Muhammed b. Siraceddin Ba Cemal el-Hadramî	729
682	Abdurrahman b. Ahmed el-Beyd Alevî	730
683	Muhammed b. Alevî Sahibu'l Mukiyubat Alevî	731
702	Ebubekir b. Muhammed Mevla Aydid Alevî	732
702	Muhammed el-Meczip b. Ömer Ba Hasan Alevî	733
702	Abdurrahman b. Muhammed el-Cefri Alevî	734
683	Seyyidüna Abdurrahman b. Muhammed el-Cefri Sahibu Türeys Alevî	735
683	Şeyh b. Abdillâh ed-Daif Alevî	736
683	Eş-Şeyh Yusuf b. Abid el-Fasi el-Mağribi	737
702	Ömer Ba Rakveh es-Semerkandî bil-Gurfeh	738
702	Abdullah b. Salim Ba Hasan Alevî	739

702	Ahmed b. Ömer Ba Muzahim el-Hadramî	740
683	Eş-Şeyh Ahmed b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	741
736	Abdullah b. Şeyh b. Abdillan ed-Daif Alevî	742
623,677, 577	Seyyidüna eş-Şeyh Abdurrahman b. Şehabeddin el-Ekber Alevî	743**
702	Abdullah b. Zeyn Ba Fakih Alevî	744
702	Abdurrahman es-Sekkaf b. Muhammed el-Ayderus Alevî	745
741	Nasir b. Ahmed b. eş-Şeyh Ebubekir Alevî	746
683	Abdurrahman b. Muhammed b. Ukayl b. es-Sekran Alevî	747
683	El-Hamid b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	748
702	Abdullah b. Ali Ba Fereç Alevî	749
702	Muhammed Ba Hasan el-Fukayş Alevî	750
745	Taha b. Ömer es-Sekkaf Alevî	751
742	Ahmed b. Nasir b. Ahmed b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	752
747	Ukayl b. Abdurrahman b. Muhammed b. Ukayl es-Sekran Alevî	753
748	Ömer b. el-Hamid b. eş-Şeyh b. Ebibekir b. Salim Alevî	754
702	Abdurrahman b. Abdillan b. Ahmed b. Harun Alevî	755
745	Abdullah b. Muhammed b. Abdillan	756
745	Ahmed b. Ömer b. Abdurrahman el-Beyti Alevî	757
624	Ebubekir b. Abdillan b. Şeyh el-Ayderus el-Evvel Alevî	758
563	Muhammed Fakih b. Abdurrahman b. eş-Şeyh Ali Alevî	759
623	Ömer b. Şehabeddin el-Ekber b. Abdurrahman b. eş-Şeyh Ali Alevî	760
542,571, 540,539	El-Hatib eş-Şirbini	761
571,540, 546,539	Abdurrahman b. Ziyad el-Yemenî	762
560	Eş-Şeyh Abdulvehhab eş-Şarani	763
624	Muhammed b. Abdillan b. Şeyh el-Evvel el-Ayderus Alevî	764
759,611	Ali b. Muhammed Fakih b. Abdurrahman b. eş-Şeyh Ali Alevî	765
760	Hüseyin b. Ömer b. Şehabiddin el-Ekber Alevî	766

761	Ali b. Abdilguddüs	767
571,540, 546,539	Bedreddin el-Mugri	768
763	Eş-Şems el-Babili	769
624	Muhammed Ebibekir Ba Hasan Alevî	770
759	Abdurrahman b. Muhammed Fakih b. Abdurrahman b. eş-Şeyh Ali Alevî	771
760	Abdullah b. Ömer b. Şehabeddin el-Ekber Alevî	772
767	Ahmed b. Ali eş-Şenavi	773
761,760?,5 72,768,577, 773	Ahmed b. Muhammed el-Gaşşaşi	774
769	El-Muammir Ahmed b. Ramadan eş-Şafî	775
702	Cafer-i es-Sadık b. Abdillan b. Şeyh elAyderus es-Sani Alevî	776
702	Ukayl b. Abdillan b. Şeyh es-Sani el-Ayderus Alevî	777
743	Muhammed el-Hadi b. Abdurrahman b. Şehabiddin Alevî	778
720	Sehl b. Ahmed b. Sehl Cemelülleyl Alevî	779
768,577, 572,762, 761	Abdülaziz ez-Zemzemi	780
572	Ahmed b. Muhammed el-Medeni	781
702	Ali b. Ahmed el-Ayderus Alevî	782
743	Muhammed b. Ömer b. Muhammed el-Habeşi Alevî bi-Mekke	783
778	Ahmed b. Muhammed el-Hadi Alevî bi-Mekke	784
779	Ahmed b. Sehl b. Ahmed b. Sehl b. Cemelülleyli Alevî	785
572,768, 761,762, 577	Muhammed b. Acil el-Yemenî	786
578	Eş-Şeyh el-Uneymi	787
389	Muhammed b. Ebibekir b. Yezid	788
743	Seyyidüna eş-Şeyh Şehabuddin el-Ehir b. Abdurrahman b. Şehabettin Alevî	789
743	Ebubekir b. Ahmet eş-Şeli Alevî	790

743	Abdurrahman b. Alevî Mevla Aydid Alevî	791
743	Muhammed b. Ahmed eş-Şeli Alevî Başa	792
695	Muhammed b. Abdillan Ba Şeyban Alevî	793
788	Ahmed b. Muhammed el-Milhani	794
790	Muhammed b. Şehabiddin el-Ahir Alevî	795
790	Seyyidüna Muhammed b. Ebibekir eş-Şeli Alevî Musannifu'l Meşra	796
695	Muhammed b. Ömer Ba Rakbe Alevî	797
695	Ebubekir b. Hüseyin Ba Fakih Alevî	798
695	Muhammed b. Sehl Ba Hasan Alevî	799
794	Ahmed b. Yahya es-Saviri	800
795	Ali b. Muhammed b. Şehabeddin Alevî	801
683	Seyyidüna Hüseyin b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	802**
684	Seyyidüna Abdullah b. Ali Sahibul Vahti Alevî	803
798,774,78 6,780	Ahmed b. Ömer el-Hindüvani Alevî	804
702	Abdullah b. Salim Mevla Hayle Alevî	805
800	Muhammed b. Aliyyülmuhlis	806
801	Ayderus b. Ali b. Muhammed b. Şehabeddin	807
796	Muhammed b. Ömer b. Salim b. Şeyhan Alevî bi-Mekke	808
695	Abdurrahman b. Ömer Ba Şeyban Alevî	809
804	Abdullah b. Ahmed el-Hindüvani Alevî	810
805	Muhammed b. Abduilah Cemelülleyli el-Gısnı Alevî	811
806	Abdülbaki el-Adeni	812
807	Abdullah b. Ayderus b. Ali b. Şihabeddin Alevî	813
769	Ahmed b. Alevî Ba Hasan Alevî	814
805	Abdullah b. Hasan b. Ali Alevî	815
810	Ebubekir b. Abdillan b. Ahmed el-Hindüvani Alevî	816
805	İvad b. Salim Mağfun Alevî	817
702	Ahmed b. Hüseyin Ba Fakih Alevî	818
695	Abdullah b. Ahmed Ba Harun Alevî	819
695	Ahmed b. Ali b. Zeyn Ba Hasan Alevî	820
721	Abdullah b. Ahmed en-Nasibiyye el-Ayderus Alevî	821
708	El-Cüneyd b. Ali Ba Harun Alevî	822

702	Muhammed b. Abdillāh b. Şeyh b. Abdillāh b. Şeyh b. Abdillāh el-Ayderus Alevî	823
818	El-Kadı Ahmed b. Ömer Aydid Alevî	824
818	Ahmed b. Abdirrahman Ba Fakih Alevî	825
843	Muhammed b. Ömer el-Beyti Alevî	826
821	Ahmed b. Abdillāh es-Salibiyye Alevî	827
823	Cafer Ba Harun Alevî	828
823	Zeyn b. Abdillāh Cemelülleyl Alevî	829
824	Ömer b. Muhammed Ba Fakih Alevî	830
818	Abdillāh b. Zeyn Aydid Alevî	831
802	Seyyidüna Ahmed b. Hüseyin b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	832
827	Seyyidüna Ali b. Abdillāh b. Ahmed el-Ayderusi Sahibü Sevrā Alevî	833
823	Cafer b. Abdirrahman Şeyh Alevî	834
823	Hasan b. Zeyn Ba Hasan Alevî	835
824	Ömer b. Abdillāh b. Ömer Ba Fakih Alevî	836
818	Hüseyin b. Muhammed Mevlā Aydid Alevî	837
802	Şeyhan b. Hüseyin b. eş-Şeyh Ebibekir b. Salim Alevî	838
833	Seyyidüna Muhammed b. Hamid b. Abdillāh el-Vaht Alevî bi-Milibar	839
823	Hüseyin b. Muhammed el-Meczip Ba Hasan Alevî	840
823	Hüseyin el-Hadi Alevî	841
824	Ömer b. Hüseyin Fakih Alevî	842
622	Abdurrahman b. Muhammed b. Ukayl es-Sekkaf Alevî	843
802	Abdurrahman b. İbrahim el-Muallim el-Hadramî	844
622	Zeyn b. Muhammed el-Hudeyli Sahibul Meka Alevî	845
841,823	Muhammed b. Hüseyin el-Hadi Alevî	846
823	Ali b. Zeyn Ba Hasan Alevî	847
702,803	Abdurrahman b. Ukayl Sahibul Meka Alevî	848
675	Ömer b. Ahmed el-Münfer Alevî	849
843	Abdurrahman b. Alevî Ba Fakih Alevî	850
802	Alevî Aydid Alevî	851
702	Ahmed el-Hindüvani Alevî	852
702	Ebubekir b. Said el-Cefri Alevî	853

702,803	Abdullah b. Ahmed el-Müsavi Alevî	854
675	Abdurrahman b. Ukayl es-Sekran Alevî	855
850	Ömer b. Ahmed el-Hindüvani Alevî	856
702	Hüseyin b. Abdillallah el-Gusn Alevî	857
702	Muhammed b. Hüseyin el-Ayderus Alevî	858
745	Ali b. Ömer b. Ali b. Muhammed Fakih Alevî	859
628	Zeyn b. Alevî b. Ahmed el-Habeşi Alevî	860
675	Abdurrahman b. Ömer Ba Rakbeh Alevî	861
743,683, 677	Seyyidüna eş-Şeyh Ebubekir b. Abdurrahman b. Şihabeddin Alevî	862
702	Hüseyin b. Abdillallah el-Gusn Alevî	863
577	Muhammed b. Ali el-Hakemi	864
702,803	Ukayl b. İmran Sahibu Zafer Alevî	865
675	Ukayl b. Abdillallah Vedep Alevî	866
622	Abdurrahman b. Şeyh Mevla Aydid Alevî	867
724	Abdullah b. Şeyh b. Abdillallah b. Şeyh b. Abdillallah b. Şeyh el-Ayderus Alevî	868
787	Muhammed el-Behuti el-Hanbeli	869
864	El-Molla Muhammed Şerif el-Kevranî	870
865	Ali b. Ömer Sahibu Zafer Alevî	871
675	Zeyn b. Muhammed b. Ali Hard Alevî	872
867	Şeyh b. Abdurrahman b. Şeyh Mevla Aydid Alevî	873
714	Abdullah b. Ukayl el-Hindivani Alevî	874
869	Ali el-Merhumi	875
870	Eş-Şeyh İbrahim el-Kevrani	876
743	Muhammed b. Ahmed eş-Şatırı Alevî	877
703,803	Ali b. Hüseyin b. Ömer b. eş-Şeyh Ali Alevî Ceble	878
812,778,73 8	Seyyidüna eş-Şeyh Ömer b. Abdurrahman el-Utas Alevî	879**
803,721,70 3,747,714,7 42,823	Seyyidüna eş-Şeyh Muhammed b. Alevî b. Ahmed es-Sekran Alevî (Mekke'de ikamet eden)	880**
616	Muhammed b. Ahmed b. Hüseyin el-Ayderus Alevî	881
812	Abdullah b. Abdilbaki el-Adeni	882
743	Abdullah b. Hüseyin b. Muhammed Ba Fakih Alevî	883

878	Muhammed b. Ömer el-Habeşi el-Gazali Alevî	884
879	Seyyidüna Hüseyin b. Ömer b. Abdirrahman el-Utas Alevî	885
780,774,786	Hasan el-Acemi	886
881,779	Muhammed b. Adirrahman b. Muhammed b. Ahmed b. Hüseyin el-Ayderus Alevî	887
882	Yahya b. Ömer el-Ehdel	888
743	Ahmed b. Hüseyin Ba Fakih Alevî bi-Mekke	889
878	Ahmed b. İbrahim Allan	890
885	Seyyidüna Ali b. Hasan Utas Sahibu Meşhed Alevî	891
780,774,786	Ahmed en-Nehali	892
887	Abdurrahman b. Muhammed el-Ayderus Alevî Sahibu Deştah	893
888,875	Ahmed b. Muhammed Şerif el-Ehdel	894
743	Zeyn b. Ömer el-Hudeyli Alevî bi-Mekke	895
878	Muhammed b. Allam	896
878	Muhammed b. Alaaddin el-Babili	897
698	Eshag b. Cağmen	898
780,774,786	Eş-Şeyh İbrahim Kürdi	899
888,894	Süleyman b. Yahya el-Ehdel	900
743	Abdurrahman b. Muhammed b. Abdirrahman es-Sekaf Alevî	901
878	Muhammed Mekki el-Hanefî	902
878	Ömer b. Abdurrahim el-Basrî	903
862,880,879,753,868,752,876,867,774,780,786	Seyyidüna Şeyh Abdullah b. Alevî el-Haddad Alevî	904**
780,880,774,768,798	Abdullah b. Ahmed Ba Fakir Alevî	905
899	Muhammed b. Süleyman Kürdi	906

921,900,923	Abdurrahman b. Süleyman el-Ehdel	907
904,720	Şeyh b. Mustafa el-Ayderus Alevî	908
904	Zahir b. Muhammed b. Haşim Alevî	909
904	Seyyidüna Ahmed b. Zeyn el-Habeşi Alevî	910
904	Ahmed b. Ayderus b. Abdillâh el-Vehd Alevî	911
904	Abdullah b. Cafer Medher Alevî	912
904	Ahmed b. Haşim el-Habeşi Alevî	913
908	Mustafa b. Şeyh el-Ayderus Alevî	914
909	Ömer b. Hamid el-Münker Alevî	915
910	Cafer b. Ahmed b. Zeyn el-Habeşi Alevî	916
904	Müşeyyih b. Cafer Sadık Ba Abud Alevî	917
904	Abdurrahman b. Ali b. Muhammed Ba Fakir Alevî	918
885	Muhsin b. Hüseyin b. Ömer el-Utas Alevî	919
914	Abdurrahman b. Mustafa el-Ayderus Alevî bi-Mısır	920
915	Hamid b. Ömer Hamid el-Münferid Alevî	921
904,804	Seyyidüna Hasen b. Abdillâh el-Haddad Alevî	922**
887,904,87 6,899,804,8 92,886,905, 883	Seyyidüna Abdurrahman b. Abdillâh Ba Fakih Alevî	923**
904	Alevî b. Abdillâh Ba Hasan Alevî	924
708	Ahmed b. Abdillâh Hatib el-Ensari el-Hadramî	925
920	Hüseyin b. Mustafa el-Ayderus Alevî	926
921	Abdurrahman b. Hamid b. Ömer Hamid Alevî	927
916	Ahmed b. Cefer b. Ahmed el-Habeşi Alevî	928
904	Muhammed b. Hüseyin Ba Gayz el-Hadramî	929
708	Ebubekir b. Şeyh b. Abdurrahman b. Ali Sekkaf Alevî	930
708	Muhammed Fadlullah b. Şeyh b. Abdillâh el-Ayderus Alevî	931
926	Ahmed b. Hüseyin b. Mustafa el-Aydrus Alevî	932
921	Ömer b. Abdillâh Ba Garib el-Hadramî	933
958,959	Muhammed b. Ahmed b. Cafer el-Habeşi Alevî	934
929	Abdullah b. Ahmed Ba Gays el-Hadramî	935
708	İsmail b. Abdirahman b. Ali es-Sekkaf Alevî	936

708	Şeyh b. Abdirahman b. Ali es-Sekkaf Alevî	937
904	Abdulah b. İbrahim Mergini	938
904	Ömer b. Taha b. Yahya Alevî	939
904	Seyyidüna Ali b. Abdullah es-Sekkaf Sahibul Makam Suyun Alevî	940
904	Seyyidüna Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	941
941	Muhammed b. Abdülbari el-Ehdel	942
923	Abdullah b. Alevî b. Abdilah b. Ömer Ba Fakih Alevî	943
938	Ukayl b. Ömer b. Yahya Alevî	944
939	Ebubekir b. Ömer b. Yahya Alevî	945
904,940	Sekkaf b. Muhammed es-Sekkaf Alevî	946
941	Abdurrahman b. Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	947
941	Ali b. Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	948
923	Ayderus b. Abdirrahman b. Abdillah Ba Fakih Alevî	949
944	Abdullah b. Ukayl b. Ömer b. Yahya Alevî	950
945,944	Ömer b. Ebibekir b. Yahya Alevî	951
922	Seyyidüna Ahmed b. el-Hasen b. Abdillah el-Haddad Alevî	952**
923,909	Seyyidüna Abdurrahman Mevla el-Yetiha b. Alevî b. Şeyh b. Muhammed Fakir Alevî	953**
941	Ali b. Ömer b. Abdurrahman el-Bar Alevî	954
949	İbrahim b. Ayderus b. Abdirrahman Ba Fakih Alevî	955
944	Ömer b. Ukay b. Yahya Alevî	956
904	Muhammed b. Zeyn b. Semid Alevî	957
946,921	Seyyidüna Ömer b. Sekkaf es-Sekkaf Alevî	958
947,948,921,942	Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî Sahibu Celacil	959
941	Şeyh b. Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	960
949	Ahmed b. Ayderus b. Abdirahman Ba Fakir Alevî	961
958	El-Muallim Abdullah b. Semir el-Hadramî	962
922,957	Ömer b. Zeyn b. Semid Alevî	963
946	Alevî b. Sekkaf es-Sekkaf Alevî	964
959	Abdullah b. Ayderus el-Bar Alevî	965
941	Muhammed b. Ali b. Cafer el-Muhdar b. eş-Şeyh Ebibekir Alevî	966

822	Seyyidüna Hüseyin Ba Fakih Alevî Düfine bi-Milibar	967
923,922	Seyyidüna Ali b eş-Şeyh b. Muhammed Şihabuddin Alevî	968
958	Sekkaf b. Muhammed el-Cefri Alevî	969
904	Alevî b. Abdillan b. Alevî el-Haddad Alevî	970
839,922	Seyyidüna Şeyh b. Muhammed el-Cefri Alevî Düfine bi-Milibar	971**
785	Abdullah b. Ahmed b. Sehl Cemelülleyl Alevî	972
941	Şeyh b. Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	973
941	Taha b. Ömer el-Bar Alevî	974
807,922	Ali b. Ayderus b. Ali b. Şihabuddin Alevî	975
958	Abdulkadir b. Muhammed el-Habeşi Alevî	976
904	Zeynelabidin b. Abdullah b. Alevî el-Haddad Alevî	977
972	Hüseyin b. Abdilah b. Ahmed b. Sehl Cemelülleyl Alevî	978
941	Şeyh b. Abdirrahman b. Şeyh el-Habeşi Alevî	979
974	Ömer b. Taha b. Ömer el-Bar Alevî	980
922	Hüseyin b. Muhammed b. Ali b. Şehabüddin Alevî	981
971	Muhammed b. Salim el-Cefri Alevî	982
952	Seyyidüna Ömer b. Ahmed b. Hasan el-Haddad Alevî	983
978	Abdullah b. Hüseyin b. Abdillan b. Sehl Cemelülleyl Alevî	984
941	Muhammed b. Ali b. Cafer el-Muhdar Alevî	985
941	Ahmed b. Abdirrahman el-Bar Alevî	986
981	Abdullah b. Hüseyin b. Muhammed b. Şihabeddin Alevî	987
943	Hüseyin b. Abdillan b. Alevî b. Abdillan Lilfakir Alevî	988
995,952	Hasan b. Ömer b. Ahmed el-Haddad Alevî	989
953,927	Salim b. Ebibekir b. Salim Mevla Aydid Alevî	990
941	Ebubekir b. Abdillan el-Beyti Alevî	991
941	Hasan b. Ömer b. Abdirrahman el-Bar Alevî	992
919,987	Hüseyin b. Abdillan b. Hüseyin b. Şihabiddin Alevî	993
919,987	Muhammed b. Abdillan b. Muhammed b. Şihabiddin Alevî	994
952	Seyyidüna Alevî b. Ahmed b. Hasan b. Haddad Alevî	995**

953,816,92 7,958,964,9 49,962,983, 995,968	Seyyidüna Tahir b. Hüseyin b. Tahir Alevî	996**
983,995	Ahmed b. Ömer el-Meşhur b. Şihabuddin Alevî	997
992	Ayderus b. Abdurrahman el-Bar Alevî	998
968	Eş-şerif Sürur b. Mesaid Emir Mekke	999
952,813	Ali b. Abdillan b. Ayderus b. Şihabiddin Alevî	1000
946	Muhammed b. Sekkaf b. Muahmmmed es-Sekkaf Alevî	1001
967,971	Seyyidüna Alevî b. Muhammed b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî Düfine bi-Milibar	1002**
952	El-Hüseyin b. Ahmed b. Hasen el-Haddad Alevî	1003
923	Muhammed b. Ali b. Sehl Mevla ed-Devle Alevî	1004
775	Ahmed b. Cum'ah el-Beyhirimi	1005
971	Seyyidüna Ömer b. Abdillan el-Cefri Alevî bil-Medine	1006
1000,968,9 53	Muhammed b. Ali b. Abdillan b. Şihabiddin Alevî	1007
958,964	Ali b. Ömer b. Sekkaf es-Sekkaf Alevî	1008
952,983, 995	Abdurrahman b. Ahmed b. Hasen el-Haddad Alevî	1009
1004	Ömer b. Muhammed b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1010
1005	Ali b. Abdillan el-Venai	1011
1006	Eş-Şeyh Muhammed Zafir el-Medeni	1012
964,963,10 14,958,983, 995	Abdullah b. Abdurrahman b. Semid Alevî	1013
963,958,96 4,982,968,9 95	Seyyidüna Ahmed b. Ömer b. Semid Alevî	1014**
996,816,92 7,953,964,9 58,963,983, 995,949	Seyyidüna Abdullah b. el-Hüseyin b. Tahir Alevî	1015**

1008,964,1 015,996,10 72	Şeyh b. Ömer b. es-Sekkaf Alevî	1016
1011,971	Eş-Şeyh Ömer b. Abdirresül el-Mekkî	1017
1002,969,9 95	Seyyidüna Ahmed b. Abdillâh b. Şeyh Ba Fakir Alevî bi-Mekke	1018
964,1014,9 63,958,982, 995	Ömer b. Ayderus el-Habeşi Alevî	1019
959,980,99 5,983,998	Eş-Şeyh Abdullah b. Ahmed Ba Sudan el-Hadramî	1020
995,983,98 9,1009	Muhammed b. Abdirrahman b. Hüseyin el-Haddad Alevî	1021
1015,996	Ömer b. Zeyn el-Habeşi Alevî	1022
1011,971	Şeyh Muhammed Salih er-Reis el-Mekkî	1023
1002	Alevî b. Ahmed el-Cefri Alevî Düfine bi-Milibar	1024
964,1014,9 63,958,983, 995	Muhammed b. Ayderus el-Habeşi Alevî	1025
1020	Ahmed el-Hüdar Alevî	1026
1002	Ubeydullah b. Muhammed b. Hüseyin Fakir b.eş-Şeyh Ali Alevî bil-Medine	1027
1020	Seyyidüna Salih b. Abdillâh el-Utas Alevî	1028
1011	Eş-Şeyh Abdullah eş-Şiab el-Medeni	1029
1000,983,9 58,964,963, 968,983,95 3,927,816	Seyyidüna Abdullah b. Ali b. Şihabuddin Alevî	1030
1030,432,9 83,1016,10 12,98?,100 9,989,1003, 995	Seyyidüna el-Hasen b. Hüseyin el-Haddad Alevî	1031

996,962,96 2,983,995,1 014,964,95 8,1030,927	Seyyidüna el-Hasen b. Salih el-Bahr el-Cefri Alevî	1032**
951,944,10 18,1023,96 4,927,1002, 1017,1010, 953,816,90 7,995,989,1 014	Seyyidüna Abdullah b. Ömer b. Yahya Alevî	1033**
944,988,98 2,964,958,8 ?6,883,952, 927,963	Seyyidüna Abdullah b. el-Hüseyin Ba Fakir Alevî	1034
983,964,95 8,816,983,9 53,927,963	Seyyidüna Abdullah b. Ebubekir Mevla Aydid Alevî	1035
1030,1025, 1014,?,953, 816,1015,5 83,996	Seyyidüna Ahmed b. Ali el-Cüneyd Alevî	1036
1033,1032	Seyyidüna Ebubekir b. Abdullah el-Utas Alevî	1037
1014,1032, 964,996,99 95,982,102 0,1025	Seyyidüna Muhsin b. Alevî b. Sekkaf Alevî	1038
992,1015,1 030,1032,1 035	Seyyidüna Muhammed b. el-Hüseyin el-Habeşi Alevî bi-Mekke	1039
996,1015,1 030,1035,1 014	Seyyidüna Alevî b. Zeyn el-Habeşi Alevî	1040
1032,1016	Alevî b. Sekkaf el-Cefri Alevî	1041
1036,1030,	Ayderus b. Ahmed b. Şihabeddin Alevî	1042

1033,1032, 1015,1020, 1035		
1007,1030, 1014,907,1 020,1024,1 032	Abdurrahman b. Muhammed b.Şehabeddin Alevî	1043
1032,1008, 1024,1015, 1014,	Abdurrahman b. Ali es-Sekkaf Alevî	1044
1039	Müfti eş-Şafî es-Seyyid Ahmed b. Zeyn Dahlan bi-Mekke	1045
1034,988,8 16	Ahmet b. Ali Ba Fakih Alevî	1046
1014,1032	Ömer b. Muhammed b. Semit Alevî	1047
1030,1015, 1036	Harun b. Abdilah b. Şehabeddin Alevî	1048
1030,1015, 1034,1022, 1040	Ali b. Abdillah b. Şehabeddin Alevî	1049
1014,1032, 1030	Muhammed b. Ali b. Alevî es-Sekkaf Alevî	1050
1018	Şeyh b. Ahmed Ba Fakih Alevî bi-Cavah	1051
816,1035,1 030,1034,1 026	Hamid b. Ömer Ba Ferec Alevî	1052
1035,1033, 1015,1031, 1036,1030	Ahmed b. Abdillah b. Ebibekir Mevla Aydid Alevî	1053
961,955,10 14,1020,10 15,134,103 0,996	Seyyidüna Muhammed b. İbrahim Ba Fakir Alevî	1054

1031,1015,1 030,1021,10 32	Seyyidüna Ali b. el-Hasen b. el-Hüseyin el-Haddad Alevî	1055
1019,1032,1 015,1015,10 29,1020	Seyyidüna Ayderus b. Ömer el-Habeşi Alevî	1056* *
1002,1032,1 015,1033,10 06,1018,102 7	El-Abdu Fadl b. Alevî b. es-Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1057* *
1031,1015,1 030,1021,10 20	Seyyidüna Ömer b. Hasan b. Abdillâh el-Haddad Alevî	1058
1020,985,10 32	Seyyidüna Ahmed b. Muhammed el-Muhtedar İbni eş-Şeyh Ebîbekir Alevî	1059
1002,1033,1 015	El-Hüseyin b. Ömer b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1060
1032,1015	El-Hasan b. Ahmed b. Hüseyin el-Ayderus Alevî	1061
1032	Abdullah b. Hasen b. Salih el-Bahr Alevî	1062
1039	Abdullah b. Muhammed b. Hüseyin el-Habeşi Alevî	1063
1047	Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Semid Alevî	1064
1033,1015	Ömer b. Abdillâh b. Ömer b. Yahya Alevî	1065
1020	Ahmed b. Abdillâh el-Bar Alevî	1066
1020,1028	Muhammed b. Hüseyin el-Utas Alevî	1067
1015,1033	Muhsin b. Hüseyin el-Utas	1068
1028	Ömer b. Harun el-Utas Alevî	1069
1037,1056,1 040	Ahmed b. Hasan el-Utas Alevî	1070
1037,1028	Muhammed b. Salih b. Abdillâh el-Utas Alevî	1071
1037	Muhammed b. Ahmed el-Utas Alevî	1072
1037	Salim b. Ebîbekir el-Utas Alevî	1073
1034,1015	Abdullah b. Ahmed Ba Fakir Alevî	1074
964	Taha b. Alevî es-Sekkaf Alevî	1075
1015	Zeyn b. Şeyh el-Habeşi Alevî	1076

1029	Ahmed b. Muhammed b. Hüseyin el- Habeşi Alevî	1077
1036,1042	Ali b. Ayderus b. Ahmed b. Şihabiddin Alevî	1078
816	Abdullah b. Ebibekir el-Hindivani Alevî	1079
1008	Abdulkadir b. Hasen es-Sekkaf Alevî	1080
1031	Tahir b. Ömer b. Ebibekir el-Haddad Alevî	1081
1029	Ahmed b. Muhammed b. Mustafa el-Ayderus Alevî Betrankanu	1082
1032	Hamid b. Ömer es-Sekkaf Alevî	1083
934	Salih b. Muhammed b. Ahmed el-Habeşi Alevî	1084
932,1015	Ayderus b. Muhammed el-Ayderus Alevî	1085
1020	Alevî Hard Alevî	1086
1034	Ebubekir b. Abdillan el-Hard Alevî	1087
1036,1052,1 058,1056,10 54	Abdurrahman b. Muhammed b. Hüseyin el-Meşhur Alevî	1088
1038,1056,1 05	Abdullah b. Muhsin b. Alevî b. Sekkaf Alevî	1089
934,1031,10 32	Abdullah b. Muhammed b. Ahmed el-Habeşi Alevî	1090
1037,1038,1 156,2039	Ali b. Muhammed b. Hüseyin el-Habeşi Alevî	1091
1039,1057	Alevî b. Ahmed es-Sekkaf Alevî bi-Mekke	1092
1038,1056,1 050	Alevî b. Abdurrahman b. Alevî es-Sekkaf Alevî	1093
1055,1031,1 056,1058	Abdulkadir b. Ahmed b. Abdurrahman el-Haddad Alevî	1094
1033,1015	Muhammed b. Abdillan b. Ömer b. Yahya Alevî	1095
1052	Ayderus b. Alevî el-Ayderus Alevî	1096
1015,1033,	Osman b. Abdillan b. Yahya Alevî	1097
1039	Hüseyin b. Muhammed b. Hüseyin el-Habeşi Alevî	1098
1057	Abdurrahman b. Muhammed ez-Zahir b. Şihabiddin Alevî	1099
1057	Sehl b. Fadl b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1100
1057	El-Hasan b. Fadl b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1101
1034	Muhammed b. Ali Ba Fakir Alevî	1102
932,1054	Hüseyin b. Ahmed b. Hüseyin b. Mustafa el-Ayderus Alevî	1103

1032	Salih b. Hüseyin el-Bahr Alevî	1104
1056	Şeyhan b. Muhammed el-Habeşi Alevî	1105
1066	Salim b. Muhammed el-Habeşi Alevî	1106
1057	Muhammed b. Fadl b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1107
1057	Ahmed b. Fadl b. Sehl Mevla ed-Devile Alevî	1108
1015	Abdullah b. Salim Mevla Aydid Alevî	1109
1015	Muhammed b. Salim Mevla Aydid Alevî	1110
1043,1058,1 056	Ömer b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şihabeddin Alevî	1111
1030,1054	Hüseyin b. Abdurrahman b. Muhammed b. Şihabiddin Alevî	1112
1049,1058,1 031	Abdurrahman b. Ali b. Şihabiddin Alevî	1113
1031,1058	Muhammed b. Ayderus b. Şihabiddin Alevî	1114
1034	Muhyiddin b. Abdillan Ba Fakir Alevî	1115
1057	Hüseyin b. Abdillan Fakih b. eş-Şeyh Ali Alevî bil-Medine	1116
1044	Abdurrahman b. Hamid es-Sekkaf Alevî	1117
1047	Tahir b. Abdillan b. Semid Alevî	1118
1080	Muhammed b. Abilkadir b. Hasen es-Sekkaf Alevî	1119
1038,1056	Ubeydullah b. Muhsin b. Alevî b.Sekkaf Alevî	1120
1057	Muhammed b. Abdillan es-Sekkaf Alevî bi-Mekke	1121
1057	Hamid b. Ebibekir el-Münfer Alevî	1122
1015	Abdurrahman b. Abdillan b. Tahir Alevî	1123
1015,1033	Tahir b. Ahmed b. Tahir Alevî	1124
1015,1033	Abdulkadir b. Ahmed b. Tahir Alevî	1125
1033	Ukayl b. Abdillan b. Ömer b. Yahya Alevî	1126
1044,1038	Safî b. Şeyh es-Sekkaf Alevî	1127
1044,1016	Hüseyin b. Ebibekir es-Sekkaf Alevî	1128
1044	Alevî b. Muhammed es-Sekkaf Alevî	1129
1057,1023	Es-Seyyid Muhammed el-Yemani eş-Şegar min-Vilayeti Halep	1130
1034,1015	Rıdvan b. Ahmed Ba Rıdvan el-Hadramî	1131
1030,1015,1 035	Abdullah b. Ömer el-Hatip el-Ensari el-Hadramî	1132
1020	Eş-Şeyh Muhammed b. Abdillan Ba Sudan el-Hadramî	1133
1021	El-Muallim Muhammed b. Selman Ba Cirma el-Hadramî	1134

1057	Eş-Şeyh Ali b. Ahmed Basirin el-Hadramî	1135
1006	Eş-Şeyh Muhammed el-Azbu el-Medeni	1136
1058,1055	Abdullah b. Ali b. Hasan el-Haddad Alevî	1137
1056,1091	Alevî b. Muhammed b. Ali el-Haddad Alevî	1138
1048	Muhammed b. Harun b. Şihabeddin Alevî	1139
1048,1088,1058	Abdurrahman b. Harun b. Şihabeddin Alevî	1140
1088,1058	Muhammed b. Salim b. Alevî es-Seri Alevî	1141
1069	Hüseyin b. Ömer b. Harun el-Utas Alevî	1142
1027,1068	Cafer b. Muhammed b. Hayyan el-Utas Alevî	1143
1088,1058	Ahmed b. Muhammed el-Kâfi Alevî	1144
1088,1058	Abdullah b. Ayderus b. Şihabiddin Alevî	1145
1057	Salim b. Ayerus el-Bar Alevî	1146
1091,1056	Ömer b. Hamid b. Ömer es-Sekkaf Alevî	1147
1091,1056	Muhammed b. Hamid b. Ömer es-Sekkaf Alevî	1148
1057	Es-Seyyid Ebussud b. es-Seyyid Ahmed Sad el-Medeni	1149
1069	Abdullah b. Ömer b. Harun el-Utas Alevî	1150
1057	Es-Seyyid Ahmed Şerif Betanu (Zeytune Cami İmamı)	1151
1057	Seyyid Muhdar Şeyuha et-Tunusi	1152
1030	El-Muallim Said b. Ebibekir Ba Garip el-Hadramî	1153
1030	Ahmed b. Abdillan el-Hatip el-Ensari el-Hadramî	1154
	Müellif tarafından boş bırakılmış	1155
	Müellif tarafından boş bırakılmış	1156
	Müellif tarafından boş bırakılmış	1157
1050,1091,1059	Ahmed b. Muhammed b. Muhammed Beriha el-Hadramî	1158
1050,1091,1056	Muhammed b. Muhammed b. Muhammed Beriha el-Hadramî	1159
1054,1036	Abdurrahman b. Ahmed Ba Fadl el-Hadramî	1160
1091,1056	Ahmed b. Ali Mekarim el-Hadramî	1161
1078,1037	Hasan b. İvad b. Zeyn Muhdem el-Hadramî	1162
962,1032	Salim b. Abdillan b. Semir el-Hadramî	1163

1057,1013,1 091,1059,11 11,1058,105 6, 1088	Had Mühim Ebubekir b. Şihabiddin Alevî	1164
---	--	------

Tablo 1.3. Müellifin şeceresinin Türkçe tercümesi

BEŞİNCİ BÖLÜM

6. SONUÇ

Seyid Ebû Bekir el-Alevî el-Huseynî, 30 farklı eserin müellifi olup Osmanlı döneminin son âlimlerinden biridir. Mensubu olduğu Aleviyye tarikatının önemli isimlerinden biri olan Ebû Bekir, Aleviyye tarikatının öncü isimlerinin silsilesine dair bir eseri de bulunmaktadır. O, söz konusu eserini *Kitâbu Ukûdu'l-lu'lu'yye* diye isimlendirmektedir. Telif ettiği eserler arasında bu kitabının ayrı bir yeri bulunmaktadır. Zira eser, öneminden dolayı Sultan Abdülhamit Han döneminde Meârif Umûmiye Nezâreti/Eğitim Bakanlığının özel izniyle 1303/1885 yılında “Mekteb-i Senâyi”de tab edilmiştir.

Eserin önemine binaen eserin ilk sayfaları çiçek motifleri ve bazı desenlerle bezenme sanatı/tezhip ile süslendirilmeye çalışılmıştır. Bununla eserin görünümüne bir güzellik katılmaya çalışıldığı açıktır.

Bu eserde, Hz. Peygamber'den (Sav.) başlanıp, sahabe, tabiîn, tabei tâbiîn ve Aleviyye tarikatına mensubu olan bin küsur kişi zikredilmeye çalışılmıştır. Ancak müellifin yer değişikliğinden dolayı eser tamamlanamamış ve bazı kişilerin yerleri boş bırakılmıştır. Bu boş bırakılan yerleri müellif, daha sonra ehil kişiler tarafından doldurulmasını amaçladığını ferağ kaydında not düşmüştür. Buna rağmen şecerede, azımsanmayacak bir sayıya ulaşılmış ve 1160 Aleviyye tarikatına mensup zât ve pîrler kaydedilmiştir. Ayrıca burada dikkatlerin celbedilmesinde fayda mülâhaza ettiğimiz bir hususu da kaydetmek istiyoruz. O da bu silsilede zikredilen kişilerin kalabalığından dolayı uygulanagelen şecere metotlarından farklı bir yöntemin icrası söz konusudur. Buradaki menhec -bilindiği kadarıyla- ilk defa müellif tarafından uygulanmıştır. Bu yeni yöntem de hoca ile talebe ilişkisini göstermek için çizgiler kullanılmamış buna karşılık numara sistemi geliştirilmiştir.

Öte yandan burada tarihe mâl olmuş bazı önemli simalar da silsile içerisinde zikredilmiştir. Mesela yedi Kurrâ İmam-ı, Kütüb-i Sitte müellifleri, dört mezhep

imamları ve meşhur sufiler silsilede zikredilen bazı alicenap zâtlardır. Ayrıca bunların hoca ve talebelerine de işaret edilmiştir.

Yaptığımız araştırmalar neticesinde Aleviyye tarikatının ülkemizde yeterince tanınmadığı kanaatindeyiz. Dolayısıyla, Afrika'nın Yesevî tarikatı kabul edilen ve Seyyid Ebû Bekir'in mensubu olduğu ve de genişlemesinde yadsınamayacak bir rol üstlendiği Aleviyye tarikatıyla ilgili daha geniş çalışmaların yapılmasını ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Adak, A., “Güneydoğu Anadolu'da Seyyidler”, *Marife Dergisi*, 3, (2004), 383-395.
- Ahmetbeyoğlu, A., “Eski Türklerde Kut ve Töre Bağlamında Hükümlerliliğin Hudutları”, *Tarih Dergisi*, 71, (2020), 29-50.
- Akdemir, S.M., “Osmanlı Devleti'nde Ispartalı Nakibüleşraflar”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 37, (2016), 171-190.
- ALGÜL Hüseyin, *Hadramut, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 65-68), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1997.
- ARPAGUŞ Sâfi, *Pir, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s.272-273) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2007.
- Arvas, A., “Kırgız Şecereleleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, (2019) , 103-115.
- Aşlar, H., “Tarihî Konulu Kırgız Romanlarında Şecere Unsuru ve Çeşitli Motiflerin Tespiti Üzerine”, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 44, (2017), 83-93.
- Ayğan, A., “Osmanlılarda Resimli Silsilename Geleneği 16. Yüzyıl Sonu-17. Yüzyıl Başları”, *Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4, (2020), 154-181.
- Bekçi, S., , “Yemen Merkezli Bâ Alevî Tarikatının Endonezya'da Dinî ve Siyasi Etkileri”, *Ortadoğu ve Göç Dergisi*, 10, (2020), 379-400.
- BOZKURT Nebi, *Şecere, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s.403), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2010.
- BUZPINAR Ş.Tufan, *Nakibüleşraf, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.322-324) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2006.
- CEBECİOĞLU Ethem, , *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Rehber Yayınları, Ankara 1997.
- ÇAĞRICI Mustafa, *Hakikat, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s.177), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1997.
- DEMİRCİ Mehmet, *Hakikat, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s.178), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1997.
- DEMİRDAŞ Öncel, *Ahmed Yesevî'nin Divan-ı Hikmet'inde Şariat, Tarikat ve Hakikat*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara 2019.
- ELHÜSEYNİ Abdülbâki., *El- Minhacü's Seni Adab-ı Şeyh Seyyid Abdülhakîm el-Hüseyni* (148), Semerkand Yayınları, Ankara 2022.

- ELHÜSEYNİ M. Mübarek, *Ehl-i Tasavvuf* (81), Semerkand Yayınları, İstanbul 2016.
- FAYDA Mustafa, *Ensab, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.244-249), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1995.
- FAYDA Mustafa, *Mübahele, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.423-424) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, Ankara 2020.
- GÜZEL Abdurrahman, *Dinî- Tasavvufî Türk Edebiyatı El Kitabı*, Akçağ Yayınları, Ankara 2012.
- İLLİYEV Murat, *Türk Tarihinde Şecere Geleneği Türkmen Şecereleri Örneği*, (Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010.
- KARA Mustafa, *Tasavvuf ve Tarikatlar* (9), İletişim Yayınları, Bursa 1922.
- KARATAŞ Halil, *Şecere Kavramı ve Osmanlı Tarihi Araştırmalarındaki Yeri*, (Yüksek Lisans Tezi), Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara 2019.
- Kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Ahzab-suresi/3565/32-34-ayet-tefsiri E.T. 25.01.2022 saat:17.42
- Kuzucular, Şehamettin. “Silsilename nedir türleri ve silsilenameler”, Edebiyat ve Sanat Akademisi, Erişim: 21 Nisan 2021).
- KÜÇÜKAŞCI M. Sabri, *Osmanlı Araştırmaları XXXIII, Muammer Kemal Özergin Hatıra Sayısı – I*, İstanbul 2009.
- KÜÇÜKAŞCI, M. Sabri, , “Tarihi Süreçte Seyyid ve Şerif Kavramlarının Kullanımı”, Muammer Kemal Özergin Hatıra Sayısı – I, ss 88-129, İstanbul 2009
- KÜÇÜKAŞCI, S.Mustafa, *Seyyid, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 40-43), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2009.
- KÜTÜKOĞLU Bekir, *Lokmân b. Hüseyin, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s.209), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2003.
- KÜTÜKOĞLU Bekir, *Safî Mustafa Efendi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.471), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2008.
- NAMLI Ali, *Çankırı'nın Manevî Mimarları*, Uluslararası Çankırı'nın Manevî Mimarları Sempozyumu, Yenigün Basın Yayın, Çankırı 2017.
- ÖNGÖREN Reşat, *Tarikat, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 95-105), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2011.

- ÖNGÖREN Reşat, *Sufi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.471-472), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2009.
- ÖNGÖREN Reşat, *Tasavvuf, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s.119), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2011.
- ÖZCAN Abdulkadir, *Sühbatü'l-Ahbar, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 10-11) Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2010.
- SAKKAR Sami, *Bâ Alevî, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 355-357), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1991.
- SARICIK Murat, Seyyidlerle İlgili Ayetler, Hadisler ve Osmanlı Öncesi İslam Devletlerinde Nikabet, <https://www.altayli.net/osmanli-devletinde-nakibul-esraflık-kurumu.html>, E.T. 10.10.2020
- SARICIK Murat, *Osmanlı İmparatorluğunda Nakîbü'l- Eşraflık Müessesesi* (3), Türk Tarih Kurumu, Ankara 2003.
- SELVİ Dilaver, *Kaynaklarıyla Tasavvuf*, Semerkand Yayınları, İstanbul 2010.
- SÜHREVERDİ Şihabuddin, Dilaver Selvi, *Gerçek Tasavvuf* (118119), Semerkand Yayınları, İstanbul 2011.
- Şimşek, M., “Osmanlı Devleti’nde Nakibüleşraflık Müessesesi ve Bu Müesseseye Bağlı Kaymakamlıklar” (19. yüzyıl), *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19, (2018), 401-431.
- Tatlılıoğlu, D., *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 1, (2009) 109-121.
- TÜRCAN Türcan, *Şeriat, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 571-572), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2010.
- ULUDAĞ Süleyman, *Mürîd, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 47-49), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2006.
- ULUDAĞ Süleyman, *Mutasavvıf, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 379), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, Ankara 2020.
- ULUDAĞ Süleyman, *Aleviyye, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 370), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 1989.
- UZUNÇARŞILI İ. Hakkı, *Osmanlı Devleti’nin İlmîye Teşkilatı (161)*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988.
- Yakut Oğur, B.), “Tarikatlar Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme: Menzil Örneği”, *İmgelem Altı Aylık Hakemli Beşeri Bilimler Dergisi*, 3, (2019), 33-80.

YAVUZ Ş.Yusuf, *Müteşâbih, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (s. 204), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi, İstanbul 2006.

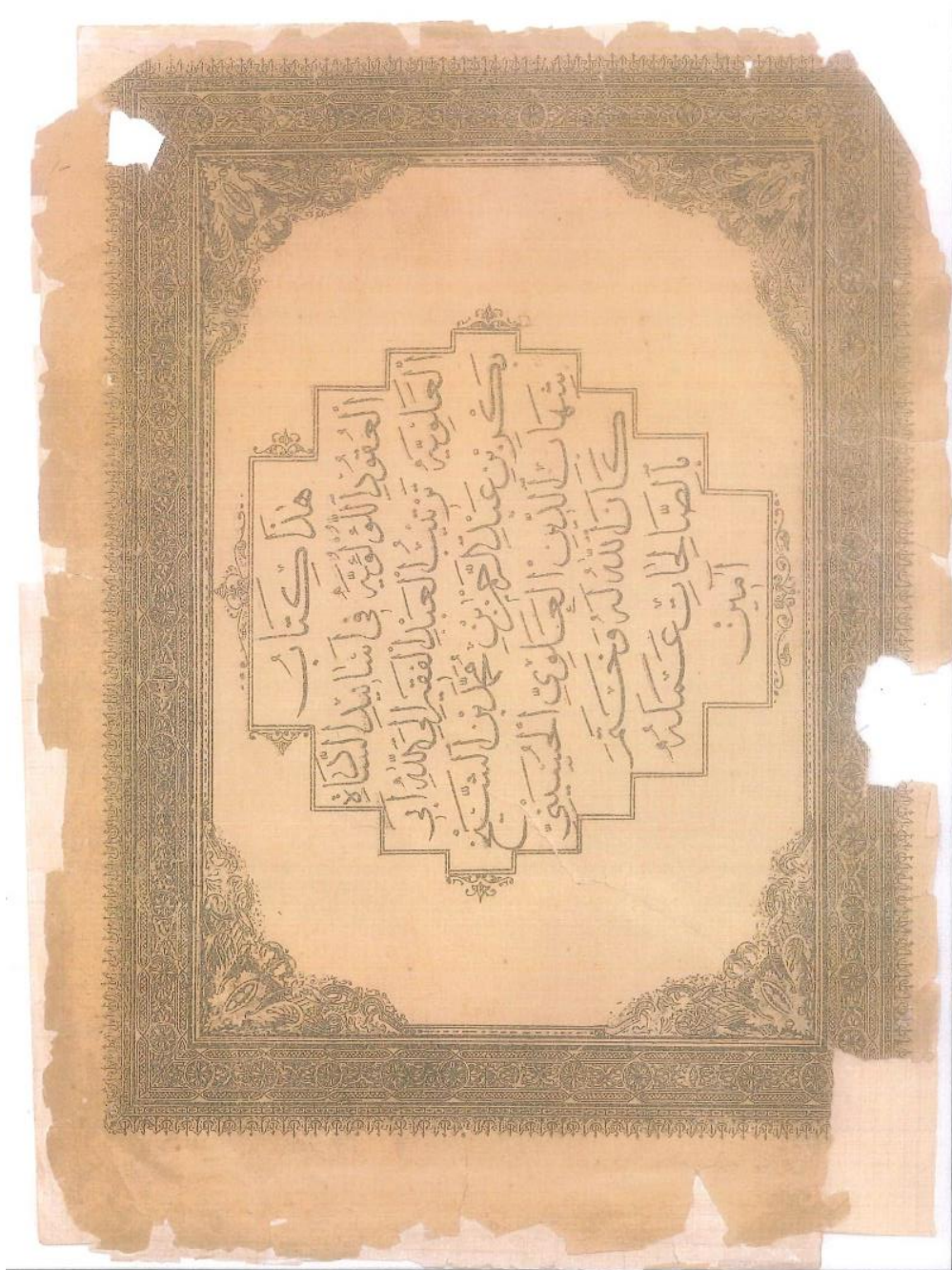
YILMAZ, H. Kamil, *Ana Hatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar (2-183)* , Ensar Neşriyat, İstanbul 2017.

EK KAYNAKÇA

- AKIN B., “Alevi Ocakları ile İlgili Tespit Edilebilen En Eski Tarihli Belge: Ağuiçen Ocağı Şeceresi”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 70, (2014), 15-38.
- Gazali, Ali KAYA, *Kalpplerin Keşfi*, Semerkand Yayınları, İstanbul 2010.
- KARABIYIK Esra, *Bir Halk Kitabı Olarak (H. 1329 tarihli) Muhammed Hanefî Hazretleri Cengi*, (Yüksek Lisans Tezi), Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı 2019.
- KESKİN Necat, *Akışkan Kimlikler Etnik ve Dini Kimlik Arasında Becirman Seyyidleri*, (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014.
- KÖPRÜLÜ Fuat, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1976.
- Özlü, Z., “Osmanlı Devleti’nin Hz. Ali Ahfadı (Şerifler) ile İlgili Uygulamalarına Dair Bir Değerlendirme”, *Türk Kültürü ve H 222 Acı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 61, (2012), 221-244.
- YILDIRIM Seyfi, *Bazı Ahi Şecere-Namelerinin Muhtevaları ve Tarihi Değerleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1994.
- YILDIRIM Sedat, *Şeyhülislam Feyzullah Efendi’nin Hayatı, Eserleri ve Arapça Şeceresi*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014.
- YILDIZ M., “Çağatay Türkçesinin Son Dönemine Ait Bir Şecere Metni ve Dil Özellikleri”, *Sutad*, 49, (2020), 1-23.
- Yılmaz, O., “*Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*”, 77, (2016), 37-76

EK

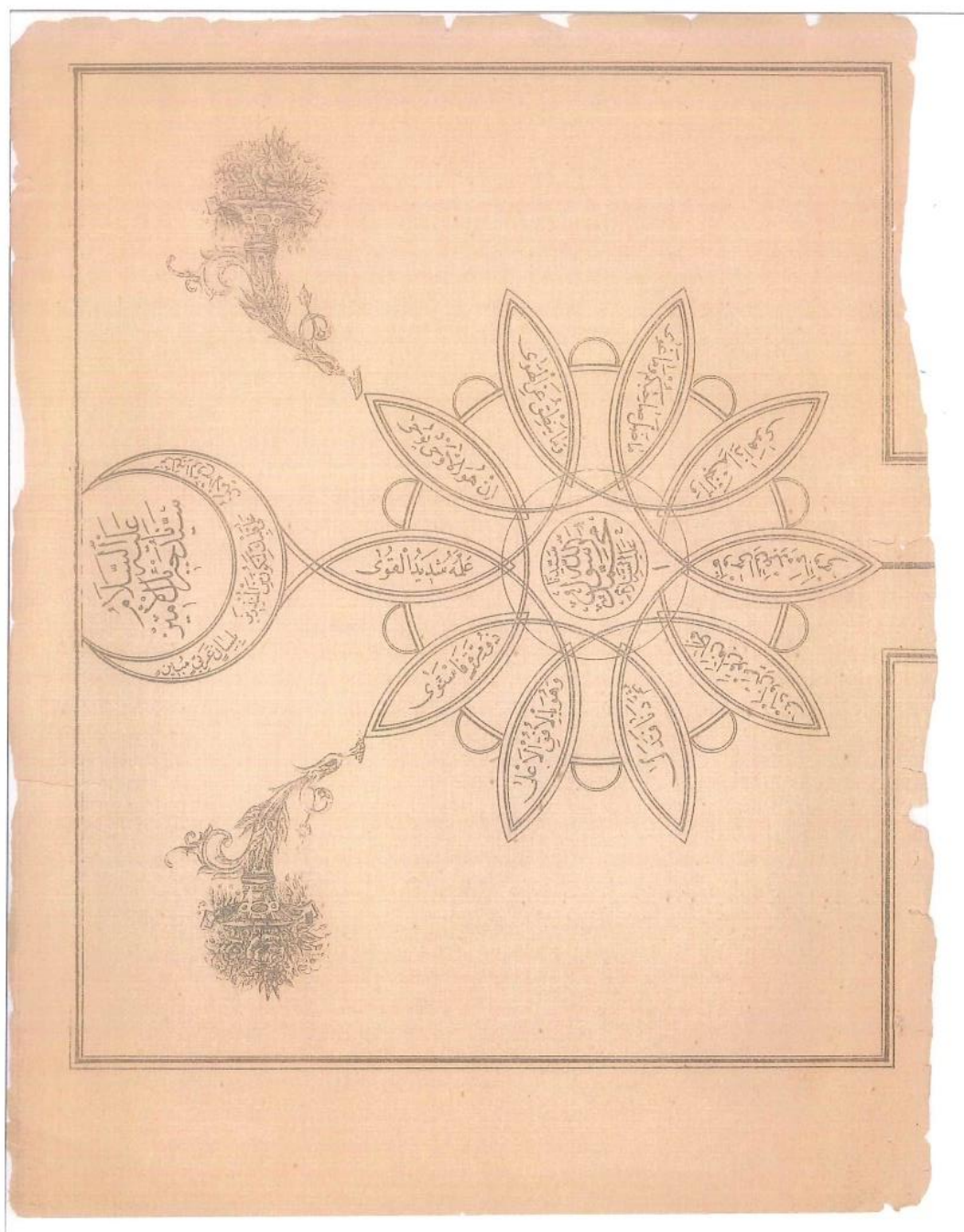
KITÂBU'L-UKÛDU'L-LU'LU'İYYE ADLI ESERİN ORİJİNAL METNİ

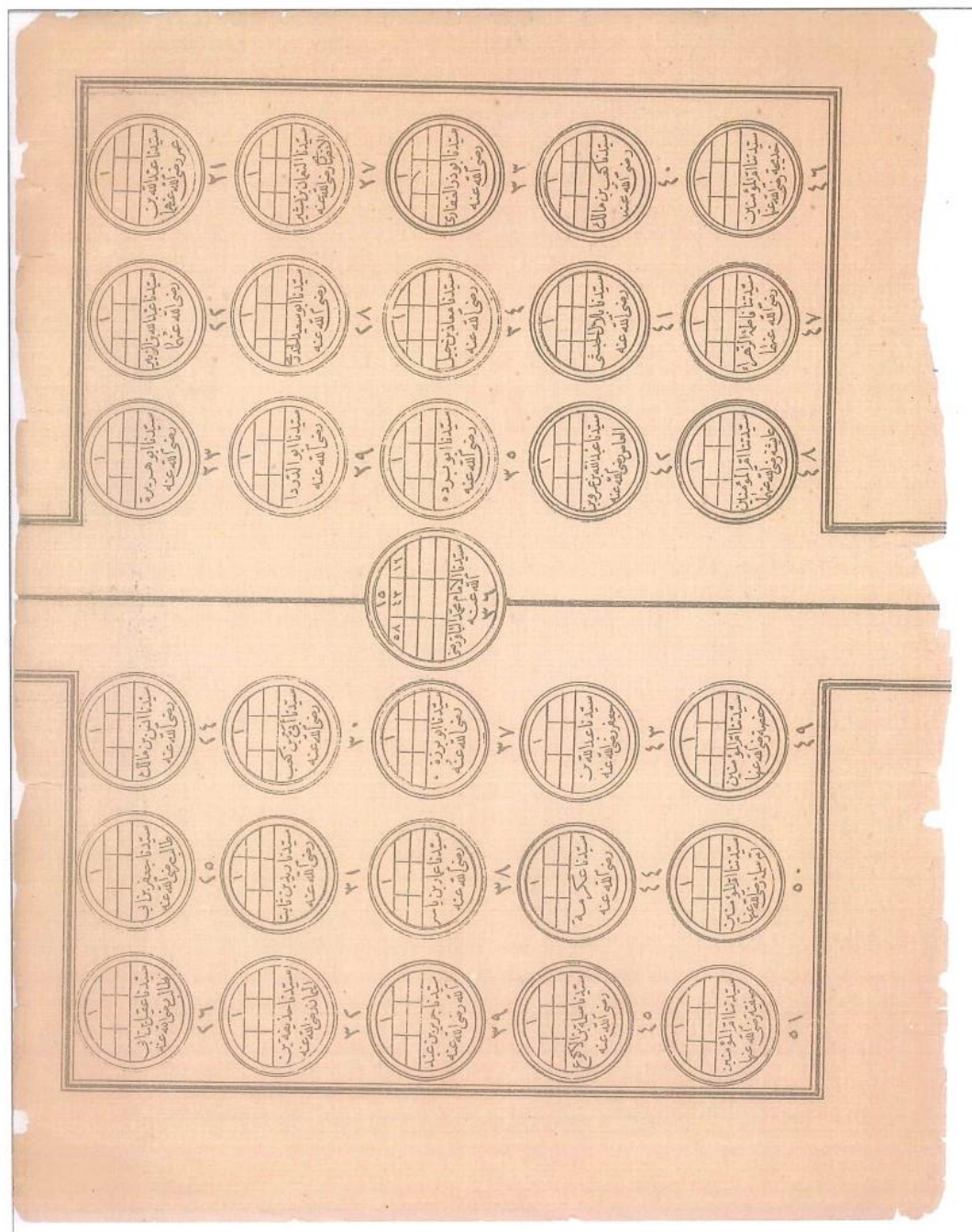

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَخَذْتُ عَلَى سَوَافِغِ الْغَيْبِ حَذَرَ مَنْ اسْتَعْتَمَ عَلَى الظُّلُمَةِ وَأَشْكُرُكَ مُتَعَمِّدًا
فِي إِخْلَافِ الرِّبَا لِمُؤْمَرٍ وَعِزَّةٍ وَغَدَاكَ الْوَيْفَ وَأَعْتَصِمُ بِمِثْقَلِ حَبْلَةٍ عَنِ الْبَلِّ إِلَى
تَهْوِئَتَانِ الظُّنُونِ وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ صَنِيعٍ غَائِرٍ قَوَائِدِ شَرْعِكَ الْمُصُونِ وَأَبْطُلُ
مُؤْتِ بِالِإِجَابَةِ أَكْثَرِ الْإِنْهَالِ وَالْعَصْرَةِ الْبَلَاءِ الْفُضْلِي وَشَيْءًا عَلَى فُطْلَةٍ سِكَارِ الْكَلَامِ
الَّذَالِ بِكَ عَلَيْكَ عَبْدُكَ وَحَبِيبُكَ أَكْثَرُ كُؤُوفٍ مُضْطَرِكِ الْوَجْهِ وَتَقْسِيرِ رُمُوزِ
فُؤَادِكَ الْغَيْبِيَّةِ وَعَلَى إِلَهِ الَّذِينَ أَدَّكَ مُوَالِفِي مَوَارِدِ تَقَاتِيَسِ الْإِحْسَانِ
فَتَاغِ لَهْمُ شَرَاهُ وَأَخْطَايَةِ الَّذِينَ سَبَقُوا إِلَى مَسَا حِدَعِي إِتْرَ الْإِيمَانِ فَكَيْفَ لَمْ
يَغَايِبُهَا وَعَلَى السَّكَاكِتِ بَهْمَةٍ فِي ذَلِكَ السَّكْرِ الْقَوِيمِ جَاوِزٍ كُؤُوفٍ عَلَى خَافِرِ
وَأَسْمَاكِتِ سَكَاكِتِهِمْ قَدْ عَلَيَّ قَدِيمِ إِلَى هَذَا الزَّمَانِ الْخَاضِرِ وَسَيَلِ تَسْلِيكَ كَيْفَ نَبْرًا

[illegible][illegible]

٧٧	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٥٠	سيدنا النور رضي الله عنه ٥٧	سيدنا محمد بن عبد الرحمن رضي الله عنه ٦٢	٥٨	سيدنا جابر بن عبد الله رضي الله عنه ١٧	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٦٧
٧٨	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٧٩	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٧٠	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٦٥	٥٩	سيدنا أسد بن القنبر رضي الله عنه ١٢	سيدنا أبو بكر رضي الله عنه ٤
٧٩	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٧٢	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٦١	٦٦	٦٠	سيدنا زيد بن رضي الله عنه ٢٥	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٢
٦٧ سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٣٦						
٨٠	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٧١	٧٤	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٦٧	٦٨	سيدنا نافع بن رضي الله عنه ١١	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٣
٨١	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٧٧	٧٥	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٥٧	٦٩	سيدنا أبو عبد الله رضي الله عنه ٣٠	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٤١
٨٢	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٧٦	٧٠	سيدنا الإمام جعفر رضي الله عنه ٥٧	٦٢	سيدنا عبد الله بن رضي الله عنه ١١	سيدنا محمد بن عبد الله رضي الله عنه ٢٠

١٠٨ ابو الحسن محمد بن داود بن قاسم البزري	١٠٦ نعمان بن سليمان بن عامر	٩٥ نعمان بن سليمان بن عامر	٨٩ ابو علي بن عبد الله بن علي بن داود	٨٢ ابو علي بن عبد الله بن علي بن داود	٨٢ ابو علي بن عبد الله بن علي بن داود
١٠٩ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	١٠٣ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٠ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود
١١٠ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	١٠٤ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٧ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩١ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٥ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٥ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود
٩٨ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود					
١١١ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	١٠٥ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٩ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٢ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود
١١٢ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	١٠٦ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٩ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٣ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٧ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٧ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود
١١٣ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	١٠٧ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٩ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٩٤ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٨ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود	٨٨ عبد الله بن اسحق بن علي بن داود

١٣٩	جلال بن هارون الريفي	١٣٣	احمد بن موسى بن مجاهد	١٢٦	عبد بن عبد الرحمن الريفي	١٢٠	عبد بن يوسف الريفي	١١٤	الشيخ بن محمد بن سليمان
١٤٠	طيفر القاسمي	١٣٤	امين الدين كشاش	١٢٧	عبد الله بن عبد الله الريفي	١٢١	عبد بن احمد الريفي	١١٥	سليمان بن احمد الريفي
١٤١	ابو زيد السطحي مولى عبد الله	١٣٥	الاعوام بن المولود بن علي بن علي	١٢٨	عبد بن احمد بن حنبل	١٢٢	ابراهيم بن محمد بن سليمان	١١٦	الحاج بن علي بن الحاج
٩٨ ١٢٩ سيد احمد بن علي بن علي الريفي بن علي بن علي									
١٤٢	الاعوام بن احمد الريفي	١٣٦	سيد القهرواني	١٣٠	جعفر بن احمد بن يحيى بن علي	١٢٣	محمد بن احمد الجوي	١١٧	الحاج بن علي بن الحاج
١٤٣		١٣٧	الفضل بن عياض	١٣١	عبد الواسع بن زيد	١٢٤	علي بن ابراهيم بن سنان	١١٨	الحاج بن علي بن الحاج
١٤٤	السري السطحي	١٣٨	معروف بن الريفي	١٢٤	داود الطائي	١٢٥	محمد بن عبد الله الريفي	١١٩	الحاج بن علي بن الحاج

١٧٠	موسى بن جبر	١٦٤	يحيى بن آدم الشيعي	١٥٧	شفيق البخاري	١٥١	ابراهيم بن ادريس	١٤٥	ابو عمران موسى
١٧١	محمد بن امان البهري	١٦٥	هرون بن الحسن	١٥٨	ادريس بن محمد الكرام البخاري	١٥٢	ابو العباس بن شريح	١٤٦	ابو سعيد الاصباطي
١٧٢	ابو القاسم بن الحسن بن عبد الواسع	١٦٦	احمد بن يزيد الكوفي	١٥٩	عبد الله بن القبايح	١٥٣	محمد بن يحيى الكاظمي	١٤٧	يوسف بن عمر الازدي
١٦٠ سليمان بن عيسى بن محمد بن علي بن ابي طالب									
١٧٣	عبد الرحمن بن محمد بن الطاهر	١٦٧	الاسم بن اسمعيل بن يحيى	١٦١	عبد الله بن حمزة الشريفي	١٥٤	القاسم بن ابي اسحاق الملقب	١٤٨	علي بن محمد بن ابي بصير الرضوي
١٧٤	احمد بن الحسين بن محمد	١٦٨	سهل بن القاسم بن علي	١٦٢	ذو النون المصري	١٥٥	القاسم بن يوسف بن عبد الله بن مكي	١٤٩	القاسم بن جعفر الهاشمي
١٧٥	سليمان بن ابي اسحاق بن محمد بن ابي اسحاق	١٦٩	ابو سعيد بن ابي اسحاق	١٦٣	بشر بن الحارث	١٥٦	عبد الجبار بن محمد البرزنجي	١٥٠	محمد بن يحيى بن عوف بن ابي اسحاق

٢٠١	احمد بن عثمان بن يونس	١١٥٠	ابوبكر الاشعري	١١٨٨	محمد بن خفيف	١١٨٤ ١١٨٢	جعفر الخزاز	١١٦٦	ابو عمرو الاصطخري	١١٥٧
٢٠٢	داود بن موسى بن عبد الله بن يونس بن عبد	١١٩٦	موسى بن علي بن عبد الله بن يونس بن عبد	١١٨٩	عبد الله بن موسى البحراني	١١٨٣	موسى بن الحسن بن عبد الله بن الحسن	١١٧٧	علي بن ابي ربيعة	١١٧٧
٢٠٣	محمد بن علي بن المازني	١١٩٠	ابوبكر القفال	١١٩٠	ابو اسحق ابراهيم بن محمد الرواسي	١١٨٤	جعفر بن محمد الفسفي	١١٨٨	احمد بن علي الرواسي	١١٨٨
١١٩١ سليمان بن ابي جابر احمد بن عيسى										
٢٠٤	يوسف بن عبد الله	١١٩٨	ابو علي بن ابي الفتح	١١٩٤	ابو الحسن بن ابي القاسم	١١٨٥	ابو القاسم بن يونس	١١٨٠	الفتح بن احمد بن سليمان	١١٧٠
٢٠٥	ابوبكر الفسافي	١١٩٨	ابو القاسم الفسافي	١١٩٢	ابو علي بن ابي القاسم	١١٨٩	ابو القاسم بن ابو ابي	١١٨١	عقوب بن محمد الهمداني	١١٧٥
٢٠٦	محمد بن عبد الله بن عبد الله بن عبد الله	١٢٠٠	امام الحرم بن عبد الله بن عبد الله	١١٩٤	عبد الله بن محمد بن عبد الله	١١٨٧	ابو طالب بن ابو طالب	١١٨١	ابوبكر الشيبلي	١١٧٥

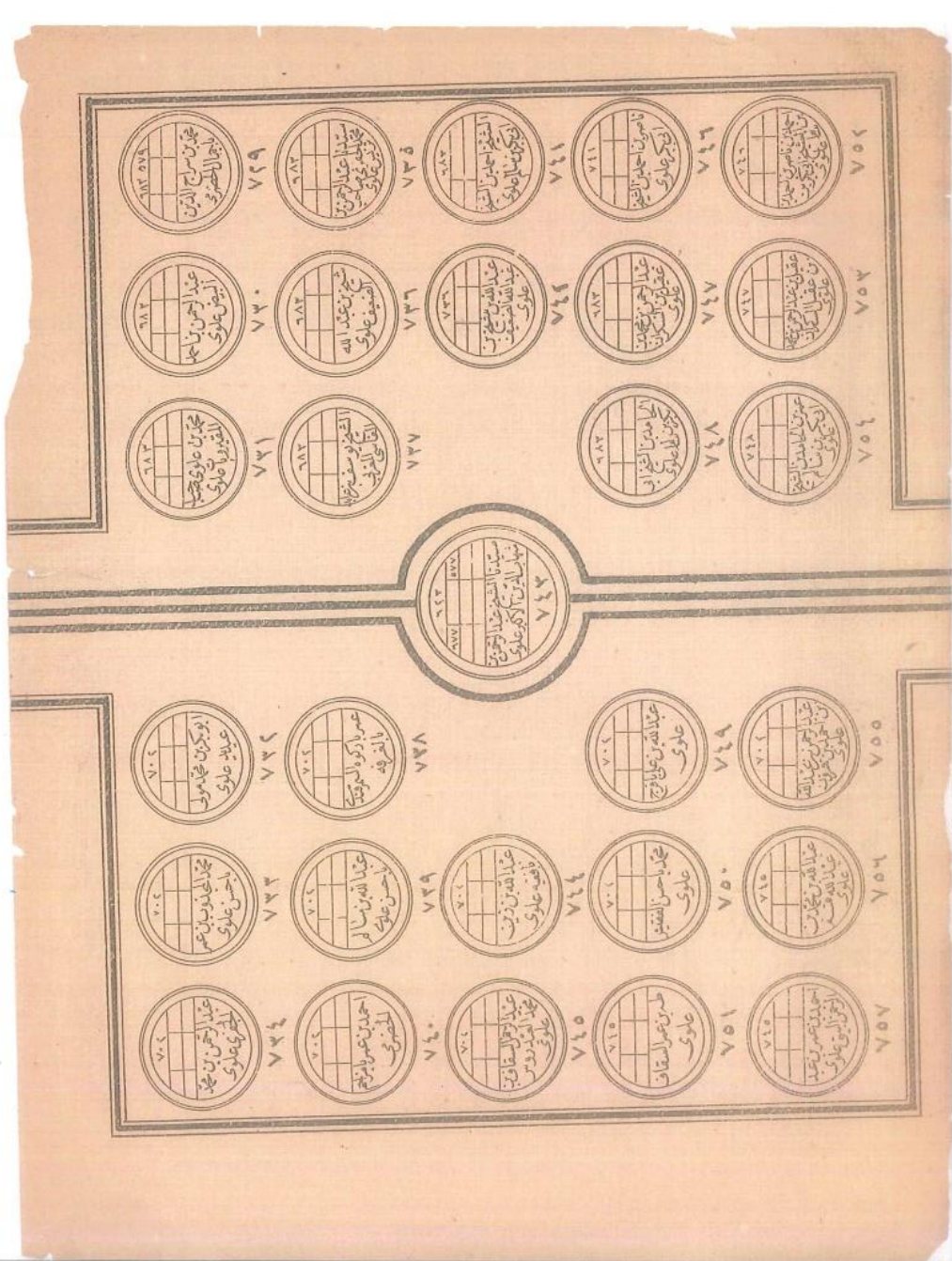
٢٢٤ شبيب بن ايوب القيصري	٢٢٦ مجدون علي البلدي	٢١٩ ابوبكر بن مجاهد	٢١٣ عبد الله بن الحسين القيصري	٢٠٧ مجدون احمد عبدان
٢٣٣ يوسف بن يعقوب الواسطي	٢٢٧ عبد الواحد بن عمر الكوفي	٢٢٠ مجدون عثمان بن يوزان	٢١٤ اسماعيل بن عبد الله القيصري	٢٠٨ مجدون احمد بن شبيب
٢٣٤ زيد بن علي	٢٢٨ احمد بن حسن البيضاوي	٢٢١ مجدون يوسف القيصري	٢١٥ ابوبكر بن محمد القيصري	٢٠٩ ابراهيم بن عمر القيصري
٢٢٢ سيدنا احمد بن محمد بن عبد الله بن علي بن القيصري				
٢٣٥ مجدون حسن القيصري	٢٢٩ مجدو المهدى	٢٢٢ الامام حسن القيصري	٢١٩ علي الهادي	٢١٠ احمد الغزالي
٢٣٦ مجدو القروي	٢٣٠ ابراهيم المصري	٢٢٤ ابوالقاسم الرواسي	٢١٧ الشيخ فخر القيصري	٢١١ عبد الواحد بن القيصري
٢٣٧ علي بن صالح القيصري	٢٣١ احمد بن محمد بن القيصري	٢٢٥ ابوبكر بن محمد القيصري	٢١٨ احمد بن محمد القيصري	٢١٢ سالم بن جعفر القيصري

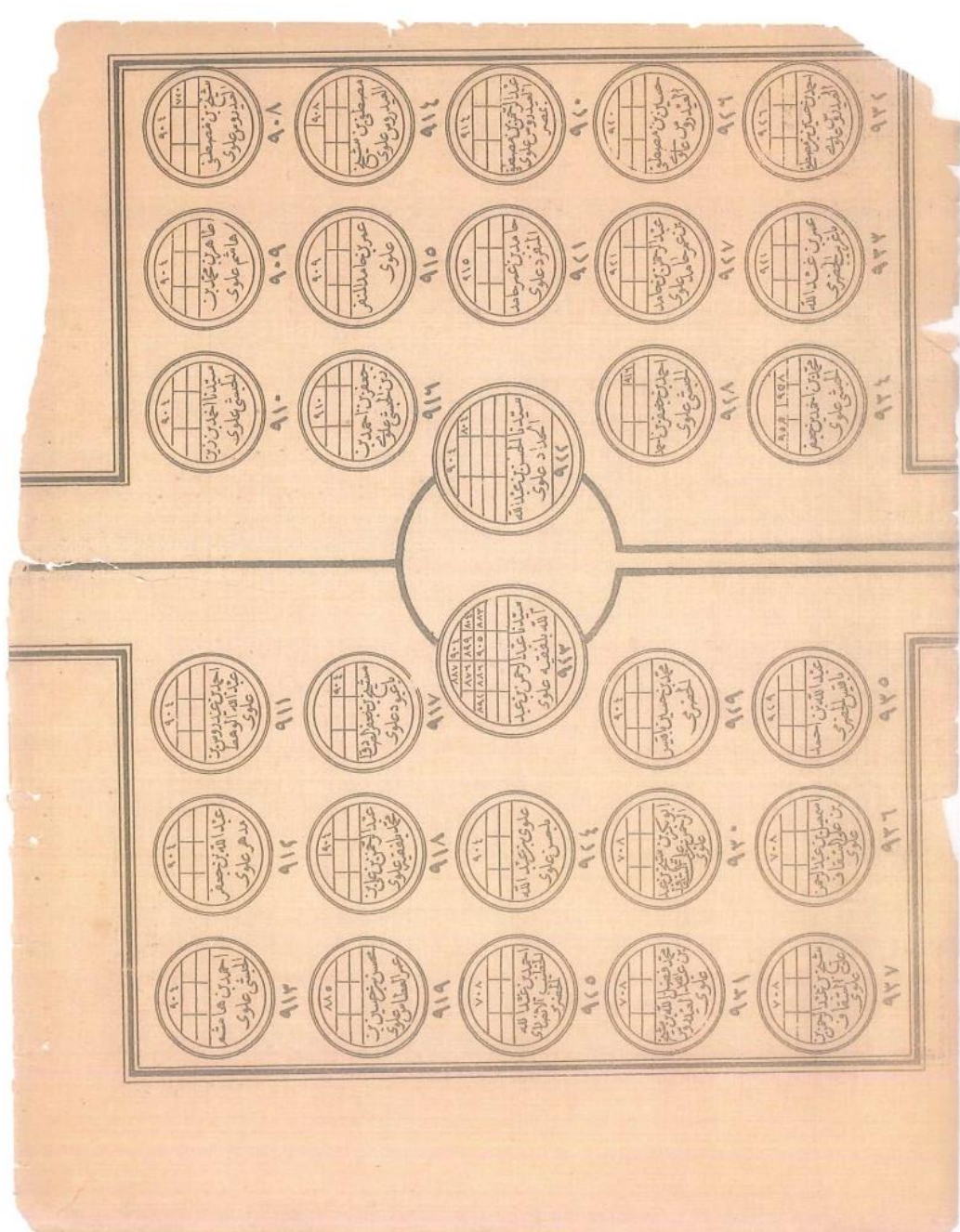
٢٩٤	الزيتوني	٢٨٨	علي بن عثمان بن زيد الزيتوني	٢٨١	سليمان بن قيس الزيتوني	٢٧٥	عنان بن مسعود الزيتوني	٢٦٩	عنان بن إبراهيم الزيتوني
٢٩٥	عبد الوهاب بن زياد الزيتوني	٢٨٩	عبد الله بن عبد المطوي	٢٨٢	الشيخ محمد بن محمد الزيتوني	٢٧٦	الشيخ عبد الله بن الزيتوني	٢٧٠	فاهد بن أحمد الزيتوني
٢٩٦	الشيخ عبد الله بن الزيتوني	٢٩٠	الشيخ أحمد بن الزيتوني	٢٨٣	أبو الحسن علي الزيتوني	٢٧٧	الشيخ أحمد بن الزيتوني	٢٧١	الشيخ محمد بن الزيتوني
٢٨٤									
٢٩٧	أبو القاسم بن محمد الزيتوني	٢٩١	أبراهيم بن أحمد الزيتوني	٢٨٥	أبراهيم بن علي الزيتوني	٢٧٨	أبراهيم بن أحمد الزيتوني	٢٧٢	حسن بن علي الزيتوني
٢٩٨	عبد الوهاب بن محمد الزيتوني	٢٩٢	علي بن محمد بن الزيتوني	٢٨٦	علي بن محمد بن الزيتوني	٢٧٩	أبراهيم بن الزيتوني	٢٧٣	حسن بن الزيتوني
٢٩٩	الشيخ أحمد بن الزيتوني	٢٩٣	عبد الوهاب بن الزيتوني	٢٨٧	عبد الوهاب بن الزيتوني	٢٨٠	عبد الوهاب بن الزيتوني	٢٧٤	عبد الوهاب بن الزيتوني

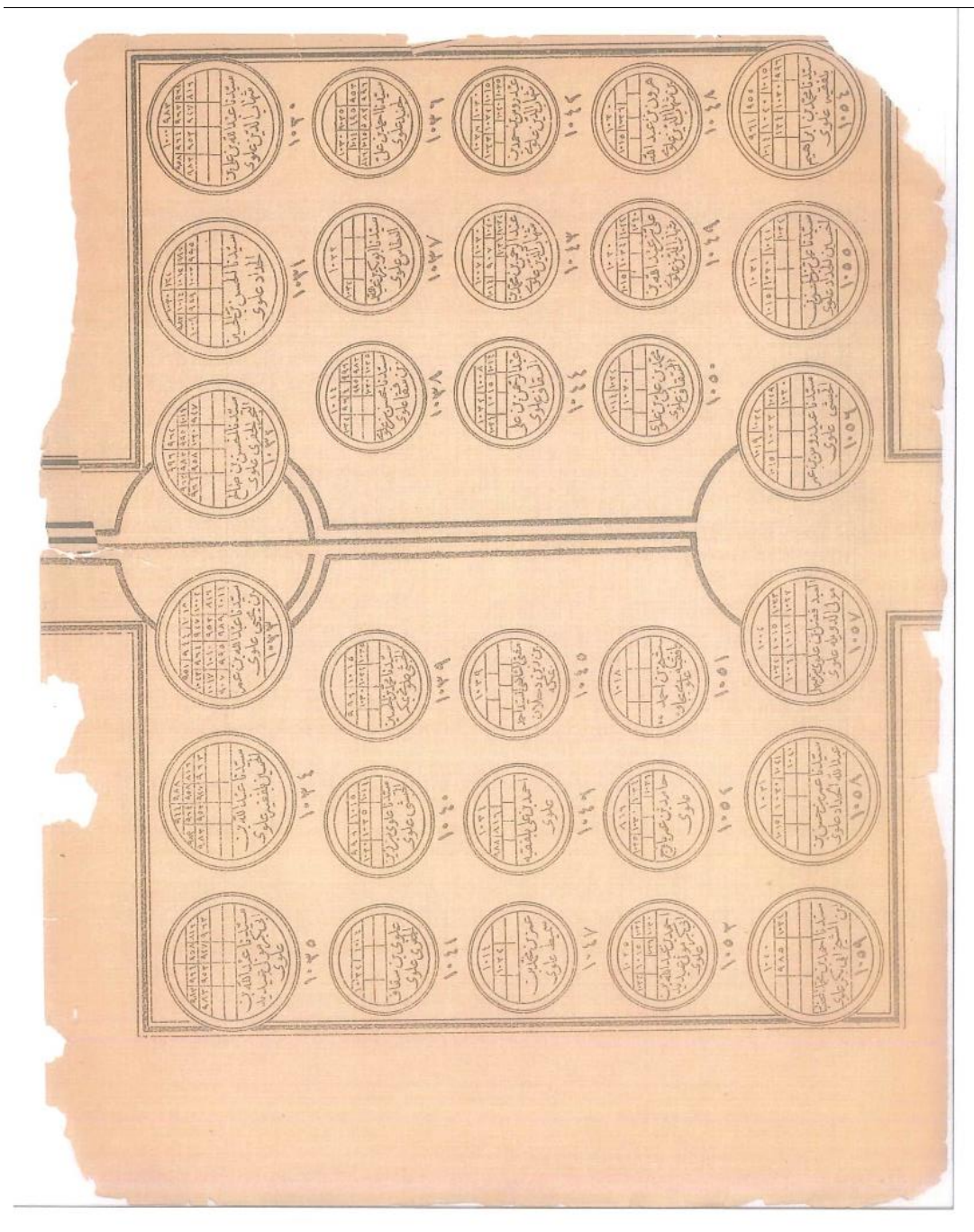
٣١٥	عبد الرحمن بن زبون المصري	٣١٩	احمد بن ابي طالب الحجازي	٣١٢	محمد بن يحيى المسيقي البزازي	٣٠٧	عبد الوهاب بن عيسى المصري	٣٠٠	محمد بن قاسم الازدي
٣٢٦	محمد بن احمد بن الطاهر البصري	٣٢٠	يوسف بن جهم المصري	٣١٦	عبد المظفر المندري	٣٠٨	عمر بن محمد بن الكوفي	٣٠١	احمد بن علي بن البيضاوي
٣٢٧	عمر بن علي	٣٢١	يوسف الجباري	٣١٥	عبد الله بن محمد بن اسماعيل البجلي	٣٠٩	محمد بن عبد القاهر الحارثي البجلي	٣٠٢	الزاهر بن عبد الجبار الاصمعي البجلي
٣٢٨	سيدنا علي بن قيس بن جلول العلوي	٣٢٣	سيدنا عاصم بن محمد بن الموسوي العلوي	٣٠٣	محمد بن يحيى	٣٠٦	عبد الرحمن بن الزاهر	٣٠٥	طاهر بن عبد الله الطبري
٣٢٩	عبد الرحمن بن محمد بن القرقي	٣٢٤	شرف الدين عبد الله القرقي	٣١٩	العام بن محمد بن القرقي	٣١٠	الشيخ الادريسي	٣٠٤	محمد بن يحيى
٣٣٠	عبد القادر بن عيسى الهمري	٣٢٢	عبد القادر بن القاسم بن الاثير	٣١٧	محمد بن عبد الله المهملي	٣١١	علي بن ابي اسحاق ابراهيم بن	٣٠٥	طاهر بن عبد الله الطبري
٣٣١	علي بن القادر الرامسطري	٣٢٤	الفضل بن كاخ	٣١٨	ابو علي غلام	٣١٤	علي بن ابي ابادي	٣٠٦	الشيخ علي القمي

٢٨٩ عبد الله بن محمد الناشري	٢٨٢ محمد بن محمد الجزري	٣٧٧ عبد الرحمن بن علي الواسطي	٣٧١ سعيد بن محمد بن عبد الرحمن بن الصائغ	٣٦٤ علي بن شجاع
٢٩٠ الشيخ ابو جعفر الله	٢٨٤ الشيخ جعفر النجاشي	٣٧٨ عبد الطوفان بنحوال التبراني	٣٧٢ ابو حاتم الدين الشيخ محمد بن	٣٦٥ الشيخ احمد كريمي
٢٩١ الشيخ محمد بن عبد الله الشافعي	٣٨٥ ابو العباس محمد بن عبد الله الشافعي	٣٧٩ سعيد بن عبد الله بن علي بن عبد الله	٣٧٣ ابو منصور الشيخ محمد بن	٣٦٩ عبد الرحمن الزياد
٣٩٢ سعيد بن علي بن عبد المقدم علي			٣٩٧ سعيد بن الامام الفضل بن محمد بن علي	
٢٩٣ علاء الدين الطار	٣٨٩ القاضي محمد بن الانوار	٣٨٠ ابو نصر دارسا	٣٧٤ محمد بن دارسا	٣٩٨ سعيد بن الفضل بن الدين التبراني
٣٩٤ محمد بن فاعى	٣٨٧ ابراهيم بن الخراب	٣٨١ محمد بن عبد الرحيم	٣٧٥ سعيد بن علي بن عثمان	٣١٩ سعيد بن الفضل بن احمد بن علي
٢٩٥ ابراهيم بن التبراني	٣٨٨ علي بن محمد الديلمي	٣٨٢ محمد بن علي الديلمي	٣٧٦ سعيد بن احمد بن محمد بن احمد	٣٧٠ سعيد بن احمد بن محمد بن احمد

٦٦٢ احمد بن محمد بن المختار	٦٥٧ عبد الله بن ابراهيم	٦٥١ عبد بن علي	٦٤٥ الشيخ علي	٦٣٩ عبد بن علي
٦٦١ عبد الله بن المختار	٦٥٨ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٢ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٦ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٠ عبد الله بن ابراهيم
٦٦٥ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٩ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٤ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٧ عبد الله بن ابراهيم	٦٤١ عبد الله بن ابراهيم
٦٦٦ عبد الله بن ابراهيم	٦٦٠ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٥ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٨ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٢ عبد الله بن ابراهيم
٦٦٧ عبد الله بن ابراهيم	٦٦١ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٥ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٩ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٣ عبد الله بن ابراهيم
٦٦٨ عبد الله بن ابراهيم	٦٦٢ عبد الله بن ابراهيم	٥٠٢ عبد الله بن ابراهيم	٦٥٠ عبد الله بن ابراهيم	٦٤٤ عبد الله بن ابراهيم

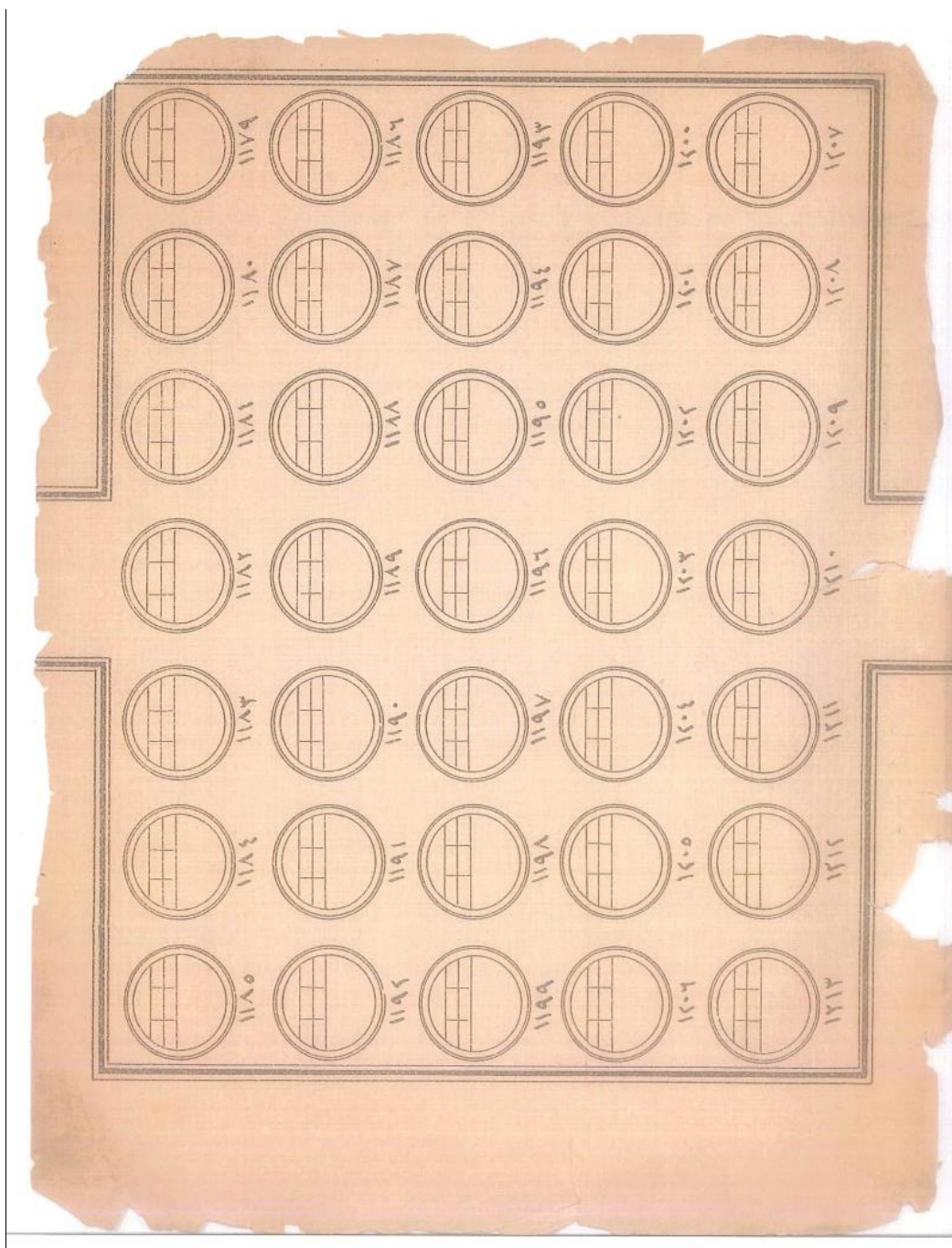

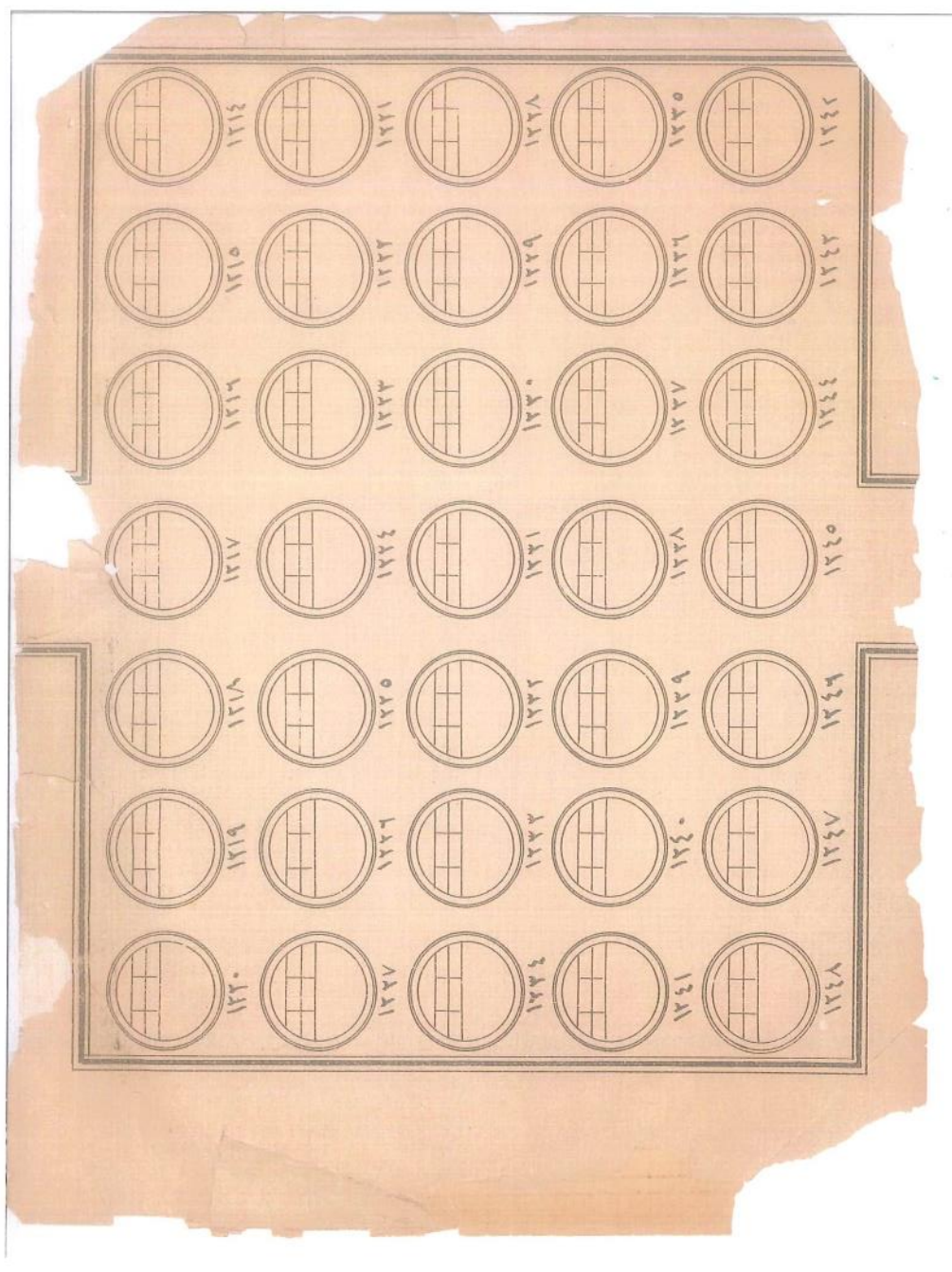

151

طبع في زمانه في ارضه فوضعت هذه الملة بحسن النظام حتى طمأن قلوب
غلوب العالم وسلمت قياه لهذا النظام الذي هو الان امام ملوك زمانه
طاجهم العاليه والاراء الصائبه سلطانان المعظم وخافانا
المخفهم امام المسلمين مؤلانا السلطان الفازي عبد الحميد ثالث
اطال الله بقاءه وغلما الله ملكه الى اخره وراى
مع النصرة والفتح المبين بحرمه سعيد

المؤيد بن امير

منازق نظامك وخصيتك مكتب صناعه طبع اوله وشده ريشه

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Mehmet GÜMÜŞ
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölüm	Türkçe Öğretmenliği Bölümü

YÜKSEK LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

YANABCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	Düşük Seviye
-----------	--------------

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Milli Eğitim Bakanlığı
Görevi	Öğretmen
Çalışma Süresi	11 yıl

İLETİŞİM

Adres	
E-Posta	